

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน
เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน
เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน
เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์”
ของ สหกิจ ชำมา
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

ชื่อเรื่อง	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี
ผู้วิจัย	สทกิจ ขำมา
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชเชษฐ พูลเจริญ
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2567
คำสำคัญ	กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, การออมและการลงทุน, ความฉลาดรู้ทางการเงิน

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี และ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี โดยการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 คน และครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน ในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุดรธานี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และ 2) คู่มือการจัดการเรียนรู้ เรื่อง คนจะรวยช่วยไม่ได้ เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ด้านผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องแต่ยังขาดประสบการณ์จริงด้านการลงทุน ส่งผลให้นักเรียนขาดตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ด้านผู้เรียนมีความเข้าใจพื้นฐานเรื่องการออมและการลงทุน แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในการนำไปใช้จริง เนื้อหาแม้มีความเหมาะสมแต่ควรปรับให้ทันสมัยมากขึ้น ด้านสื่อการเรียนรู้ การใช้วิดีโอ อินโฟกราฟิก และเกม ได้รับความสนใจมากกว่าสื่อแบบเดิม ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ยังเน้นการบรรยายมากกว่าการลงมือปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ด้านการวัดผลประเมินผล มีการแบบทดสอบและ

โบราณ นักเรียนได้เสนอว่าควรมีกิจกรรมจำลองการลงทุนเพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินมากขึ้น ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุนอย่างรอบด้าน เพื่อส่งเสริมทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งผลจากทำกิจกรรมตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนเพิ่มขึ้น ครูผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมที่ใช้สถานการณ์จำลองและปัญหาในการกระตุ้นการเรียนรู้ จึงส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนทางการเงินในชีวิตประจำวัน โดยการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การตั้งเป้าหมายการออม และการวางแผนจำลองการลงทุนซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียน ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน 1) ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการออมและลงทุน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 2) พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) นักเรียนสามารถวางแผนทางการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม และ 3) เจตคติทางการเงิน (Financial Attitude) นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการออม การลงทุน และการวางแผนทางการเงินในอนาคต โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อันเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างรอบด้าน

Title	ORGANIZING LEARNING ACTIVITIES THROUGH PROBLEM-BASED LEARNING SAVING AND INVESTMENT TO IMPROVE FINANCIAL LITERACY SKILLS OF GRADE 8 STUDENTS IN LARGE-SIZED SCHOOLS IN UTTARADIT PROVINCE
Author	Sahakit Khamma
Advisor	Academic position Nattachet Pooncharoen, Ph.D.
Academic Paper	M.Ed. Independent Study in Social Studies - (Plan B), Naresuan University, 2024
Keywords	Problem-Based Learning Activities, Saving and Investment, Financial Literacy

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) Examine the current situation and problems in learning management related to saving and investment aimed at improving the financial literacy skills of Grade 8 students in large-sized schools in Uttaradit Province, and 2) Propose a learning management approach using problem-based learning (PBL) on saving and investment to enhance the financial literacy skills of Grade 8 students in these schools. This research employed a qualitative methodology. The primary data were collected from 9 Grade 8 students and 6 teachers responsible for teaching Social Studies, Religion, and Culture at the Grade 8 level. Participants were selected from three large-sized schools in Uttaradit Province using purposive sampling. The target group for implementing the PBL approach consisted of 31 Grade 8 students from Uttaradit Darunee School in the academic year 2024. The research instruments included: 1) An in-depth interview protocol, with data analyzed using descriptive analysis, and 2) A learning management manual titled *“You Can't Stop Someone from Getting Rich If It's Meant to Be”*, designed to develop financial literacy skills in saving and investment for Grade 8 students.

The research results were as follows: the current conditions and problems in learning management on “Saving and Investment to Improve Financial Literacy Skills of Grade 8 Students in Large-Sized Schools in Uttaradit Province”. Teachers were able to accurately deliver knowledge; however, they lacked real-world investment

experience, resulting in a shortage of concrete examples for students. On the part of the learners, although they demonstrated a basic understanding of saving and investment, they encountered obstacles when applying this knowledge in practice. While the content was appropriate, it should be updated to reflect current financial trends. Regarding instructional media, videos, infographics, and educational games attracted more student interest compared to traditional materials. Teaching methods remained largely lecture-based, with limited hands-on learning opportunities, which affected students' ability to apply their knowledge to real-life situations. Assessment and evaluation primarily relied on tests and worksheets. Students suggested that investment simulation activities should be included to further enhance their financial literacy skills. The findings of this study highlight the necessity for comprehensive instructional development in savings and investment to foster applicable financial literacy skills for everyday life.

The researcher developed a problem-based learning (PBL) approach on the topic "Saving and Investment to Improve Financial Literacy Skills of Grade 8 Students in Large-Sized Schools in Uttaradit Province," based on an analysis of current conditions and challenges. Using the instructional manual "You Can't Stop Someone from Getting Rich If It's Meant to Be," students participated in activities involving real-life problems and simulations, which enhanced their ability to apply financial knowledge in daily life—such as managing income and expenses, setting savings goals, and planning investments. The results showed improvements in three key areas of financial literacy: 1) Financial Knowledge – Students understood saving and investment principles and could make informed decisions. 2) Financial Behavior – Students demonstrated better financial planning and responsible behavior. 3) Financial Attitude – Students developed positive attitudes toward saving, investing, and future planning. PBL proved effective in promoting critical thinking, collaboration, and hands-on learning—key elements in developing comprehensive financial literacy.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความกรุณาผู้มีพระคุณหลายท่านที่ให้คำแนะนำข้อคิด และความเห็นทางวิชาการ และความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายที่ต้องกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางทางวิชาการ และให้ความเมตตาแก่ข้าพเจ้าอย่างต่อเนื่องตลอด กระบวนการดำเนินงานวิจัย จนสามารถสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะอันมีคุณค่า และแนวทาง ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงและพัฒนางานวิจัยฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึง ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระทุกท่าน ที่ให้เกียรติร่วมพิจารณา ตรวจสอบ และให้ ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นอันมีคุณค่าด้วยความเอื้ออาทรและกรุณา

ขอขอบพระคุณ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในจังหวัดอุดรดิตถ์ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสัมภาษณ์ เข้าร่วมการสังเกตการณ์ และให้ข้อมูลอันเป็น ประโยชน์ต่อกระบวนการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียนนุตรดิตถ์ดรุณี ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านสถานที่และอำนวยความสะดวกในการทดลองจัดกิจกรรม ตลอดจนให้โอกาสในการดำเนินงานวิจัยอย่างเต็มที่

ขอขอบพระคุณ นางสาวกัญญพัทธ์ สโพนพิม ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม โรงเรียนนุตรดิตถ์ดรุณี ที่ให้ความอนุเคราะห์นำคู่มือการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในการจัด กิจกรรม เพื่อให้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปใช้ประโยชน์ต่อกระบวนการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ที่เอื้อเฟื้อสถานที่และ ให้การสนับสนุนทางวิชาการมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาสังคมศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ความเมตตา และเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญตลอดระยะเวลาของการศึกษา รวมทั้งขอขอบคุณ เพื่อน พี่ น้อง ในสาขาวิชา ที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัวของผู้วิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่เป็นแรงสนับสนุนและกำลังใจสำคัญตลอดระยะเวลาของการศึกษาและการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้

สารบัญ

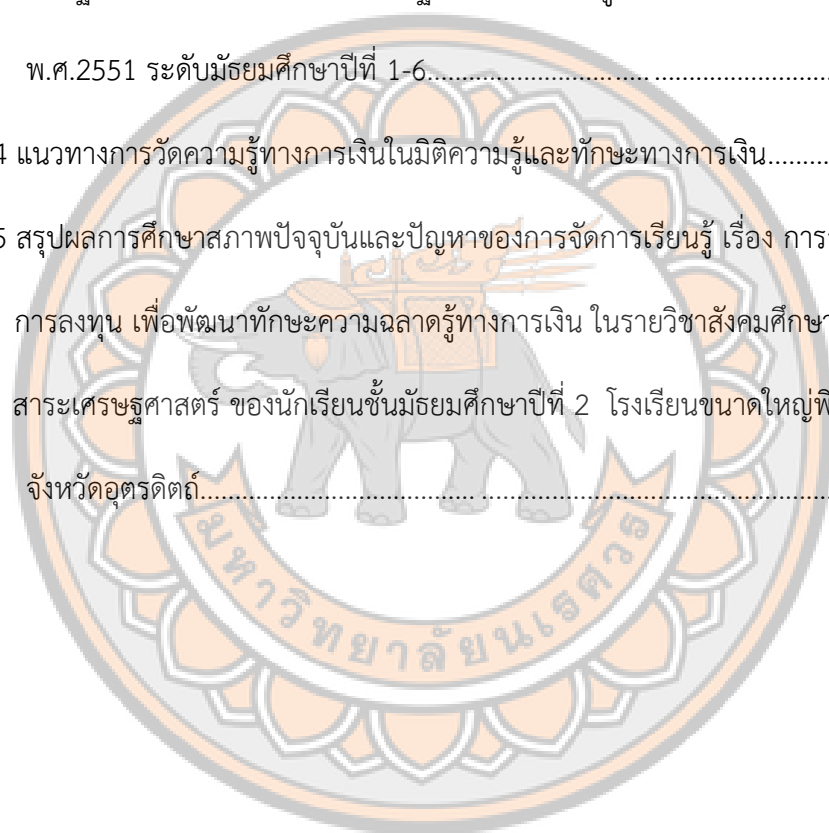
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฅ
ประกาศคุณูปการ	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ของงานวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	10
การจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์.....	19
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	33
ความฉลาดรู้ทางการเงิน.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและ การลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี.....	63

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและ การลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี.....	66
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	71
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออม และการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี.....	71
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและ การลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี.....	94
บทที่ 5 บทสรุป.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปราย.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	127
ประวัติผู้วิจัย.....	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	7
ตาราง 2 การวัดความฉลาดรู้การเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย.....	40
ตาราง 3 มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6.....	44
ตาราง 4 แนวทางการวัดความรู้ทางการเงินในมิติความรู้และทักษะทางการเงิน.....	52
ตาราง 5 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและ การลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์.....	92

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	62
ภาพที่ 2 แสดงคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้”	68
ภาพที่ 3 แสดงสรุปขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย.....	70
ภาพที่ 4 ครูผู้สอนมีการใช้สื่อประกอบการสอนที่ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ	95
ภาพที่ 5 นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้ความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ.....	96
ภาพที่ 6 สมุดบันทึกรายรับและรายจ่ายเพื่อใช้ในการทำกิจกรรม “ออมเงินให้ปัง”.....	98
ภาพที่ 7 เนื้อหาเกี่ยวกับการออมตามคู่มือการจัดการเรียนรู้.....	99
ภาพที่ 8 เนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้.....	99
ภาพที่ 9 ครูใช้สื่อ PowerPoint เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน.....	101
ภาพที่ 10 ครูผู้สอนได้พยายามกระตุ้นให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการออม.....	102
ภาพที่ 11 นักเรียนเริ่มทำความเข้าใจกับปัญหาโดยครูผู้สอนใช้คำถามหรือยกตัวอย่าง สถานการณ์ก่อนให้นักเรียนเริ่มศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล	103
ภาพที่ 12 สมุดบัญชีบันทึกรายรับและรายจ่าย.....	104
ภาพที่ 13 ผลงาน สมุดบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของนักเรียน A	104
ภาพที่ 14 ผลงาน สมุดบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของนักเรียน B	105
ภาพที่ 15 สถานการณ์จำลองการลงทุน.....	105
ภาพที่ 16 นักเรียนร่วมกันสนทนาและอภิปรายภายในกลุ่ม.....	106

ภาพที่ 17 ข้อมูลที่นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาวางแผนการลงทุน.....106

ภาพที่ 18 นักเรียนออกแบบแผนการลงทุนของกลุ่มตนเอง107

ภาพที่ 19 นักเรียนร่วมกันอภิปรายกลุ่มเพื่อตรวจสอบแผนการลงทุนของกลุ่มตนเอง.....107

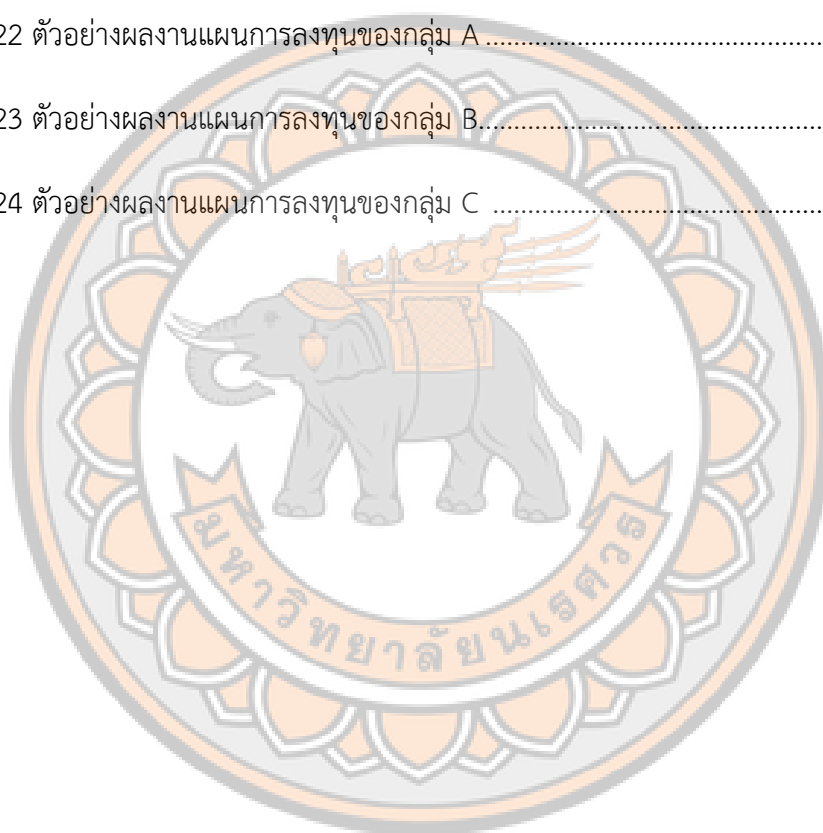
ภาพที่ 20 นักเรียนในห้องเรียนมีส่วนร่วมในการวิพากษ์ผลงานแผนการลงทุนของกลุ่มที่นำเสนอ ..108

ภาพที่ 21 นักเรียนนำเสนอแผนจำลองการลงทุนหน้าชั้นเรียน109

ภาพที่ 22 ตัวอย่างผลงานแผนการลงทุนของกลุ่ม A109

ภาพที่ 23 ตัวอย่างผลงานแผนการลงทุนของกลุ่ม B.....110

ภาพที่ 24 ตัวอย่างผลงานแผนการลงทุนของกลุ่ม C110

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาหนี้สินครัวเรือนของประเทศไทยสูงขึ้นคิดเป็น 91 % ต่อจีดีพี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่อาจไม่สร้างรายได้ และพบว่า คนไทย 25.5 ล้านคน หรือ 38.2 % ของประชากรไทยมีหนี้ โดยมูลค่าหนี้เฉลี่ยอยู่ที่ 539,291 บาทต่อคน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย เมื่อมีการเปรียบเทียบระหว่างหนี้สินกับรายได้ของครัวเรือนพบว่าอยู่ในจุดที่ใกล้เคียงกัน หากในอนาคตสัดส่วนของหนี้สินเพิ่มขึ้นจะทำให้การก่อหนี้เป็นการกู้ยืมการบริโภคของครัวเรือนและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แม้ว่ารายได้ของครัวเรือนจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามภาวะทางเศรษฐกิจ แต่ภาระหนี้สินที่สูงขึ้นจะเป็นปัจจัยที่อุดรั้งเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากครัวเรือนจำเป็นต้องนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นไปชำระหนี้เดิมที่มีอยู่ก่อนเดิมจึงทำให้ครัวเรือนไม่สามารถใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่ หากมีการชำระหนี้จะส่งผลเสียหายต่อกลไกทางการเงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการสร้างความรู้ทางการเงินให้กับครัวเรือนเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการวางแผนทางการเงินจึงเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐที่ต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจในการวางแผนทางการเงินของตนเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนไม่ให้เกิดความเสียหายจนส่งผลกระทบต่อครอบครัวหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อาจจะนำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจในวงกว้าง

นอกจากจะมีความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐกิจ (economic literacy) ที่ครอบคลุมแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ที่ทุกคนควรรู้แล้ว สิ่งที่ยับเข้ามาใกล้ตัวมนุษย์ทุกคนคือ ความฉลาดรู้ทางการเงิน (financial literacy) ซึ่งเป็นความรู้ที่ทุกคนพึงมีเพื่อให้สามารถบริหารจัดการการเงินของตนได้อย่างดีซึ่งคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัยสำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้อธิบายเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ ความฉลาดรู้ทางการเงิน (financial literacy) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่เอื้อต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีวิจาร์ณญาณรอบด้าน และมีประสิทธิผล อันนำไปสู่ความมั่นคงและความอยู่ดีมีสุขของบุคคลและสังคมโดยรวม ซึ่งความฉลาดรู้ทางการเงินสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความฉลาดรู้ทางการเงินส่วนบุคคล หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการบริหารจัดการเงินในชีวิตประจำวัน อันประกอบด้วย การออม การลงทุน การประกันภัย การใช้จ่ายด้านอสังหาริมทรัพย์ การวางแผนการศึกษาของตนเอง และบุคคลในครอบครัว การจัดทำงบประมาณ การวางแผนภาษี การเตรียมความพร้อมเพื่อ

การเกษียณอายุ รวมถึงการเข้าใจมูลค่าของเงินในอนาคตและความฉลาดรู้ทางการเงินด้านสถาบันการเงิน หมายถึง ความรู้และทักษะเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจมหภาค การมีงานทำ การว่างงาน การเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสถาบันทางการเงินในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งการส่งเสริมให้บุคคลมีความฉลาดรู้ทางการเงิน จำเป็นต้องดำเนินการโดยมุ่งให้บุคคลมีความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของเงิน สามารถกำหนดเป้าหมายทางการเงิน และวางแผนดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวได้ รวมถึงการพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการความท้าทายทางการเงินที่เกิดขึ้นจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การพัฒนา หรือ โออีซีดี (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD) ได้ริเริ่มโครงการระหว่างประเทศ เมื่อ ค.ศ. 2003 โดยมีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงการศึกษาเพื่อการเรียนรู้การเงิน และมีการจัดสอบวิชา “ความฉลาดรู้การเงิน” (OECD PISA financial literacy assessment of students) เพื่อประเมินความสามารถของเด็กอายุ 15 ปี ในการใช้ความรู้ทักษะและความสามารถในการตัดสินใจด้านการเงินในชีวิตจริง (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2562)

รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ล่าสุด ในปี 2565 ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทยตามกรอบของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) โดยเป็นการสำรวจทุก 2 ปี ซึ่งในปี 2565 เป็นการสำรวจ ครั้งที่ 9 ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 12,402 คนวัยเรียน ทั้งในและนอกเขตเทศบาลจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อให้เห็นความรู้และพฤติกรรมทางการเงินของคนแต่ละ Gen ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ผลการสำรวจปี 2565 พบว่า คนไทยมีพัฒนาการระดับทักษะทางการเงิน (Financial Literacy: FL) ดีขึ้นต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 14.28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน หรือคิดเป็น 71.4% สูงขึ้นจากการสำรวจในปี 2563 ที่ 67.4% และอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยการสำรวจทักษะทางการเงินของ OECD ในปี 2563 ที่ 60.5% โดยทักษะทางการเงินของคนไทยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในเกือบทุกหัวข้อ โดย 1. ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge: FK) : คนไทยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.88 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน คิดเป็น 69.7% ปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องจาก ปี 2563 ที่ 62.6 % ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior: FB): คนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินอยู่ที่ 6.33 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน คิดเป็น 70.3 % โดยปรับตัวดีขึ้นจากปี 2563 ที่ 66.4 % อย่างไรก็ตาม ด้านทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitude: FA) : คนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินอยู่ที่ 3.07 คะแนน จากเต็ม 4 คะแนน คิดเป็น 76.8% ซึ่งปรับตัวลดลงจากปี 2563 ที่ 77.8 % เล็กน้อย (Thairath Money, 2567)

จากรายงานการประชุมเพื่อศึกษาการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินโดยสถาบันคินันแห่งเอเชีย (2558) พบว่า ปัญหาหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของ

เยาวชนไทย ไม่ได้เกิดจากข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษาแต่อย่างใด เนื่องจากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานได้บูรณาการแนวคิดเรื่องความฉลาดรู้ทางการเงินไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในสาระเศรษฐศาสตร์อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตรในสาระดังกล่าว กลับพบว่าการเน้นย้ำตัวชี้วัดด้านความรู้ มากกว่าทักษะที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตจริง ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีแนวโน้มที่จะเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาเชิงทฤษฎีเป็นหลัก มากกว่าการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่เป็น หัวใจสำคัญของความฉลาดรู้ทางการเงิน อีกทั้งครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและ ขาดแนวทางหรือรูปแบบกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมทักษะดังกล่าวอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น ธนาकरแห่งประเทศไทย (2559) ได้นำเสนอว่าการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินแก่เยาวชนควรเริ่มต้นจากการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินในโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เป็นระดับการศึกษาขั้นสุดท้ายของการศึกษาขั้นบังคับของการศึกษาในประเทศไทย

แม้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะมีส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการเงิน โดยเป็นส่วนหนึ่งของสาระเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งมีรายวิชาเพิ่มเติมที่แต่ละสถานศึกษา กำหนดขึ้น แต่ยังคงพบว่าการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สาเหตุ สำคัญประการหนึ่งมาจากการขาดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเลือกใช้วิธีสอนและ รูปแบบการสอนที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน อีกทั้งยังขาดนวัตกรรม การเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นคุณค่า และความสำคัญของการความฉลาดรู้การเงิน และยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัด การศึกษาทางการเงินที่กำหนดไว้ได้ (ปริญทร์ ทองเผือก, 2561) นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังคงเน้นการสอนในเชิงทฤษฎีหรือแบบเน้นการบรรยาย จึงทำให้นักเรียนขาดความเชื่อมโยง ทฤษฎีเข้าสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน (กมลชนก สกนธวัฒน์, 2562)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนและรูปแบบการสอน ที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงิน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายผ่าน สถานการณ์จำลองที่เป็นปัญหาซึ่งใกล้เคียงกับชีวิตจริง ทั้งนี้ สถานการณ์ที่กำหนดขึ้นทำหน้าที่เป็น เครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ ต้องการค้นหาคำตอบ และพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ การให้เหตุผล และการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยผู้เรียนจะนำความรู้เดิมหรือความรู้ เบื้องต้นมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ พร้อมทั้งสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองผ่านกระบวนการ การเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง (สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้, 2550) เป็นการ

เรียนที่ใช้ปัญหาในชีวิตจริงเป็นบริบทสำหรับผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็นการเรียนที่เกิดจากการทำงานที่ผู้เรียนมีความเข้าใจในกระบวนการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาการคิดอย่างมีเหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่ Barrow & Tamblyn (กนก จันทรา, 2556) ได้อธิบายสอดคล้องกันว่าเป็นการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นจุดรวมหรือเป็นสิ่งกระตุ้น เพื่อประยุกต์ให้การแก้ปัญหาหรือการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นการพัฒนาผู้เรียนในความสามารถ ด้านการแก้ปัญหา การเผชิญกับปัญหา เป็นโอกาสให้นักเรียนฝึกทักษะการแก้ปัญหา การใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และการตัดสินใจ

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักว่าการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและควรส่งเสริมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) เนื้อหาเรื่อง “การออมและการลงทุน” ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน จากการได้เรียนรู้ผ่านสถานการณ์ของปัญหาที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกการค้นคว้าข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีวิจารณญาณ ผ่านการได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียนตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกการวางแผนทางการเงินของตนเองทั้งการวางแผนการออม การตั้งเป้าหมายการออม การวางแผนการลงทุน การประเมินความเสี่ยงของการลงทุน และการคาดการณ์ผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุน เพื่อทำให้นักเรียนได้ทดลองตัดสินใจทางการเงินด้วยตนเอง ก่อนที่จะต้องได้เผชิญหน้ากับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning : PBL) ไปบูรณาการกับการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (financial literacy) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้เป็นพลเมืองที่มีทักษะการบริหารจัดการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นอย่างไร
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้เศรษฐกิจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ควรมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย

1.1.1 ด้านผู้สอน คือ ครูผู้สอนและถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ในรายวิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ซึ่งจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยมีการสอดแทรกทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน

1.1.2 ด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนซึ่งได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน

1.1.3 ด้านเนื้อหา คือ ความรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุนโดยมีการสอดแทรกทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน

1.1.4 ด้านสื่อการเรียนรู้ คือ สื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน

1.1.5 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ คือ ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน

1.1.6 ด้านการวัดผลและประเมินผล คือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้เศรษฐกิจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 ขั้นกำหนดปัญหา

1.2.2 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

1.2.3 ขั้นรวบรวมและจัดการข้อมูล

1.2.4 ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

1.2.5 ชั้นประเมินและตัดสินใจ

1.2.6 ชั้นนำเสนอและประเมินผลงาน

1.3 เนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน ในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ประกอบด้วยหัวข้อย่อย ดังต่อไปนี้

1.3.1 การออม

1.3.2 การลงทุน

1.3.3 ความสัมพันธ์ของการออมและการลงทุน

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

2.1 นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ดังต่อไปนี้

2.1.1 โรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี

2.1.2 โรงเรียนอุดรดิตถ์

2.1.3 โรงเรียนพิชัย

2.2 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีสอนในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ดังต่อไปนี้

2.2.1 โรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี

2.2.2 โรงเรียนอุดรดิตถ์

2.2.3 โรงเรียนพิชัย

3. ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2567 - เมษายน 2568

ตารางที่ 1 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

กิจกรรม	เดือน												
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
1. การเลือก เรื่อง คำถาม และ วัตถุประสงค์ การวิจัย	←→												
2. ศึกษา เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง	←→												
3. ติดต่อ หน่วยงานและผู้ มีส่วนเกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูล					←→								
4. สร้าง เครื่องมือที่ใช้ใน งานวิจัย					←→								
5. เก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ และจัดกิจกรรม การเรียนรู้								←→					
6. วิเคราะห์ และแปรผล ข้อมูล									←→				
7. นำเสนอ ผลการวิจัย											←→		

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหา โดยครูผู้สอนได้กำหนดปัญหาหรือสถานการณ์จำลองที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในยุคปัจจุบัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากรู้ แล้วนำไปสู่การสืบค้นจากแหล่งข้อมูล ซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงปัญหา และสามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีวิจาร์ณาญาณ

ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยได้สังเคราะห์ออกมาเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นตอนกำหนดปัญหา
- 2) ขั้นตอนทำความเข้าใจปัญหา
- 3) ขั้นรวบรวมและจัดการข้อมูล
- 4) ขั้นตอนเินการศึกษาค้นคว้า
- 5) ขั้นประเมินและตัดสินใจ
- 6) ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน

2. ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial literacy)

หมายถึง ทักษะหรือความสามารถในการหารายได้ ทั้งรายได้ประจำหรือรายได้เสริม การบริหารรายจ่าย การเก็บออม และการลงทุนเพื่อเพิ่มรายได้ให้งอกเงย รวมไปถึงการบริหารจัดการเงินและแก้ไขปัญหาทางการเงินให้มีสภาพคล่อง เพื่อให้อยู่ในสถานะที่ไม่มีปัญหา โดยอาศัยทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial literacy) ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge)
2. ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)
3. ด้านเจตคติทางการเงิน (Financial Attitude)

3. การออมและการลงทุน

การออม หมายถึง รายได้ส่วนหนึ่งที่เหลือจากการใช้จ่าย และมีการตั้งเป้าในการออม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการออม

การลงทุน หมายถึง การนำเงินออมไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้เกิดผลตอบแทนหรือการนำเงินไปผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ โรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี โรงเรียนอุดรดิตถ์ และโรงเรียนพิชัย

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. นักเรียนได้ความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน
2. โรงเรียนได้แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. การจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. ความฉลาดรู้ทางการเงิน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนรู้ตลอด 12 ปีการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชาจึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยการนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกันเป็น 5 สาระ ได้แก่

- สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
- สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
- สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
- สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
- สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

1. ความสำคัญของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและสมาชิกของสังคม นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการ

การทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมตามยุคสมัยและปัจจัยต่างๆ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม เช่น ความอดทน อดกลั้น และการยอมรับความแตกต่างทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและสังคมโลก ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย การปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างจึงเป็นสิ่งจำเป็น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ มีทักษะทางสังคมและยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงค่านิยมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเติบโตอย่างสมดุลในแต่ด้าน ดังนี้

1.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของ ตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

1.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

1.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

1.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิต และ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากความสำคัญของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงช่วยให้นักเรียนเข้าใจสภาพแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตและการมีส่วนร่วมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนี้ ความรู้ทางจริยธรรมและศาสนายังช่วยพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

2.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดระบบ สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นเพื่อนำไปสู่ การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ เข้าใจอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม (กรมวิชาการ , 2551)

จากสมรรถนะของผู้เรียนที่กำหนดของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร สามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม สามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดระบบ สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและเข้าใจ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูล สารสนเทศ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ สามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆอย่างเหมาะสม สามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการ

เลือกและใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงานการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม ยังมีทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ ในการดำเนินชีวิตได้และการมีส่วนร่วม ซึ่งในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนการนำความรู้ทางจริยธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเอง และสังคม ทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คุณลักษณะอันพึงประสงค์สำคัญ 8 ประการ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2551)

- 3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 3.2 ซื่อสัตย์
- 3.3 มีวินัย
- 3.4 ใฝ่เรียนรู้
- 3.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 3.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 3.7 รักความเป็นไทย
- 3.8 มีจิตสาธารณะ

จากการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสรุปได้ว่า การเป็นพลเมืองไทยและพลโลกต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

4.1 หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้

ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

4.2 กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัย กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้าง ความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์จริง แก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำกระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการ เหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจใน กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิค การสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนด (กรมวิชาการ, 2551)

สรุปได้ว่ากระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรจัดการเรียน การสอนโดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย เน้นการบูรณาการ พัฒนาค่านิยมที่ดี คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงงามให้กับนักเรียน มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายที่ต่อเนื่องให้ข้อมูล ย้อนกลับได้ โดยวัดจากผลการปฏิบัติงานและกิจกรรมในชั้นเรียน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงออก โดยอิสระอย่างสร้างสรรค์

5. บทบาทของผู้สอน

5.1 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5.2 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการ การเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

5.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสมองเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

5.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

5.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.6 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

5.7 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

6. บทบาทของผู้เรียน

6.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

6.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

6.3 ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

6.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

6.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

7. สื่อการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ได้แก่ สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งการเลือกใช้สื่อควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน ทั้งนี้ การจัดหาสื่อการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้โดยการพัฒนาสื่อขึ้นเองโดยผู้สอนและผู้เรียน หรือคัดสรรและปรับปรุงสื่อที่มีอยู่ให้มีคุณภาพ เพื่อนำมาใช้เป็นองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรดำเนินการจัดหาและสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ให้มีความเพียงพอและเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง และช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

7.1 จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่นชุมชน สังคมโลก

7.2 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

7.3 เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

7.4 ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

7.5 ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

7.6 จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ (กรมวิชาการ, 2551)

8. การวัดและประเมินผลทางการเรียน ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โดยกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมิน เป็นข้อมูลและสารสนเทศที่ แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการภายใต้หลักการ พื้นฐานสองประการ ได้แก่ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินต้อง ดำเนินการตามตัวชี้วัดที่กำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน โดยมีการดำเนินการในทุกระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขต พื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ผลการประเมินจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อสะท้อน พัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนเป็นแนวทางใน การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่ ระดับชาติ ดังนี้

8.1 การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุง การเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

8.2 การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่า ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษา จะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

8.3 การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ถือเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการเฉพาะของผู้เรียน ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธการเข้า

เรียนกลุ่มผู้เรียนที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้นการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินมาตรการช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทัน่วงที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จทางการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์

1. ความหมายและลักษณะของเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปใช้ทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความพอใจมากที่สุดทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติมีจำกัดขณะที่ความต้องการของมนุษย์มีไม่จำกัด วิชาเศรษฐศาสตร์จึงต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดไปผลิตสินค้าต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีอยู่อย่างไม่จำกัดให้ได้รับความพอใจสูงสุด

นักเศรษฐศาสตร์ให้คำจำกัดความของคำว่า "เศรษฐศาสตร์" ไว้มากมาย บางคนเน้นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง ส่วนบางคนเน้นความสำคัญของความขาดแคลนหรือหายากและการเลือกของที่หายากนั้นเพื่อสนองความพอใจของมนุษย์ ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ ได้ให้ความหมายของเศรษฐศาสตร์ไว้ดังนี้

ทัปทิม วงศ์ประยูร และ พรทิพย์ คำพอ (2547) ได้กล่าวถึงเศรษฐศาสตร์ไว้ว่าเศรษฐศาสตร์ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Economics" เป็นคำที่มาจากรากศัพท์ภาษากรีกว่า "Olkosnemein" ซึ่ง Okos หมายถึง บ้าน (house) และ nemein หมายถึง การจัดการ การควบคุมและดูแล (management) ดังนั้นความหมายดั้งเดิมของคำว่าเศรษฐศาสตร์ คือ วิชาหรือศาสตร์ที่ว่าด้วยการดูแลจัดการเกี่ยวกับเครื่องเรือน วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นแขนงหนึ่งของสังคมศาสตร์ (social science) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ "พฤติกรรมของมนุษย์" (human behavior) ในฐานะที่อยู่ร่วมกันในสังคม

Leonel Robbins (จาคูพร อยู่ศิริ, 2552) ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือ An Essay in the Nature and Significance of Economic Science ว่า เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการเลือกหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีความต้องการอยู่มากมาย

Paul A Samuelson (จาคูพร อยู่ศิริ, 2552) ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือ Economics ว่า เศรษฐศาสตร์ คือ การศึกษาถึงวิธีการที่มนุษย์ในสังคม จะมีการใช้เงินหรือไม่ก็ตาม ตัดสินใจเลือกใช้ทรัพยากรการผลิตอันหาได้ยากที่อาจใช้เพื่อการต่างๆ เช่นนำไปผลิตสินค้าและ

บริการต่างๆ และแจกจ่ายสินค้าไปเพื่อการบริโภคไม่ว่าในอนาคตหรือปัจจุบันระหว่างประชาชนและกลุ่มคนต่างๆในสังคม

บัณฑิต ผังนิรันดร์ (2548) นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าเศรษฐศาสตร์ (Economics) ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด (Linnited resources) จากการใช้ทางเลือกต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (Human wants)
2. เป็นการศึกษาถึงวิธีการที่สังคมใช้บริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด
3. เป็นศาสตร์ทางด้านสังคม ซึ่งศึกษาถึงทางเลือกต่างๆ ที่แต่ละบุคคล ไม่ว่าจะป็นหน่วยธุรกิจ รัฐบาลและสังคม ใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากร

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์

ได้มีการเสนอแนวคิดแนวทางการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์ได้ดังต่อไปนี้

วันเพ็ญ วรณโกมล (2542) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์มีหลักการสอนที่สำคัญ ดังนี้

1. สอนความคิดรวบยอดหรือความคิดพื้นฐานในวิชาเศรษฐศาสตร์มีความสำคัญที่ครูผู้สอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเพื่อเชื่อมโยงความคิดเหล่านั้นไปสู่ความเข้าใจ ปัญหาข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้คน เช่น ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความขาดแคลนการผลิตทุน แรงงาน และการแลกเปลี่ยน เป็นต้น
2. สอนให้ผู้เรียนมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลไกการทำงานของระบบเศรษฐกิจ และตระหนักในปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญ อันมีผลกระทบต่อความส่วนใหญ่และโลก
3. สอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันทางเศรษฐกิจอย่างกว้าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจ ฝึกฝนผู้เรียนในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น ให้รู้จักอ่านตารางสถิติ กราฟ หรือแผนภูมิ และสามารถวิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลทางสถิติที่ปรากฏอยู่ในตารางหรือแผนภูมิ
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนจากปัญหาทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน สอนให้คิดวิเคราะห์กำหนดแนวทางเลือกของการปฏิบัติ และตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่าง มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพตลอดจนเข้าใจระบบ และสถาบันเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทาง

เศรษฐกิจและความจำเป็นของการอยู่ร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลกเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข

สิริวรรณ ศรีพหล (2552) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับนักเรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจตระหนักถึงปัญหาเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันที่ประสบอยู่ ตลอดจนสามารถตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างถูกต้องมีเหตุผลและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการประกอบอาชีพ และเข้าใจในบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจ

เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2559) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในสารเศรษฐศาสตร์มักมีเนื้อหาเข้าใจยาก ถึงแม้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การสอนในสาระดังกล่าวจึงจำเป็นต้องหาเทคนิค การถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ในด้านการคิด การให้เหตุผล ตลอดจนรู้จักแก้ปัญหาได้ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ฝึกทักษะการแก้ปัญหา วิเคราะห์ปัญหาด้วยสติปัญญา ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สิริวรรณ ศรีพหล (2552) กล่าวถึงรูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การบรรยาย (Lecture) เป็นการใช้ข้อมูลด้วยการพูดพรรณนา โดยครูอาจอธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียนโดยตลอด หรืออาจใช้สื่อการสอนประกอบ หรือการบรรยายเชิงอภิปรายก็ได้
2. การอภิปรายในชั้นเรียน (Class Discussion) การอภิปรายในชั้นเรียนด้วยการนำเอาหัวข้อประเด็น หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน มาให้นักเรียนอภิปรายได้ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยได้
3. วิธีอุปมาน (Deductive Method) และวิธีอุปมาน (Inductive Method) นักเศรษฐศาสตร์นิยมใช้วิธีการที่จะได้มาซึ่งข้อสรุป กฎเกณฑ์ หรือทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์
4. การสอนโดยการสืบสวนสอบสวน (Inquiry Method) เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมุ่งให้นักพบความรู้ด้วยตนเอง แล้วสรุปเพื่อตอบคำถามหรือข้อสงสัย
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มในลักษณะกลุ่มย่อย ที่มีความสามารถแตกต่างกันไป
6. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการนำเอาสถานการณ์จริงมาจัดใหม่ โดยให้มีสภาพใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด แล้วให้นักเรียนมีโอกาสฝึกแก้ปัญหา
7. การใช้เกมการศึกษา (Educational Games) เป็นกิจกรรมที่มีผู้ตัดสินใจที่เป็นอิสระ 2 คนขึ้นไป เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในบริบทที่จำกัดให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจระบบเศรษฐกิจ ปัญหาทางเศรษฐศาสตร์ และวิธีการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยครูผู้สอนเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านกระบวนการ

เรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการคิด การวิเคราะห์ปัญหา และการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจได้อย่างมีเหตุผล

3. สารการเรียนรู้แกนกลางของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน

ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญดังต่อไปนี้

3.1 การออม

3.1.1 ความหมายและความสำคัญของการออม.

ความหมายของการออม

การออมหรือการออมทรัพย์ หมายถึง รายได้ส่วนหนึ่งที่เหลือจากการใช้จ่าย โดยทั่วไป การออมจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ในการที่จะเพิ่มเงินออมให้กับบุคคลต่าง ๆ จะต้องพยายามที่จะเพิ่มรายได้ให้กับตนเองให้มากขึ้น เช่น การใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษ การปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถทำได้โดยลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน เช่น ปลูกผักไว้รับประทานเอง ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ใช้เงินซื้อสินค้าให้คุ้มค่า

ในระบบเศรษฐกิจยังมีเงินออมมากเท่าใด เงินออมดังกล่าวก็สามารถนำไปใช้ลงทุนและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองได้มากขึ้น

ความสำคัญของการออม

การออมทรัพย์จะก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคตต่อผู้ออม ครอบครัว และประเทศ ดังนี้

1. ช่วยให้ครัวเรือนมีความมั่นคง เมื่อบุคคลต่าง ๆ ในครัวเรือนมีงานทำและมีรายได้ ส่วนหนึ่งก็จะนำไปใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน และส่วนที่เหลือก็เก็บออมไว้ เงินที่เก็บออมไว้ก็เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับครัวเรือน เช่น

1.1 เป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินของครอบครัว ในกรณีที่สมาชิกของครอบครัวเจ็บป่วย ประสบอุบัติเหตุ หรือตกงาน

1.2 เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสมาชิกในครอบครัว เป็นการออมทรัพย์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการให้การศึกษาแก่สมาชิกในครอบครัว ค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ การนันทนาการ และการหาความรู้อื่น ๆ

1.3 สะสมทรัพย์สินให้แก่สมาชิกของครอบครัว หลังจากหัวหน้าครัวเรือนปลดเกษียณไม่ได้ทำงานหรือถึงแก่กรรม ก็จะไม่ส่งผลให้สมาชิกในครัวเรือนเดือดร้อนมากนัก

2. ช่วยให้ครัวเรือนมีรายได้มากขึ้น การออมทรัพย์โดยการนำเงินไปฝากธนาคารและสถาบันการเงิน การซื้อพันธบัตรรัฐบาล การซื้อหุ้นในธุรกิจต่าง ๆ จะทำให้ผู้ออมได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย เงินปันผล และกำไรจากการลงทุน ซึ่งผลตอบแทนดังกล่าวจะทำให้รายได้ของผู้ออมเพิ่มขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

3. ช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น ผู้ออมอาจนำเงินออมไป ซื้อบ้าน รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งสินค้าต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยอำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ช่วยทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตของผู้ออมสูงขึ้น

4. ช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เงินออมของประชาชนในประเทศจากการลงทุนไว้กับสถาบันการเงินในรูปแบบของพันธบัตรรัฐบาลและลงทุนกับภาคเอกชนในรูปแบบของหุ้น จะถูกนำไปใช้ในโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐและการลงทุนของภาคธุรกิจ เช่น การสร้างโครงสร้าง เศรษฐกิจขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็สนามบิน ท่าเรือ ถนน ไฟฟ้า ประปา ซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน มีเงินหมุนในระบบเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้สังคมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

5. ช่วยลดปัญหาการพึ่งพาเงินลงทุนจากต่างประเทศ จากอดีตถึงปัจจุบันคนไทยยังออมทรัพย์อยู่ในระดับต่ำ แต่ความต้องการใช้เงินลงทุนเพื่อขยายธุรกิจและพัฒนาประเทศมีมาก ทำให้เกิดปัญหาเงินออมไม่เพียงพอในการนำไปใช้ในการพัฒนา หรือเรียกกันทั่วไปว่าการเกิดช่องว่างของการออม ทำให้รัฐบาลและธุรกิจภาคเอกชนต้องกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเข้ามาใช้ และต้องเสียดอกเบี้ยส่วนหนึ่งให้ต่างประเทศ ระบบเศรษฐกิจจึงยังคงพึ่งพาเงินลงทุนจากต่างประเทศ การพยายามส่งเสริมการออมทรัพย์ของประชาชนไทยและครัวเรือนต่าง ๆ ก็จะช่วยลดปัญหาการพึ่งพาเงินลงทุนจากต่างประเทศได้อีกทางหนึ่ง รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้เกิดความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและป้องกันผลกระทบจากความผันผวนจากวิกฤตการณ์ในตลาดการเงินโลก

3.1.2 ปัจจัยของการออม

การออมเป็นผลมาจากการบริหารจัดการความรวยได้ดี มีกาวางแผนการใช้เงิน การออมนับเป็นสิ่งที่ดีที่จะช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลและครัวเรือน เงินออมช่วยเสริมสร้างความมั่นคง และช่วยทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัว แต่การจะมีเงินออมมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. รายได้สุทธิส่วนบุคคล คือ รายได้ของบุคคลที่ได้หักภาษีเงินได้ส่วนบุคคลออกแล้ว ผู้ที่มีรายได้สุทธิส่วนบุคคลสูง เช่น ผู้บริหารระดับสูงในภาคธุรกิจ ข้าราชการระดับสูง นักธุรกิจรายใหญ่ ย่อมมีโอกาสออมเงินสูงกว่าผู้ที่มีรายได้สุทธิส่วนบุคคลน้อย เช่น ข้าราชการชั้นผู้น้อย พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้าง เกษตรกรรายย่อย ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้จะมีรายได้สุทธิน้อย ทำให้มีการออมน้อยตามไปด้วย

2. ผลตอบแทนที่ผู้ออมได้รับจากการออม อาจอยู่ในลักษณะได้ลักษณะต่าง ๆ เช่น ดอกเบี้ยเงินปันผล กำไร ถ้าผลตอบแทนที่ได้รับอยู่ในอัตราสูงก็จะเป็นแรงจูงใจให้มีการออมทรัพย์เพิ่มขึ้น เช่น ถ้าธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้น ก็จะเป็นการจูงใจให้ผู้นำเงินออมไปฝากมากขึ้น ปริมาณเงินออมจึงเพิ่มสูงขึ้น หรือถ้าเงินปันผลจากธุรกิจต่าง ๆ สูงขึ้น ก็จะจูงใจให้ผู้มีเงินออมนำเงินไปซื้อหุ้นจากธุรกิจมากขึ้น การออมทรัพย์โดยรวมก็เพิ่มขึ้น

3. ค่าของเงิน หรืออำนาจซื้อของเงินในปัจจุบันจะส่งผลต่อปริมาณการออม ผู้ออมจะตัดสินใจทำการออมมากขึ้นภายหลังจากการพิจารณาถึงอำนาจซื้อของเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าไม่มีความแตกต่างจากมูลค่าของเงินในอนาคตมากนัก เป็นต้นว่าเงินจำนวน 100 บาท สามารถซื้อสินค้าและบริการได้ในจำนวนใกล้เคียงหรือเท่ากับการใช้เงิน 100 บาท ซื้อสินค้าและบริการในอีก 2 - 3 ปีข้างหน้าหรือมากกว่านั้น ในทางตรงกันข้ามผู้ออมจะตัดสินใจออมน้อยลงหรือรีบใช้เงินซื้อสินค้าและบริการในปัจจุบัน ถ้าคาดว่าค่าของเงินหรืออำนาจซื้อของเงินในปัจจุบันจะลดลงอย่างมากในอนาคต

4. การใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นตามลักษณะนิสัยส่วนบุคคล บุคคลแต่ละคนอาจมีนิสัยการใช้จ่ายเงินที่แตกต่างกัน บางคนมีนิสัยประหยัดมัธยัสถ์ บางคนมีนิสัยใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เมื่อมีสินค้าและบริการรุ่นใหม่ ๆ ออกมาจำหน่ายก็จะเลือกซื้อไปใช้บริโภค ทำให้มีเงินเก็บเป็นเงินออมน้อย ส่วนบุคคลที่มีนิสัยประหยัดมัธยัสถ์ก็จะเลือกเก็บออมเงินไว้เพื่ออนาคต มากกว่าการใช้จ่ายเงินไปกับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย

5. การคาดคะเนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ถ้าประชาชนคาดคะเนว่ารัฐบาลจะเพิ่มอัตราภาษีต่างๆ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือย ให้สูงขึ้น ประชาชนบางส่วนอาจรีบซื้อสินค้าต่าง ๆ ทันที เพราะเกรงว่าสินค้าในอนาคตจะสูงขึ้นซึ่งเป็นผลจากอัตราภาษีที่สูงขึ้น ทำให้การออมในปัจจุบันลดลง ในทางตรงกันข้าม ถ้าคาดว่ารัฐบาลจะลดภาษีต่างๆ ในอนาคต ประชาชนบางส่วนก็อาจออมเงินในปัจจุบันไว้เพื่อนำไปใช้จ่ายในอนาคตก็ได้ หรือจากการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจว่า จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจไปทั่วโลก การค้าการลงทุนขยายตัวน้อย รวมถึงประเทศไทยก็จะได้รับผลกระทบด้วย การคาดการณ์เช่นนี้จะทำให้คนส่วนหนึ่งใช้จ่ายน้อยลง เพราะเกิดความวิตกกังวลภาวะเศรษฐกิจ อาจทำให้ตนเองมีรายได้น้อยลงจึงเลือกที่จะเก็บออมเงิน ในทางตรงกันข้ามถ้ารัฐบาลประเมินสถานการณ์ทางเศรษฐกิจว่าแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวมดี ประชาชนก็จะเกิดความมั่นใจ และเกิดการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัว

6. เทคโนโลยีของการให้บริการทางการเงิน ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ ได้นำระบบเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้าอย่างแพร่หลาย เช่น บริการธุรกรรมทางการเงินผ่าน E-Banking สามารถฝาก ถอน โอนเงิน ได้อย่างสะดวก E-Payment ที่ชำระเงินค่าซื้อสินค้าผ่านทางสมาร์ทโฟน ซึ่งมีส่วนทำให้การใช้จ่ายของลูกค้าธนาคารมีความคล่องตัวมากขึ้น ประชาชนจึงมีการใช้จ่ายเงินได้สะดวกขึ้น ทำให้การออมทรัพย์สินน้อยลง

7. ระบบการให้สวัสดิการหลังการเกษียณอายุ ประเทศใดที่มีระบบการให้สวัสดิการหลังเกษียณอายุที่ดี เช่น นโยบายการให้บำนาญ ซึ่งเป็นเงินตอบแทนแบบจ่ายรายเดือนจนตลอดชีวิตบำนาญ ซึ่งเป็นเงินตอบแทนแบบจ่ายรวมครั้งเดียว เงินชดเชย จะทำให้ประชาชนบางส่วนมีการออมเงินไว้ใช้ในวัยชราไม่สูงนัก เนื่องจากคาดว่าจะได้รับเงินบางส่วนจากภาครัฐ แต่ถ้าประเทศใดที่มีระบบการให้

สวัสดิการหลังเกษียณอายุในวัยชรา น้อย ประชาชนบางส่วนก็จะเพิ่มการออมในช่วงวัยทำงานมากขึ้น เพื่อเก็บสะสมไว้ใช้หลังเกษียณจากการทำงาน

3.1.3 เป้าหมายของการออม

การออมเงินของแต่ละคนมีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การออมเพื่อประโยชน์ระยะสั้น ซึ่งในระยะสั้นอาจมีความจำเป็นต้องใช้เงินเช่น เพื่อรักษาพยาบาลสมาชิกในครัวเรือน ให้การศึกษาแก่บุตรหลาน จัดหาที่อยู่อาศัย พักผ่อนประจำเดือน จึงควรเก็บรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายระยะสั้น

2. การออมเพื่อประโยชน์ระยะยาว เป็นเงินออมที่ค่อย ๆ สะสมทีละเล็กทีละน้อยเป็นเวลายาวนาน เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต เช่น เพื่อความมั่นคงของชีวิต ไว้ใช้จ่ายเมื่อออกจากงานรวมถึงดำรงชีวิตเมื่อชราภาพ

3.1.4 การบริหารจัดการเงินออมของภาคครัวเรือน

การออมสามารถเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เราได้ เช่น ให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยหากฝากเงินไว้กับสถาบันการเงินและมีความปลอดภัย และเนื่องจากการออมเงินมีเป้าหมาย การออมระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น จึงต้องมีการบริหารจัดการเงินออมของภาคครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งควรจะดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายของการออมอย่างชัดเจน โดยสมาชิกในครอบครัวจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าครัวเรือนต้องการออมเงินไว้เพื่ออะไร จำนวนเท่าใด ในช่วงเวลาใด แล้วทำเป็นเป้าหมายของการออมไว้

2. การจัดทำรายรับและรายจ่ายในแต่ละเดือน ครัวเรือนควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือนที่รัดกุม เพื่อที่จะควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญต้องมีเป้าหมายในการออมทรัพย์ในแต่ละเดือนด้วย เพื่อให้เงินออมที่รวบรวมได้สามารถนำไปใช้ตามแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างรัดกุม

3. การนำเงินออมแต่ละเดือนไปทำให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยผู้ออมเงินจะต้องวางแผนว่าจะนำเงินออมไปทำให้เกิดผลประโยชน์ได้อย่างไร เป็นต้นว่านำไปฝากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น ๆ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้ได้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย การนำเงินไปซื้อหุ้น เพื่อให้ได้ผลตอบแทนในรูปของปันผล การนำเงินไปซื้อพันธบัตรรัฐบาล เพื่อให้ได้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยหรือการนำไปแสวงหาประโยชน์อื่น ๆ ตามที่ผู้ออมต้องการ เช่น การซื้อสลากออมสิน การออมในรูปของการประกันชีวิต การซื้อหุ้นสหกรณ์ออมทรัพย์

3.1.5 หลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณาในการออม

ในปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนที่รับฝากเงินออมหรือเชิญชวนให้นำเงินออมมาลงทุน ดังนั้น เราจะต้องศึกษาข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้าใจชัดเจน เพราะมีฉะนั้นอาจเกิดความเสี่ยงกับเงินออมได้ ดังนั้น เมื่อบุคคลและครัวเรือนได้ตัดสินใจและวางแผนเพื่อการเก็บออมแล้ว ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ความปลอดภัยของเงินออม การนำเงินไปแสวงหาผลประโยชน์โดยฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ หรือการซื้อพันธบัตรรัฐบาล การซื้อหุ้น หรือหลักทรัพย์ หรือการลงทุนอื่น ๆ ผู้ออมจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเงินว่าจะไม่เสี่ยงต่อการขาดทุน และได้ผลตอบแทนที่ไม่เหมาะสม โดยมีหลักคิดว่าการนำเงินไปลงทุนในกิจการที่ได้รับผลตอบแทนสูง ก็ย่อมมีความเสี่ยงสูงเช่นเดียวกัน

2. สภาพคล่องของเงินออม หมายความว่า เงินที่นำไปออมแต่ละรูปแบบนั้นโอกาสที่จะเบิกเป็นเงินสดมาใช้บางแบบสามารถเบิกได้ทันที แต่บางแบบต้องรอให้ครบกำหนดเวลาออมก่อน จึงต้องวางแผนการใช้เงินระยะสั้นและระยะยาวประกอบด้วย

3. ความสะดวก หมายถึง การศึกษารูปแบบการออม เงื่อนไขในการออมมีความสะดวกรวดเร็ว หรือมีเงื่อนไขยุ่งยาก ซับซ้อน จนทำให้เสียเวลาแก่ผู้ออม

4. อัตราผลตอบแทน หมายถึง อัตราดอกเบี้ยหรือเงินปันผลจากเงินออมควรมีความเหมาะสมกับระยะเวลาและความเสี่ยง เช่น การฝากเงินระยะยาวควรจะได้รับดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากระยะสั้น การลงทุนในธุรกิจที่มีความเสี่ยงมากควรจะได้ผลตอบแทนที่สูงกว่าธุรกิจที่มีความเสี่ยงน้อยกว่า แต่โอกาสที่จะขาดทุนก็มีมากกว่า

5. ภาษีที่ต้องเสีย หมายถึง ผลตอบแทนจากเงินออมจะต้องมีการเสียภาษีหรือไม่ เสียในอัตราเท่าใด วิธีการเสียภาษีเป็นอย่างไร

6. บริการอื่น ๆ ที่ได้รับจากการออม เช่น การได้รับคำแนะนำในการลงทุนการแจ้งข้อมูลข่าวสารจากสถาบันการเงินเกี่ยวกับสถานการณ์ของการลงทุน อัตราดอกเบี้ย

3.1.6 ปัญหาการออมในสังคมไทย

ปัญหาการออมของสังคมไทยในช่วงปลายปีที่ผ่านมาสรุปได้ ดังนี้

1. ประชากรมีรายได้ต่ำ เนื่องจากประชากรจำนวนมากประกอบอาชีพเกษตรกร

ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นผู้ค้ารายย่อย รายได้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริโภค เป็นหลักส่วนที่เหลือเพื่อการเก็บออมจึงมีน้อย นอกจากนั้นประชากรกลุ่มที่มีรายได้ต่ำจำนวนมากต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ถ้าต้องการส่งเสริมการออมก็จำเป็นต้องหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันจะต้องให้ความรู้กับครัวเรือนในเรื่องของกวางแผนทางการเงิน แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การพึ่งพาตนเอง ซึ่งแม้ว่าจะมีรายได้ต่ำก็สามารถออมได้

2. ประชากรขาดความรู้ในเรื่องการออมและการลงทุน โดยครัวเรือนส่วนใหญ่ขาดความรู้ในเรื่องของการวางแผนการจัดทำบัญชีครัวเรือน ไม่มีแผนการใช้จ่ายและเก็บออมเงินที่แน่นอน และครัวเรือนจำนวนมากยังมีการเลียนแบบการบริโภคจากครัวเรือนอื่น ๆ ซื้อสินค้าตามผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงรายได้ของตนเอง ทำให้ต้องมีหนี้สินเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังขาดความรู้ในการนำเงินออมไปแสวงหารายได้ให้มากขึ้น ส่วนใหญ่จะนำเงินไปฝากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยที่ค่อนข้างต่ำ แรงจูงใจออมจึงมีน้อย

3. สถาบันการเงินส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในตัวเมือง กระจายตัวอยู่นอกเมืองหรือชนบทน้อย ทำให้การติดต่อทำธุรกรรมของประชาชนจำนวนมากขาดความสะดวก เสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย รวมถึงมีเงื่อนไขหลายอย่างไม่สะดวก ทำให้ขาดแรงจูงใจ ครัวเรือนบางส่วนจึงเลือกที่จะเก็บเงินสดไว้กับตัวเอง

4. ในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลมักดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำเงินออกไปใช้จ่าย เพื่อให้เกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ทำให้ครัวเรือนขาดแรงจูงใจในการออม เงินออมในสถาบันการเงินจึงมีน้อยในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ นอกจากนั้นช่องทางในการลงทุนในชนบทยังมีน้อย ขาดความรู้ในช่องทางทางการลงทุน ครัวเรือนส่วนใหญ่จึงมักเก็บสะสมเงินออมไว้กับตัว หรือฝากเงินกับสถาบันการเงินที่จ่ายดอกเบี้ยในอัตราต่ำ

5. ประเทศไทยยังประสบปัญหาช่องว่างของการออม กล่าวคือ ปริมาณของเงินออมยังมีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณเงินที่ต้องการลงทุนในแต่ละปี ดังนั้น ผู้ลงทุนจึงต้องแสวงหาเงินทุนจากภายนอกเข้ามาใช้ ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยส่วนหนึ่งให้กับแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ แทนที่จะนำเงินตั้งกล่าวมาจ่ายให้กับเจ้าของเงินออมในประเทศ ดังนั้น การออมของครัวเรือนมิได้เพียงแต่ช่วยครัวเรือนให้มีฐานะดีขึ้นในอนาคตเท่านั้น แต่ยังช่วยประเทศในการลดช่องว่างของการออม ทำให้มีเงินทุนนำไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ มากขึ้น การลงทุนที่เพิ่มขึ้นจะก่อให้เกิดการสร้างงาน ผู้คนมีรายได้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศจะขยายตัว

3.2 การลงทุน

3.2.1 ความหมายและความสำคัญของการลงทุน

ความสำคัญของการลงทุน

การลงทุนในความหมายแคบ เป็นการลงทุนโดยใช้เงินออมของครัวเรือน ซึ่งเป็นทางเลือกในการใช้เงินออมของภาคครัวเรือน โดยการนำเงินที่เก็บออมไปสร้างผลตอบแทนในเชิงกายภาพมากกว่าเดิม เช่น การนำเงินออมไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล การซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์ต่าง ๆ ของธุรกิจ ซึ่งการลงทุนในแหล่งที่ต่างกันจะได้รับผลตอบแทนและความเสี่ยงที่ต่างกันด้วย สำหรับการลงทุนในความหมายกว้าง หมายถึง การนำเงินไปลงทุนเพื่อการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ

จำหน่ายให้เกิดผลตอบแทนแก่นักลงทุน ซึ่งเรียกว่าเป็นการลงทุนโดยตรง กับการซื้อหลักทรัพย์ของธุรกิจ เพื่อแสวงหาเงินปันผลจากการดำเนินธุรกิจ และกำไรจากส่วนต่างของราคาหลักทรัพย์ เรียกว่าเป็นการลงทุนทางอ้อม ซึ่งในระดับขั้นนี้กล่าวถึงการลงทุนโดยใช้เงินออมของครัวเรือนเป็นสำคัญ

การลงทุนจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งผู้ออม ผู้ประกอบธุรกิจ และประเทศ ดังนี้

1. ทำให้ผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทน การที่บุคคลต่าง ๆ เลือกเก็บออมก็เพราะได้เปรียบเทียบแล้วว่า เงินที่เก็บออมไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต จะก่อให้เกิดประโยชน์ได้มากกว่าที่จะใช้เงินในปัจจุบัน โดยเงินออมดังกล่าวก็ต้องนำไปลงทุน การเลือกลงทุนอย่างถูกต้องและเหมาะสม จะก่อให้เกิดผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุนทั้งในรูปของดอกเบี้ย เงินปันผลและกำไร เป็นการทำให้เงินออมได้นำไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจและการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกันผู้ลงทุนก็จะได้รับผลตอบแทนสูงกว่าการเก็บเงินออมไว้เฉย ๆ

2. ช่วยให้ธุรกิจต่าง ๆ ขยายตัวและผลิตได้มากขึ้น โดยทั่วไปธุรกิจต่าง ๆ อาจมีเงินทุนไม่เพียงพอในการดำเนินการผลิตและการขยายกิจการ จึงจำเป็นต้องอาศัยเงินออมจากบุคคลและครัวเรือนต่าง ๆ มาใช้เป็นทุนในการดำเนินการ ถ้าประชาชนในประเทศได้นำเงินออมมาใช้ในการลงทุนด้วยการซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์ของธุรกิจ จะทำให้ธุรกิจมีเงินทุนไปขยายกิจการผลิตได้ตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการผลิตและการจ้างงานเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็就会有 การขยายตัวเพิ่มขึ้น

3. ช่วยให้รัฐบาลมีเงินทุนไปใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยที่รัฐบาลนำเงินงบประมาณที่มาจากภาษีไปใช้ในการเงินลงทุนเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ ช่วยให้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ธุรกิจขยายเติบโต เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และการ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา รถไฟฟ้า ซึ่งบอามี ใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจไม่เพียงพอ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยเงินออมหรือเงินลงทุนของครัวเรือนด้วย โดยการจำหน่ายพันธบัตรให้กับผู้ต้องการลงทุนในพันธบัตรของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลได้เงินทุนไปแล้วก็จะนำไปใช้ลงทุนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งก็จะทำให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ให้แก่บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในวงกว้าง และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่รัฐบาลสร้างขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อมแก่ประชาชนในประเทศ ขณะเดียวกันผู้ลงทุนในพันธบัตรของรัฐบาลก็จะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้

3.2.2 แหล่งที่มาของเงินลงทุน

เงินสำหรับนำมาลงทุนอาจจะได้มาจากหลายแหล่งด้วยกัน ดังนี้

1. การควบคุมค่าใช้จ่ายโดยการจัดทำงบประมาณครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนควรจะมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน หรืองบประมาณครัวเรือน แล้วพยายามควบคุมการใช้จ่ายให้อยู่ในขอบเขตของวงเงินที่ได้กำหนดไว้ ก็จะทำให้มีเงินออมเหลืออยู่จริงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งเงินออมส่วนนี้สามารถนำไปใช้ลงทุนหาผลประโยชน์ได้

2. การประหยัดโดยลดการจ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ซึ่งโดยธรรมชาติของบุคคลที่มีเงินแล้วจะใช้จ่ายไปตามวิสัยปกติที่เคยเป็นมา แต่ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นต่อชีวิตและครัวเรือน หากการละเว้นหรือยกเลิกบ้าง ก็จะทำให้ประหยัดเงิน และนำเงินที่เหลือดังกล่าวมาลงทุนแสวงหาประโยชน์ได้

3. การหารายได้พิเศษเพื่อนำไปลงทุน สมาชิกในครัวเรือนอาจแสวงหารายได้พิเศษจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองนัด เช่น การทำงานล่วงเวลาจากงานประจำ การเพาะเลี้ยงต้นไม้จำหน่าย การรับจ้างพิมพ์รายงาน แพลเอกสาร การทำงานในร้านอาหาร การทำขนมขาย ขายของออนไลน์ เมื่อมีรายได้พิเศษในแต่ละเดือนก็อาจนำไปใช้ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็เก็บออมไปใช้ลงทุน ยิ่งหารายได้พิเศษได้มากเท่าไรก็ยิ่งจะมีเงินไปลงทุนได้มากขึ้น

4. การออมโดยวิธีการบังคับ ตามหลักของการจ่ายเงินเดือนของทางราชการรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชน จะมีการหักเงินสะสมหรือเงินสำรองเลี้ยงชีพของข้าราชการและพนักงานไว้ เงินส่วนนี้จะเก็บสะสมไว้ทุกเดือน ไม่สามารถถอนได้ จึงเปรียบเสมือนกับการออมโดยบังคับ เงินออมดังกล่าวทางราชการและธุรกิจเอกชนอาจมอบหมายให้สถาบันการเงินหรือบริษัทจัดการธุรกิจ นำเงินไปลงทุนแสวงหาผลประโยชน์ให้กองเงยตามที่กฎหมายกำหนด และจะจ่ายคืนแก่เจ้าของผู้มีสิทธิเมื่อถึงเวลา เงินออมโดยวิธีการบังคับจึงเป็นเงินลงทุนทางหนึ่งของบุคคล เพียงแต่เขาไม่ได้เป็นผู้ลงทุนเองโดยตรงแต่นายจ้างและส่วนราชการได้มอบหมายให้หน่วยงานที่กำหนดเป็นผู้ลงทุนแทน เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

3.2.3 ประเภทของการลงทุน

การลงทุนแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท ได้แก่ การลงทุนเพื่อการบริโภค การลงทุนในธุรกิจ และการลงทุนในหลักทรัพย์

1. การลงทุนเพื่อการบริโภค เป็นการลงในการซื้อสินค้าหรือทรัพย์สินประเภทคงทนถาวร เช่น ที่ดิน บ้าน คอนโดมิเนียม ทองคำแท่ง โดยผู้ลงทุนจะพยายามซื้อทรัพย์สินต่างๆ ดังกล่าวไว้ในช่วงที่มีราคาต่ำ และเมื่อทรัพย์สินมีราคาสูงขึ้นก็อาจพิจารณานำมาขาย เพื่อต้องการกำไรในรูปของตัวเงินในลักษณะที่ซื้อถูก-ขายแพง รวมถึงความพอใจจากการใช้ทรัพย์สินนั้น

2. การลงทุนในธุรกิจ บุคคลหรือครัวเรือนอาจตัดสินใจเลือกลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก โดยเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพราะถือเป็นอาชีพอิสระไม่ต้องเป็นลูกจ้างผู้อื่นมีความรับผิดชอบด้วยตนเอง ผลตอบแทนจากการลงทุนในธุรกิจก็คือกำไร

3. การลงทุนในหลักทรัพย์ เป็นการลงทุนซื้อสินทรัพย์ในรูปหลักทรัพย์ต่างๆ เช่น พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม การลงทุนในลักษณะนี้เป็นการลงทุนทางอ้อมซึ่งแตกต่างจากการลงทุนในธุรกิจ โดยผู้มีเงินออมไม่ต้องการจะเป็นผู้ดำเนินธุรกิจเอง เนื่องจากมีเงินทุนไม่เพียงพอ ขาดความสามารถในการบริหารหรือมีความเสี่ยงในการบริหาร ผู้ลงทุนอาจนำเงินที่ออมไว้จะมากหรือน้อยก็ตามไปซื้อหลักทรัพย์ที่ต้องการจะลงทุน โดยจะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยในกรณีที่น่าเงินไปลงทุนซื้อ

พันธบัตรและหุ้นกู้ แต่ถ้าเป็นการลงทุนในกองทุนรวมก็จะได้ผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล ถ้ากองทุนนั้นมีนโยบายจ่ายเงินปันผลและจากการขายหน่วยลงทุน เมื่อขายไปในราคาที่สูงกว่าราคาที่ซื้อมา การลงทุนในหุ้นได้รับผลตอบแทนตามนโยบายการลงทุนของหุ้นแต่ละธุรกิจ เช่น ได้รับเงินปันผลและกำไรจากการขายหุ้น หรือส่วนต่างของราคาซื้อและราคาขายการลงทุนในหลักทรัพย์มีความเสี่ยงที่จะขาดทุนได้ หรือไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ดังนั้นผู้ลงทุนจะต้องศึกษาข้อมูลให้เข้าใจก่อนตัดสินใจลงทุน

3.2.4 หลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงในการลงทุน

การตัดสินใจว่าจะเลือกลงทุนประเภทใด ควรจะพิจารณาหลักเกณฑ์ต่อไปนี้เป็นแนวทางในการเลือกลงทุน

1. ความปลอดภัยของเงินลงทุน โดยต้องคำนึงถึงโอกาสที่จะได้รับเงินต้นที่ได้ลงทุนคืน พร้อมทั้งผลตอบแทนที่คาดคะเนไว้ เช่น การลงทุนบางประเภทได้มีการกำหนดผลตอบแทนและกำหนดคืนเงินต้นจำนวนที่แน่นอน เช่น พันธบัตรรัฐบาล แต่การลงทุนบางประเภท เช่น หุ้น การซื้อขายที่ดิน หลักทรัพย์ ไม่สามารถกำหนดผลตอบแทนที่แน่นอนได้ และยังมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนได้เช่นกัน ดังนั้น ผู้มีเงินออมจะต้องศึกษาข้อมูลของสถาบันการเงิน ผลตอบแทนความเสี่ยงของการลงทุนให้ละเอียดรอบคอบก่อนตัดสินใจลงทุน

2. ความเหมาะสมกับผู้ลงทุน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้ลงทุน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ เช่น การลงทุนตั้งร้านค้า ผู้ลงทุนก็ต้องศึกษาก่อนว่ามีร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าอยู่ก่อนหรือไม่ จำนวนผู้ซื้อมีมากน้อยใด สภาพทางเศรษฐกิจในหมู่บ้านที่ตั้งร้านค้ามีลักษณะเป็นอย่างไร ผู้ลงทุนตั้งร้านค้ามีเวลาให้บริการลูกค้าหรือไม่ มีความรู้เรื่องการค้าขายและการบริหารจัดการเพียงใด

3. การเปลี่ยนแปลงมูลค่า หมายถึง การคาดคะเนถึงมูลค่าของสินทรัพย์ที่จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากกว่าจำนวนเงินที่ลงทุนไป เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาทองคำหรือที่ดินในแต่ละช่วงเวลา

4. เสถียรภาพของรายได้ ผู้ลงทุนมักจะลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้สม่ำเสมอ ในระยะยาวมีความมั่นคง

5. ความคล่องตัวในการซื้อขาย การเลือกลงทุนจะต้องคำนึงถึงความสะดวกช่วงเวลาในการรับผลตอบแทน ความคล่องตัวในการซื้อขายขึ้นอยู่กับราคา จำนวนผู้ซื้อขายและความสนใจที่ประชาชนทั่วไปมีต่อการลงทุน ถ้าหากเป็นหลักทรัพย์ที่มีความคล่องตัวในการซื้อขาย ผู้ออมก็จะซื้อขายได้สะดวกกว่า

6. ภาษีที่ต้องชำระ ผู้ลงทุนควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบของการลงทุนแต่ละประเภท โดยนำภาษีที่ต้องชำระมาพิจารณาประกอบด้วย

7. การได้รับผลประโยชน์ด้านภาษีอื่นเนื่องมาจากการลงทุน

8. ควรมีการลงทุนหลายประเภทเพื่อลดความเสี่ยง ผู้ลงทุนไม่ควรเลือกลงทุนประเภทเดียว เพราะมีความเสี่ยงสูง แต่ควรกระจายเงินลงทุนไปยังหลักทรัพย์หลาย ๆ ประเภทต่างชนิดกัน จะได้มีการกระจายความเสี่ยง เพราะถ้ามีหลักทรัพย์ของบางธุรกิจขาดทุน แต่ก็อาจมีหลักทรัพย์ของธุรกิจอื่นที่ได้กำไรมาชดเชย

3.2.5 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการลงทุน

ในการลงทุน ผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง การลงทุนในทรัพย์สินหรือหลักทรัพย์ต่าง ๆ เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นทุน ที่ดิน ผู้ลงทุนก็หวังที่จะได้รับผลตอบแทนสูง ๆ และมีความเสี่ยงต่ำ เช่น ในกรณีที่รัฐบาลกำหนดอัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรไว้สูง อายุของพันธบัตรไม่ยาวนานมากนักก็จะทำให้นักลงทุนหันมาลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาลมากขึ้น

ในทางตรงกันข้าม ถ้าในช่วงใดที่อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรต่ำ แต่อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูง เนื่องจากผลประกอบการของธุรกิจดี ธุรกิจก็จะจ่ายเงินปันผลแก่ผู้ถือหุ้นมากขึ้น ความต้องการลงทุนในหุ้นทุนหรือหลักทรัพย์ของธุรกิจต่าง ๆ ก็จะมีมากขึ้น เพราะในช่วงเศรษฐกิจดีภาวะความเสี่ยงจะลดลง

2. ค่าของเงิน หรืออำนาจซื้อของเงินในปัจจุบันจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนอย่างมาก ในช่วงเวลาใดที่ค่าของเงินหรืออำนาจซื้อของเงินไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ก็มักจะลงทุนในการซื้อพันธบัตรและหุ้นกู้ของธุรกิจที่เติบโตสูง แต่ถ้าช่วงใดที่ค่าของเงินเปลี่ยนแปลงมาก ผู้ลงทุนอาจจะหันกลับมาลงทุนในธุรกิจที่เสี่ยงมากขึ้น เช่น การลงทุนในของธุรกิจ การลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ดิน เพราะต้องการที่จะได้ผลตอบแทนสูง และคุ้มค้ำกับความเสี่ยงเกี่ยวกับค่าของเงิน

3. จำนวนของทรัพย์สินที่จำหน่ายในตลาด ถ้าตลาดมีทรัพย์สินต่าง ๆ ของรัฐบาล ธุรกิจ และองค์กรต่าง ๆ ออกมาจำหน่ายในตลาดมาก ก็จะจูงใจให้ผู้ลงทุนได้มีโอกาสเลือกลงทุนได้มากขึ้น และมีความประสงค์จะเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น

4. การคาดคะเนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ถ้านักลงทุนคาดการณ์ว่าภาวะเศรษฐกิจในอนาคตจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจต่าง ๆ จะจำหน่ายสินค้าและบริการได้มาก แนวโน้มของกำไรจะเพิ่มขึ้น นักลงทุนจึงมีความต้องการเข้าไปลงทุนซื้อหุ้นทุนในธุรกิจที่เติบโตดีเพิ่มขึ้น เพราะคาดว่าจะได้รับเงินปันผลเพิ่มขึ้น และถ้าไม่ต้องการถือหุ้นต่อไปก็จะจำหน่ายหุ้นออกไปได้อย่างรวดเร็วและมีราคาเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะได้กำไรก็จะมีมากขึ้น

5. ปัจจัยส่วนตัวของผู้ลงทุน เช่น

5.1 อายุของผู้ลงทุน ผู้ลงทุนที่มีอายุน้อย เช่น อายุระหว่าง 30-40 ปี มักจะกล้าเสี่ยง และสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีแนวโน้มว่าเงินลงทุนงอกเงยสูง แต่ถ้าผู้ลงทุนมีอายุระหว่าง 40-50 ปี อาจมีการวางแผนการลงทุนเมื่อวัยเกษียณ หรืออาจสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้ประจำ

5.2 นิสัยส่วนตัวของผู้ลงทุน ผู้ลงทุนที่มีนิสัยไม่กล้าเสี่ยงมักจะชอบลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้แน่นอน มีความเสี่ยงน้อย แต่ผู้ลงทุนที่มีนิสัยชอบเสี่ยงก็อาจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูง แต่อาจมีความเสี่ยงมากกว่า

5.3 สภาพของครอบครัว ผู้ลงทุนที่มีครอบครัวแล้วและต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว ต้องให้การศึกษาแก่บุตร หรือเลี้ยงดูบิดามารดา ทำให้ต้องเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่มั่นคง ให้รายได้ที่แน่นอน ส่วนคนที่ยังโสด ไม่มีภาระครอบครัวมากนัก ก็อาจลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงมากได้

3.2.6 การบริหารจัดการการลงทุนในภาคครัวเรือน

การลงทุนเป็นการใช้เงินออมที่ได้สะสมมาเป็นเวลานานเพื่อนำไปลงทุน เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ กอปร ซึ่งในการดำเนินการเพื่อลงทุนจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ต้นตอตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการลงทุน การจัดทำแนวทางการลงทุน การวิเคราะห์และเลือกหลักทรัพย์ การประเมินผลการลงทุน ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการลงทุนของครัวเรือน โดยผู้ลงทุนที่เป็นครัวเรือน ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการลงทุนก่อนว่าจะลงทุนเพื่ออะไร ยอมรับความเสี่ยงได้มากน้อยเท่าใด ฐานะการเงินของครัวเรือนเป็นอย่างไร ต้องการรายได้ประจำมาใช้จ่ายมากน้อยเพียงใด เพราะการกำหนดวัตถุประสงค์ของการลงทุนของครัวเรือนที่ชัดเจนการนำเงินออมมาใช้ในการขยายกิจการของครอบครัวจะทำให้สามารถเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ เป็นช่องทางหนึ่งในการลงทุนต่อยอดทางธุรกิจ ได้อย่างถูกต้อง

2. การจัดทำแนวทางการลงทุนของครัวเรือน หลังจากกำหนดวัตถุประสงค์ของการลงทุนแล้ว ก็ต้องกำหนดแนวทางการลงทุนที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของการลงทุน โดยเริ่มจากการตัดสินใจจัดสรรเงินลงทุนในหลักทรัพย์แต่ละประเภทในสัดส่วนมากน้อยเพียงใด เช่น จะนำเงินไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลจำนวนเท่าไร จะนำไปซื้อหุ้นจากธุรกิจต่าง ๆ จำนวนเท่าไร หรือจะนำเงินไปซื้อหุ้นของกองทุนต่าง ๆ จำนวนเท่าไร

3. การวิเคราะห์และเลือกหลักทรัพย์ลงทุน หลักทรัพย์ลงทุนในแต่ละธุรกิจมีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทจะมีผลตอบแทนและความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ครัวเรือนจะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจใด ก็จำเป็นต้องศึกษาผลการประกอบการของธุรกิจ แนวโน้มของธุรกิจประเภทดังกล่าว สภาพการแข่งขัน นโยบายของธุรกิจ ตลอดจนการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ โดยครัวเรือนอาจมีการกระจายกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน โดยกระจายการลงทุนไปในหลักทรัพย์ของธุรกิจต่าง ๆ หลายประเภท เพื่อลดความเสี่ยงจากความเสียหายของธุรกิจประเภทใดประเภทหนึ่ง การเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ อย่างเหมาะสม นอกจากจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นแล้ว ยังช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนด้วย

4. การประเมินผลการลงทุนของครัวเรือน ครัวเรือนจะต้องมีการประเมินผลการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ต่าง ๆ ตลอดเวลา ถ้าหุ้นหรือหลักทรัพย์ใดที่มีมูลค่าลดลง ก็อาจตัดสินใจขายและนำเงินไปลงทุนในหุ้นหรือหลักทรัพย์อื่นที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และมีผลประกอบการที่ดีซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ และลดความเสี่ยงในกาการลงทุนของครัวเรือนลงได้

3.2.7 ปัญหาของการลงทุนในประเทศไทย

การลงทุนในภาคครัวเรือนและในภาคธุรกิจของประเทศ มีปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. ประชากรไทยมีรายได้ต่ำ ส่วนใหญ่จะใช้จ่ายได้ไปเพื่อการบริโภคเกือบทั้งหมดเงินที่เหลือเก็บออมจึงมีน้อย ทำให้เงินที่จะนำไปลงทุนมีน้อย ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องพึ่งเงินลงทุนจากต่างชาติอยู่เสมอ

2. ประชากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในด้านการลงทุน เนื่องจากการลงทุนมีหลายรูปแบบ ทั้งการลงทุนในตราสารหนี้และการลงทุนในตราสารทุน แต่ประชากรยังขาดความรู้ในวิธีการลงทุน รูปแบบของการลงทุน กระบวนการลงทุน ดังนั้น จึงมักนำเงินออมไปฝากธนาคารพาณิชย์ในรูปแบบของการฝากประจำ ซึ่งได้รับผลตอบแทนที่ต่ำกว่าการลงทุนในช่องทางอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความมั่นใจกับสถาบันการเงินประเภทธนาคาร เนื่องจากเงินฝากจะไม่สูญหาย ถึงแม้ว่าธนาคารนั้นจะปิดตัวลง เพราะมีรัฐบาลค้ำประกันเงินฝาก จึงมีความมั่นใจฝากเงินกับธนาคารมากกว่าจะลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ เพราะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและกลัวความเสี่ยง

3. การจำหน่ายพันธบัตรของรัฐบาลในแต่ละรุ่นมีปริมาณเงินจำกัด ทำให้ผู้ต้องการลงทุนจองซื้อได้ยาก และมักขาดข้อมูลข่าวสาร ทำให้ไม่ทราบว่ารัฐบาลจะจำหน่ายพันธบัตรเมื่อใด อันเกิดจากขาดการประชาสัมพันธ์สู่ตลาดอย่างกว้างขวาง ทำให้มีผู้ซื้อได้เฉพาะกลุ่มไม่ได้กระจายอย่างทั่วถึง เพราะส่วนใหญ่พันธบัตรของรัฐบาลจะเปิดขายในโอกาสพิเศษ และจำกัดวงเงิน ไม่ได้เปิดขายทั่วไป มีการจำกัดเฉพาะบางสาขา

4. ความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจ เช่น ภาวะเศรษฐกิจจอกต่ำให้ราคาของหุ้นหรือหลักทรัพย์ลดลง ผู้ลงทุนบางคนอาจขาดทุนหรือได้รับผลตอบแทนที่ต่ำไม่คุ้มกับความเสี่ยง ดังนั้น จึงทำให้ครัวเรือนที่ขาดความรู้ไม่กล้าเข้าไปลงทุน

5. การเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์หรือตลาดหุ้นในบางกรณี ก็เป็นไปเพื่อเก็งกำไร ทำให้ภาพลักษณ์ของการลงทุนในสายตาของคนทั่วไปยังเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเข้าไปลงทุนด้วย และกาการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จะมีความอ่อนไหวสูง เช่น เมื่อมีข่าวสารหรือข้อมูลที่กระทบกับคนในประเทศหรือต่างประเทศ จะทำให้หุ้นตก จึงส่งผลให้คนส่วนใหญ่ไม่กล้าเข้ามาลงทุน เพราะกลัวภาวะเสี่ยงและความไม่แน่นอน

6. ภาคชนบทยังมีการลงทุนน้อย เนื่องจากครัวเรือนในชนบทส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ รายได้ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในชีวิตประจำวัน บางครัวเรือนก็มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้

ไม่มีเงินออมและมีภาระหนี้สิน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในชนบทด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้และส่งเสริมการออม โดยการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และนำเงินออมที่ได้ไปร่วมลงทุนผลิตสินค้าจำหน่าย เป็นการเพิ่มรายได้มากขึ้น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

วันดี ต่อเพ็ง (2553) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากครูนำเสนอปัญหาที่แปลกใหม่ ทำทาย และสอดคล้องกับโลกของความเป็นจริงให้กับผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ และนำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้แก้ปัญหาโดยเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รู้จักการตัดสินใจ และสามารถนำเสนอผลงานได้ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยการความสะดวกและคอยชี้แนะแนวทาง

ณัฐภาส ถาวรวงษ์ (2551) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (PBL) เป็นรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้แบบหนึ่ง ที่ใช้การตั้งคำถามหรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้น หรือนำทางผู้เรียนให้เกิดความสนใจอยากรู้ ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นต่อไปในการพัฒนาการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล และการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการ เพื่อสร้างความเข้าใจกลไกของปัญหารวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองได้ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือตอบคำถามต่อไป โดยใช้กระบวนการทำงานกลุ่มและมีผู้สอน เป็นผู้แนะนำหรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด อย่างมีระบบจากการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งวิธีการเรียนแบบ PBL เป็นวิธีการที่ตรงกันข้ามกับวิธีการเรียนการสอนในระบบดั้งเดิมที่ใช้กันมานานโดยการศึกษาในระบบเดิม จะเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ก่อนที่จะให้เผชิญกับปัญหาและการแก้ปัญหาดังกล่าว

วาสนา กิมเท็ง (2553) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบหรือวิธีการการเรียนรู้แบบหนึ่งที่ใช้การตั้งคำถามหรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางผู้เรียน ให้เกิดความสนใจอยากรู้ตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและเป็นการพัฒนาผู้เรียน สู่การเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองได้ เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึงกระบวนการในการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้น โดยที่ปัญหานั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อค้นพบคำตอบหรือเพื่อให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียดของปัญหานั้นด้วยตนเองและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Simon and Vanessa (2010) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning : PBL) เป็นแนวทางในการวางแผนโครงการ อาทิ กรณีศึกษาที่ต้องคอยช่วยเหลือในการเรียนรู้ในความหลากหลายของกฎระเบียบในแต่ละบริบทต้องใช้ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายและเป็นแนวทางพื้นฐานในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน โดยความเชี่ยวชาญและความรู้ที่ได้มานั้นมาจากการทำงานร่วมกันซึ่งหลักการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ซึ่งเกิดขึ้นทุกทุกที่ที่นักเรียนได้เรียนรู้โดยตรงจากกลุ่มเล็กที่กำหนดภาระงาน ที่นำไปสู่ภาระงานที่สำคัญถ้าไม่ใช่การดำรงชีวิตที่แท้จริงก็เป็นฐานในการเรียน

Barell (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2558) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่าเป็นกระบวนการของการสำรวจเพื่อจะตอบคำถามสิ่งที่อยากรู้หรืออยากเห็น ข้อสงสัยและความไม่มั่นใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติในชีวิตจริงที่มีความซับซ้อนปัญหาที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ จะเป็นปัญหาที่ไม่ชัดเจนมีความยากหรือมีข้อสงสัยมาก มีแนวทางในการแก้ไขปัญหามากมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นความสนใจและเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความรู้ โดยผู้เรียนจะพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการค้นคว้าข้อมูลผ่านการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ภายใต้การชี้แนะของผู้สอน ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกแทนการถ่ายทอดความรู้โดยตรง

2. ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

- 2.1 ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง
- 2.2 จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ให้มีจำนวนกลุ่มละประมาณ 5-8 คน
- 2.3 ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ
- 2.4 ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น (สิ่งเร้า) ให้เกิดการเรียนรู้
- 2.5 ลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้ ต้องมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีวิธีแก้ไขปัญหาได้
อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ
- 2.6 ผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อใหม่ ๆ ด้วยตนเอง
- 2.7 การประเมินผล ใช้การประเมินผลจากสถานการณ์จริง ดูจากความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียนในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ และพิจารณาจาก ผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (ไพศาล สุวรรณน้อย, ม.ป.ป.)

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2550, น. 2) สรุปได้ดังนี้

1. ต้องมีสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและเริ่มต้นด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
2. ปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นพบเห็นได้ในชีวิตของผู้เรียนหรือมีโลกที่จะเกิดขึ้นจริง หาลารคาม
3. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ค้นคว้าและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องวางแผนการเรียนด้วยตนเองบริหารเวลา คัดเลือกวิธีการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้และประเมินผลด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้สืบค้นข้อมูลร่วมกัน เป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการส่งสารข้อมูลเรียนรู้ที่จะอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีมโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และตัดสินใจร่วมกัน
5. การเรียนรู้มีลักษณะบูรณาการความรู้และบูรณาการกระบวนการต่าง ๆ
6. ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จะได้มาภายหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเท่านั้น
7. การประเมินผลเป็นการประเมินผลจากสภาพจริง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการนำปัญหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน หรือมีความสำคัญต่อผู้เรียนมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการแสวงหาข้อมูล ความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยการเรียนรู้แบบกลุ่ม เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฝึกการสื่อสารข้อมูลและการประเมินทั้งตนเองและสมาชิกในกลุ่ม

3. กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากเรียนอยากรู้ได้และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่เรียนรู้ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามานำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเองและประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระทุกกลุ่ม ช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่นำมาจัดองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

Simon and Vanessa (2010) ได้อธิบายถึงขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีหลักสำคัญในวิธีการเรียนรู้ โดยผู้สอนเป็นผู้ที่คอยติดตาม โดยการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์โดยตรง กับรายละเอียดของหัวข้อเรื่องสำหรับแผนการ โดยทั่วไปมากกว่าการพัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยทั่วไป ดังนี้

1. กำหนดปัญหาอย่างชัดเจน
2. อธิบายรายละเอียดส่วนย่อยในข้อเรียกร้องของนักเรียนอย่างถูกต้องชัดเจน
3. อธิบายหลักการสำคัญ ด้วยถ้อยคำหรือคำถาม
4. จัดให้อยู่ในรูปแบบกลุ่ม (ผู้สอนเป็นผู้คอยควบคุมหรือนักเรียนเป็นผู้เป็นผู้ลงมือ)
5. ระดมความคิดและพิสูจน์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหานั้น
6. สามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้องในเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยแบ่งหน้าที่แต่ละบุคคลในการพิสูจน์หลักฐานภายในกลุ่ม
7. รวบรวมการพิสูจน์หลักฐานอย่างเป็นระบบ
8. ระดมความคิดอีกครั้ง โดยการอภิปรายเพื่อปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลที่มีอยู่
9. รวบรวมคำตอบของปัญหาที่พัฒนาแล้วภายในกลุ่ม
10. ผู้สอนประเมินพฤติกรรมนักเรียนแต่ละคนจากการเขียนอธิบายวิธีแก้ปัญหโดยละเอียดอีกครั้ง

เพ็ญศรี พิลาสันต์ (2551) ได้สรุปแนวคิดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นฐานจากแนวคิดของ Zurilla and Goldfried มาวิเคราะห์กับสถานการณ์และ แนวคิดความสามารถในการแก้ปัญหาแบบสร้างสรรค์ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเผชิญปัญหา หมายถึง เสนอสถานการณ์ปัญหาสมมุติร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปัญหาอธิบายถึงปัญหาที่เกิดขึ้นตามความรู้สึกของนักเรียน

ขั้นที่ 2 การระดมความคิด หมายถึง การให้นักเรียนเข้ากลุ่มศึกษาข้อสรุปหรือความคิดทางแก้ปัญหาที่หลากหลายวิธีโดยศึกษาความรู้จากเอกสารสนับสนุนและเสนอแนวทาง อาจเสนอด้วยการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 การวางแผนแก้ปัญหา หมายถึง นักเรียนนำวิธีการแก้ปัญหาที่ค้นพบมาวางแผนและอธิบายผลที่จะเกิดตามทางเลือกที่เป็นไปได้และเสนอผลที่จะเกิดขึ้นตามทางแก้ปัญหาที่กลุ่มได้ระดมสมองไว้

ขั้นที่ 4 การทดลองและลงมือแก้ปัญหา หมายถึง นักเรียนเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและทดลองแก้ปัญหานำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

ขั้นที่ 5 การเชื่อมโยงความรู้ใหม่ หมายถึง นักเรียนเลือกสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่เป็นปัญหาวิธีการแก้ปัญหาที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 การสรุปผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ทบทวนเกี่ยวกับปัญหาเดิมและแก้ปัญหาใหม่เพื่อประเมินผลเป็นรายบุคคล

วาสนา กิมเท็ง (2553) ได้สรุปการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่เริ่มต้นจากปัญหาเพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ เกี่ยวกับชีวิตประจำวันตัวปัญหาจะเป็นจุดตั้งต้น ของกระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหามุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ในด้านทักษะและกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงและนำเสนอปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจะเสนอสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่จะสอน และปัญหาที่จะใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาและเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาและสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นที่ผู้เรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยสามารถหาได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้แล้ว

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรม และให้นักเรียนทำใบงานประจำหน่วยการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการเชื่อมโยงกับความรู้เดิมโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางให้ผู้เรียนต้องไปแสวงหาความรู้ ความเข้าใจใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบขั้นตอน ซึ่งเมื่อผู้เรียนผ่านการฝึกฝนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ปัญหารอบตัวมาเป็นความรู้ได้ ในการวิจัยเชิงยัติรูปแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากเรียนอยากรู้ได้และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่เรียนรู้ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามานำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเองและประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นเทคนิคการสอนแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติลงมือทำด้วยตนเอง ได้ฝึกกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบขั้นตอน ซึ่งทักษะกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวต้องผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่และนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

ความฉลาดรู้ทางการเงิน

แนวคิดเรื่องความฉลาดรู้การเงินเกิดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 และมีการกล่าวถึงอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1914 โดยระบุเป็นข้อความตอนหนึ่งในกฎหมายชื่อ Smith – Lever Act ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ต้องการสร้างพลเมืองให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการจัดการศึกษาทางการเงิน (Tschache, 2009) โดยเฉพาะภายหลังการเกิดอุตสาหกรรมใน ปี ค.ศ.2000 เป็นต้นมา สะท้อนให้เห็นว่า การมีความฉลาดรู้การเงินที่ดี จะช่วยให้สามารถก้าวผ่านความท้าทายต่าง ๆ ไปได้

อย่างมั่นคง ดังนั้น ความฉลาดรู้การเงิน (Financial Literacy) จึงควรเป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมให้กับประชาชนไทย โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

ความหมายความฉลาดรู้การเงิน

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา ได้ให้ความหมายของความฉลาดรู้การเงิน ไว้ว่า ความสามารถในการใช้ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ความตระหนัก และทักษะทางการเงิน เพื่อไปสร้างสรรค์ความคิดใหม่ในการเป็นผู้มีสมรรถนะ 2 อย่าง คือ 1. สมรรถนะมรการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้เงินให้เป็นการใช้เงินเพื่อคุณภาพชีวิตหรือเพื่อชีวิตที่มีคุณค่า ไม่ใช่แค่เพื่อชีวิตที่มีความสุข และ 2. ความสามารถในการสร้างระบบการเงินใหม่ที่พึงประสงค์ในอนาคตระยะยาวหรือสร้างระบบเงินอัจฉริยะ

The President Advisory Council on Financial Literacy (PACFL) ได้ให้ความหมายของความฉลาดรู้การเงิน Financial Literacy ว่าเป็นความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน (PACFL, 2008) ซึ่งความหมายใกล้เคียงกับที่องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) เสนอนิยามไว้ว่า ความฉลาดรู้การเงินเป็นการผสมผสานระหว่างความตระหนัก ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการตัดสินใจทางการเงินที่ดี อันจะนำไปสู่ความกินดีอยู่ดี (OECD, 2012) และในส่วนของธนาคารแห่งประเทศไทย ใช้คำว่า ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจถึงลักษณะพื้นฐานและความเสี่ยงของบริการทางการเงิน สามารถนำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติเพื่อให้ตัดสินใจเลือกใช้อย่างเหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของตนเอง มีวินัยทางการเงิน รู้จักวางแผนทางการเงิน และสามารถบริหารจัดการการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564)

จะเห็นได้ว่า ความฉลาดรู้การเงิน ครอบคลุมความหมายในหลายมิติ ทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม และเจตคติ โดยส่วนใหญ่อ้างอิงนิยามขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ทั้งนี้ เพราะเป็นองค์กรหลักในการสำรวจและให้การศึกษาความฉลาดรู้การเงิน ซึ่งหลายประเทศในโลกยอมรับค่านิยามนี้ แล้วนำไปกำหนดนโยบายทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน

เมื่อสังเคราะห์นิยามจากหน่วยงานต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า ความฉลาดรู้การเงิน (Financial Literacy) หมายถึง การผสมผสานความรู้ทางการเงิน (Knowledge) ทักษะทางการเงิน (Skills) ทศนคติทางการเงิน (Attitude) และพฤติกรรมทางการเงิน (Behavior) เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจทางการเงินที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง อันจะนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี

องค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงิน

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) กล่าวว่าความฉลาดรู้ทางการเงิน มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) และเจตคติทางการเงิน (Financial Attitude) (OECD, 2021) ซึ่งองค์ประกอบสอดคล้องกับธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยยึดค่านิยมรวมทั้งองค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงินจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นมาตรฐานและสามารถเปรียบเทียบกับต่างประเทศได้ อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างในการใช้คำในภาษาไทยของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยพบว่าธนาคารแห่งประเทศไทยใช้คำว่า Financial literacy ในภาษาไทยว่าทักษะทางการเงิน และใช้คำว่า Financial Attitude ในภาษาไทยว่า ทศนคติทางการเงิน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอใช้คำว่า Financial literacy ในภาษาไทยว่า ความฉลาดรู้การเงิน และ Financial Attitude ในภาษาไทยว่า เจตคติทางการเงิน เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ทั้งนี้แบบวัดความฉลาดรู้การเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ใช้กรอบทั้ง 3 ด้านในการดำเนินการสำรวจวัดความฉลาดรู้การเงิน มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 การวัดความฉลาดรู้การเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

ความฉลาดรู้การเงิน (Financial literacy)		
ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) (7 คะแนน)	พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) (9 คะแนน)	เจตคติทางการเงิน (Financial Attitude) (5 คะแนน)
1. มูลค่าของเงินตามกาลเวลา 2. คำนวณดอกเบี้ยเงินเชื่อ 3. การคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก 4. คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น 5. นิยามเงินเฟ้อ 6. ความเสี่ยงและผลตอบแทน 7. การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน	1. ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ 2. เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม 3. ไตร่ตรองก่อนซื้อ 4. ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา 5. ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด 6. ตั้งเป้าหมายระยะยาว 7. เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ 8. ไม่กู้เมื่อเงินไม่พอใช้	1. มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต 2. มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต

เมื่อศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงิน ได้ ดังนี้

ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) ความสามารถในการเข้าใจและใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างเหมาะสม เพื่อการตัดสินใจทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Program for International Student Assessment, 2018) ให้ความหมายของคำว่าว่า ความรู้ทางการเงิน คือ ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการเงินของโลก (financial word) และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดทางการเงิน (financial concepts) โดยมีเนื้อหาครอบคลุม เรื่อง เงินและธุรกรรมทางการเงิน (Money and transactions) การวางแผนและการจัดการเงิน (Planning and Managing Finance) ความเสี่ยงและผลตอบแทน (Risk and reward) และภูมิทัศน์ทางการเงิน (Financial Landscape) แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านเงินและธุรกรรมทางการเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับความแตกต่างของรูปแบบทางการเงิน จุดประสงค์ของเงิน การจัดการธุรกรรมทางการเงิน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การชำระเงินด้วยรูปแบบที่หลากหลาย การคำนวณมูลค่าของเงิน เช็คและบัญชีธนาคาร นอกจากนี้ยังรวมถึงทักษะการดูแลเงินสด การคำนวณมูลค่าของเงิน เอกสารและใบเสร็จทางการเงิน

ด้านที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย และการสร้างความมั่งคั่งด้วยการวางแผนทางการเงินทั้งระยะสั้นและระยะยาว กระบวนการในการจัดการ การวางแผน และตรวจสอบรายได้ ค่าใช้จ่าย ความเข้าใจแนวทางการเสริมสร้างความมั่งคั่งและความเป็นอยู่ทางการเงินที่ดี และการใช้บัตรเครดิตและเงินออม

ด้านที่ 3 ความเสี่ยงและผลตอบแทน การสร้างความสมดุลระหว่างความเสี่ยงกับผลตอบแทนทางการเงิน เช่น การประกันภัย การออม ความเข้าใจเกี่ยวกับการได้กำไรและการขาดทุนทางการเงินจากการใช้บริการทางการเงิน รวมทั้งผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ได้แก่ สินเชื่อ เงินฝาก และการลงทุน

ด้านที่ 4 ภูมิทัศน์ทางการเงิน ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับโลกทางการเงิน ได้แก่ สิทธิความรับผิดชอบของผู้บริโภคในตลาดเงิน และสภาพแวดล้อมทางการเงิน รวมทั้งการเข้าใจผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในสถานะเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะ

พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) องค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD, 2016) กำหนดพฤติกรรมทางการเงิน มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการเงินและธุรกรรม ได้แก่ มีความสามารถในการนับจำนวนเงินในสกุล ดูแลรักษาเงินของตนเองได้ รวมทั้งระบุที่มาของรายได้และวิธีการหาเงิน แนวทางในการพัฒนาแผนธุรกิจ สามารถคำนวณจำนวนรวมใบใบเสร็จรับเงิน และอ่านข้อมูลเอกสารทางการเงินได้ด้านการวางแผนและการจัดการเงิน ได้แก่ เลือกลงและใช้เครื่องมือในการจัดทำรายรับรายจ่าย ติดตามค่าใช้จ่ายและ

ปรับเปลี่ยนค่าใช้จ่ายเมื่อมีความจำเป็น ไม่ใช้จ่ายเงินเกินตัววางแผนการใช้จ่ายเงิน ทั้งนี้ยังสามารถเลือกบริการทางการเงินที่ช่วยให้ตนเองไปถึงเป้าหมายการเงินในระยะสั้นได้ที่ตั้งไว้ได้ มีเงินออม สามารถคำนวณเงินออมกับรายได้และค่าใช้จ่ายในปัจจุบันได้ มีข้อมูลการออมและค่าใช้จ่าย พัฒนาแผนการออมเงิน และคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาและค่าเงิน

ด้านการจัดการความเสี่ยงและผลตอบแทน ได้แก่ ประเมินและเปรียบเทียบระหว่างความเสี่ยงกับผลตอบแทน สามารถค้นหาคำแนะนำที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลตอบแทน รวมทั้งมีความระมัดระวังและพิจารณาถึงความคุ้มค่าอย่างรอบคอบ

ด้านภูมิทัศน์ทางการเงิน ได้แก่ ค้นหาข้อมูลสินค้าที่มีผู้ร้องเรียนก่อนการตัดสินใจรวมทั้งยังร้องเรียนหากไม่ได้รับความพึงพอใจจากผลิตภัณฑ์ มีการศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ก่อนตัดสินใจ สามารถรักษาข้อมูลของผลิตภัณฑ์ทางการเงินของตนเองได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาเมื่อพบว่าตนเองได้รับผลกระทบจากการถูกฉ้อโกง (OECD, 2016)

เจตคติทางการเงิน (Financial Attitude) Sibley (2010) ให้นิยามเจตคติทางการเงินว่าเป็นความเชื่อ (Beliefes) และความรู้สึก (Feelings) เกี่ยวกับเงิน นอกจากนี้ Hayes (2006) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติทางการเงินผ่านการศึกษางานวิจัยของ Yamauchi and Templer (1982) โดยแบ่งเจตคติทางการเงินเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคงทางการเงิน 2) การสร้างความมั่นคงทางการเงิน 3) ด้านอำนาจทางการเงิน ทั้งนี้งานวิจัยของ Hayes มุ่งศึกษาโดยเน้นด้านความมั่นคงทางการเงินและด้านการสร้างความมั่นคงทางการเงิน เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน

ความสำคัญของความฉลาดรู้การเงิน

ระดับความสามารถทางการเงิน (Financial capability) เป็นสิ่งที่หลายประเทศเริ่มให้ความสำคัญ ดังนั้น จึงมีความพยายามที่จะพัฒนาระดับความสามารถทางการเงินในระดับที่ต่ำให้สูงขึ้น ผ่านการให้การศึกษาและสร้างกลยุทธ์เกี่ยวกับความสามารถทางการเงิน (Kempson, 2009) สอดคล้องกับในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ประเทศที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ต่างมีความกังวลเกี่ยวกับระดับความฉลาดรู้การเงิน (Financial Literacy) ของพลเมืองของตนมากขึ้น ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจที่มีความท้าทายมากขึ้น ดังนั้น ความฉลาดรู้การเงินจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาได้อย่างมั่นคง (OECD, 2013b) ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยมีความเห็นสอดคล้องเช่นเดียวกับ OECD ว่าความฉลาดรู้การเงินเป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพอีกทั้งเมื่อประชาชนต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ อาทิ ความเปราะบางทางการเงินของภาคครัวเรือน การเข้าสู่สังคมสูงวัย และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงิน จะทำให้สามารถก้าวผ่านปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556ก) ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการกำหนดให้ความฉลาดรู้การเงินเป็นวาระแห่งชาติ

รวมทั้งยังต้องส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของประชาชนในวงกว้าง ส่งเสริมการออมที่ไม่ใช่ตัวเงิน สนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือนและส่งเสริมการออมผ่านกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ให้มีองค์กรการเงินชุมชน และเสนอให้กำหนดความฉลาดรู้การเงินเป็นหลักสูตริวิชาบังคับในระบบ การศึกษา (คณะกรรมการการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา, 2564)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินจึงถูกกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยมี มาตรการส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่ประชาชนในวงกว้าง ด้วยเหตุนี้ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินจึงเป็นจึงถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทาง การเงินของประชาชนให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ยั่งยืน

การพัฒนาความฉลาดรู้การเงินของนักเรียน

1. ความฉลาดรู้การเงินในวิชาสังคมศึกษา

ตามที่คณะกรรมการการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ได้ส่งรายงานการ พิจารณา ศึกษา เรื่อง ความรอบรู้ทางการเงินของประเทศไทย (Financial Literacy) ในส่วนของ กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาตอบข้อเสนอดังกล่าวและตอบกลับเกี่ยวกับความฉลาดรู้การเงินโดยกล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการปลูกฝังเยาวชนให้มีความรู้พื้นฐาน ทางด้านการเงิน เพื่อให้เยาวชนเห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อการออมรู้จักเก็บออมในวิธีที่ เหมาะสม เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิตที่มีคุณธรรม และเป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาดรู้เท่าทัน คิดก่อน ตัดสินใจซื้อรู้จักคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากและสินเชื่อ ผลตอบแทนจากการลงทุนที่เหมาะสมกับวัย มีภูมิคุ้มกันทางการเงิน และสามารถใช้ทักษะของตนในการหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว และนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น สำนักงงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานจึงได้บรรจุความรู้ดังกล่าว ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังตารางแนบนี้

ตาราง 3 ตารางมาตรฐานและตัวชี้วัดสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6

ชั้น	ตัวชี้วัด
	มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการ ในการผลิตและการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
ม.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ 2. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ 3. อธิบายความเป็นมาหลักการและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อ สังคมไทย
ม.2	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม 2. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและ บริการ 3. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค
ม.3	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ 2. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์
ม.4-6	<ol style="list-style-type: none"> 1. อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ 2. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของ ประเทศ 3. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจใจในระดับชุมชนและ ประเทศ 4. วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข

ชั้น	ตัวชี้วัด
	มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก
ม.1	<ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในประเทศ ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด อุปสงค์และอุปทาน อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา
ม.2	<ol style="list-style-type: none"> อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากร ในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศส่งผลต่อ คุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และ ราคาสินค้า
ม.3	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ แสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย และกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะ เงินเฟ้อ เงินฝืด วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงาน และแนวทางแก้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ
ม.4-6	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงิน ประกอบด้วย 1) ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) 2) พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behaviour) และ 3) เจตคติทางการเงิน (Financial Attude) เมื่อพิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 กับองค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงินตามโครงสร้างการวัดของ OECD INFE จะพบว่า ตัวชี้วัดไม่ครอบคลุมตามองค์ประกอบของ OECD INFE ที่มีประเด็นที่ชี้เฉพาะและเน้นความฉลาดรู้การเงินที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเงินในชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการพัฒนากิจกรรม ชุมชุมความฉลาดรู้การเงิน เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปัญหาและพฤติกรรมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียน

แม้ว่าความฉลาดรู้การเงินจะถูกบรรจุไว้ในระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเนื้อหาความรู้ทางการเงินจะถูกเป็นส่วนหนึ่งของวิชาเศรษฐศาสตร์ มีการให้นักเรียนได้ทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมมือกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) จัดทำ โครงการ "เงินทองของมีค่า" ขึ้นในปี พ.ศ. 2546 แต่หลักสูตรการเงินนี้ถูกบรรจุให้เป็นวิชาเลือกเท่านั้น นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาในสาขาเศรษฐศาสตร์ การเงิน หรือ คณิตศาสตร์ ซึ่งทำให้กลายเป็นข้อจำกัดทางด้านความรู้ความสามารถของครูในการถ่ายทอด เนื้อหาวิชาดังกล่าวให้กับนักเรียน (สถาบันคีนันแห่งเอเชีย, 2558)

ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2551 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะพบว่า ตัวชี้วัด ยังไม่ครอบคลุมองค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงินทั้ง 3 ด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ F. Olesen & M. Ove Madsen ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิชาเศรษฐศาสตร์ พบว่า ครูผู้สอนมุ่งเน้นการสอนเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก โดยปล่อยพื้นที่เพียงเล็กน้อยที่จะให้นักเรียนได้มีโอกาสในการรับมือกับปรากฏการณ์ในชีวิตจริงอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้หลากหลายมหาวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้กับปัญหาทางเศรษฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง (Olesen และ Madsen, 2017)

ธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติได้เริ่มจัดทำแบบสำรวจความฉลาดรู้การเงินของไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เมื่อเทียบกับการจัดอันดับช่วงวัยจะอยู่ในช่วงวัยที่เรียกว่า Gen Z หมายถึง บุคคลที่เกิดตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นไป อ้างอิงจากการแบ่งการวิเคราะห์แยกตามช่วงอายุภาพรวมของผลสำรวจในปี พ.ศ.2556 พบว่า บุคคลในกลุ่ม Gen Z ยังมีความรู้พื้นฐานทางการเงินไม่ตึก อีกทั้งยังไม่เห็นความสำคัญของการตั้งเป้าหมายทางการเงินระยะยาว รวมทั้งยังไม่เห็นความสำคัญของการเก็บออม และไม่ได้เก็บออมในวิธีที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังขาดทักษะในการเปรียบเทียบข้อมูลก่อนซื้อ และไม่ทราบแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการศึกษาหาข้อมูล

(กมลชนก สกนธวัฒน์, 2562) ซึ่งผลการสำรวจสอดคล้องกับข้อมูลผลการสำรวจความฉลาดรู้ทางการเงินในปีพ.ศ.2558 อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ.2561 พบว่า เด็กในช่วงวัยดังกล่าวมีระดับคะแนนในด้านต่าง ๆ สูงขึ้นในทุกด้าน แต่เมื่อเทียบกับประชากรในช่วงวัยอื่น พบว่า มีระดับความฉลาดรู้ทางการเงินในภาพรวมและพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่เดียวกันองค์ประกอบด้านความรู้ทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเสนอว่า ควรมีการส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินในทุกด้านโดยเฉพาะนิยามเงินเพื่อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน การบริหารและการวางแผนทางการเงินรวมทั้งส่งเสริมนิสัยการออม เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินที่ดีในอนาคต (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

แนวทางการพัฒนาความฉลาดรู้การเงินของนักเรียน

จากสภาพปัญหาและพฤติกรรมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา รวมทั้งความสำคัญของความฉลาดรู้การเงิน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดรู้การเงินให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา อันจะเป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการเงินที่ดีในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินซึ่งสรุปได้ 3 มิติ คือ มิติด้านความรู้ทางการเงิน มิติด้านพฤติกรรมทางการเงิน และมิติด้านเจตคติ กล่าวคือ เสนอว่าควรมีการส่งเสริมความรู้พื้นฐานทางการเงินผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริง การส่งเสริมให้นักเรียนออมเงินปฏิบัติจนเป็นนิสัย โดยใช้เทคโนโลยีด้าน Mobile Application เข้ามาเป็นแรงใจตลอดจนการสร้างทัศนคติทางการเงินที่ดี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561)

OECD แนะนำว่าควรบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน และจัดการศึกษาทางการเงิน(Financial Education) ในโรงเรียนให้เร็วที่สุด เพราะถือว่าเป็นนโยบายที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาทางการเงินเป็นกระบวนการระยะยาว การจัดการศึกษาทางการเงินให้กับนักเรียนที่อายุน้อย จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้และทักษะ เพื่อที่จะสร้างพฤติกรรมทางการเงินในแต่ละช่วงวัย นอกจากนี้ Ben Bernanke อดีตผู้ว่าการธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาทักษะทางการเงิน ที่ควรเป็นการศึกษาตลอดชีวิต (Life - Long pursuit) ซึ่งจะทำให้คนทุกวัยและทุกระดับเศรษฐกิจปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงกับความต้องการและสถานการณ์ทางการเงินได้ (Ben Bernanke, 2011) อ้างถึงใน (Tisdell และ other, 2013) อีกทั้งในปี พ.ศ.2555 การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของเอเปค ออกแถลงการณ์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทางการเงินในกลุ่มประเทศสมาชิกความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (APEC) ถ้อยแถลงนี้ยังสนับสนุนให้กลุ่มประเทศสมาชิกมีส่วนร่วมในโครงการวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน

สำหรับการประเมินนักศึกษาต่างชาติ(PISA) ในปี พ.ศ.2558 (OECD, 2021) นอกจากนี้สถาบันคีนันแห่งเอเชีย เสนอนโยบายสำหรับการพัฒนาความฉลาดรู้การเงินในประเทศไทยว่าควรส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินผ่านวิธี "การเรียนรู้โดยการลงมือทำ" (Learning by doing) และเชื่อมโยงความรู้ให้เข้ากับบริบทในชีวิตประจำวันของนักเรียน (สถาบันคีนันแห่งเอเชีย, 2558) อย่างไรก็ตามการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินนั้น จะต้องใช้ระยะเวลาที่เพียงพอ โดยเริ่มตั้งแต่การส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน เจตคติทางการเงิน จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางการเงิน (Marlowe, 2014)

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาทางการเงินนอกจากจะให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแล้ว ยังส่งเสริมการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนผ่านการเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ อันจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความฉลาดรู้การเงินแก่นักเรียน ในส่วนของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้การเงิน มีนักวิชาการได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดรู้การเงินไว้ดังนี้

Tisdell, Taylor, และ Forte เสนอแนวทางการส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินด้วยการใช้ข้อมูลข่าวสารทางการเงินที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้เป็นการเน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ รวมทั้งมีการส่งเสริมให้มีการอภิปรายในชั้นเรียนทั้งระดับกลุ่มย่อยและระดับชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการเงินของครูผู้สอนและผู้เรียน และเล่าเรื่องและการยกตัวอย่าง โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การนำเสนอข้อมูล (Presentation of Information) เน้นการแลกเปลี่ยนและให้ข้อมูล โดยใช้ภาพและเอกสารประกอบการเรียนที่หลากหลาย อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งนี้การใช้ภาพยังเป็นวิธีการที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนที่มีความถนัดทั้งจากการดูภาพและการฟังเรียนรู้ร่วมกันได้

2. การมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interactive approaches) เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์ทางการเงิน โดยมีการส่งเสริมให้มีการอภิปรายและเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน อีกทั้งผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เรียนกล้าที่จะซักถาม รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการใช้เทคนิคที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างลึกซึ้งและมีความสนใจต่อประเด็นทางการเงิน มีการใช้คำถามเพื่อประเมินความเข้าใจ นอกจากนี้ ผู้สอนจะต้องพยายามรู้ว่าผู้เรียนรู้อะไร ต้องการรู้อะไร และประเด็นทางการเงินใดที่มีเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ชุมชน สังคม และวัฒนธรรมของผู้เรียน นอกจากนี้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนแบ่งปันประสบการณ์ทางการเงิน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) และส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ในห้องเรียน เช่น การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสำรวจประเด็นทางการเงิน ระบุสิ่งที่

ผู้เรียนต้องการรู้ ดังนั้น การมีปฏิสัมพันธ์จึงทำให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลทางการเงินกับบริบทชีวิตจริงของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ผู้สอนยังอาจใช้กิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

3. การใช้เรื่องเล่า (Use of Stories) เรื่องเล่าที่ใช้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการเงินทั้งของตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งเรื่องเล่าเหล่านั้นจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทำให้สามารถจดจำเรื่องเล่าซึ่งเป็นข้อมูลทางการเงินที่มีความหมายต่อผู้เรียนได้ติดทนนาน อีกทั้งยังก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เนื่องจากผู้เรียนจะได้รับฟังเรื่องเล่าของผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนอยากแบ่งปันเรื่องเล่าของตนเองกับผู้ที่ประสบการณ์คล้ายคลึงกัน อีกทั้งผู้สอนอาจถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเงิน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จทางการเงิน จะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงทางการเงินของตนเองตามไปด้วย ดังนั้นเรื่องเล่าจะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อว่าสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองไปในทางที่ดีขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การถ่ายทอดเรื่องราวต้องทำอย่างระมัดระวัง เรื่องเล่าที่เล่าต้องเป็นเรื่องที่ผู้เล่าสะดวกใจในการเล่าเรื่อง หากเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่ต้องการเปิดเผย ผู้สอนอาจใช้การแต่งเรื่อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงประเด็นที่ต้องการโดยไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น (Tisdell และ other, 2012) อ้างถึงใน (ปรินทร์ ทองเผือก, 2561)

Claxton เสนอเทคนิคการสอนเชิงวิพากษ์เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้การเงิน (Using Deliberative Techniques to Teach Financial Literacy) ซึ่งเป็นการสอนเกี่ยวกับการอภิปราย โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีวิธีการสอน ดังนี้

1. การโต้วาทีทางวิชาการ (Educational Debate) เป็นการแข่งขันอย่างเป็นทางการระหว่างสองทีม โดยที่ทีมหนึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุน และอีกทีมหนึ่งเป็นฝ่ายโต้แย้งจากประเด็นที่กำหนด ทั้งสองทีมจะต้องมีการวิเคราะห์หาเหตุผลมาสนับสนุนเพื่อโน้มน้าวใจ

2. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) เป็นเทคนิคการสอนที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคมในชีวิตจริงภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดขึ้น เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนได้แสดงบทบาททางสังคมได้หลากหลาย

3. การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulations) เป็นการใช้กระบวนการกลุ่มมีลักษณะคล้ายคลึงกับการแสดงบทบาทสมมติ แต่มีความแตกต่างกันตรงที่การใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนจะมีอิสระในการแสดงออกตามธรรมชาติของตนเอง ในขณะที่การแสดงบทบาทสมมติเป็นการแสดงออกของตัวละครบทบาทสมมติเท่านั้น

4. การนำเสนอ (Presentations) เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในวิธีการสอนที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนใช้การนำเสนอ เช่น การนำเสนอปากเปล่าในห้องเรียน การอ่าน การพูดอย่างฉับพลัน การกล่าวสุนทรพจน์ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้น ได้ข้อสรุปแนวทางการพัฒนาความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนว่า แนวทางการพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินสามารถดำเนินการผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์และการอภิปราย โดยใช้เทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การใช้เรื่องเล่า การทำงานกลุ่ม และเทคนิคการสอนเชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะทางสังคม และสามารถจัดการด้านการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับความท้าทายทางการเงินได้ในอนาคต

แนวทางการวัดและประเมินผลความฉลาดรู้การเงิน

ความฉลาดรู้การเงินเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสถานะที่เศรษฐกิจมีความซับซ้อน ดังนั้นจึงมีนักวิชาการ หน่วยงานด้านการเงิน และองค์กรด้านการเงินและเศรษฐกิจ ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลความฉลาดรู้การเงิน เพื่อนำไปใช้ในการระบุผลความฉลาดรู้การเงินของประเทศ รวมทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาความฉลาดรู้การเงินของประชากรในประเทศ ทั้งยังสามารถนำไปใช้ในการเปรียบเทียบระดับความฉลาดรู้การเงินระหว่างประเทศอีกด้วย (OECD, 2011) โดยการวัดและประเมินผลจะมีความสอดคล้องกับนิยามและองค์ประกอบที่ให้ไว้ ดังนี้

OECD INFE (2011) ได้เสนอแนวทางการวัดความฉลาดรู้การเงินเพื่อดำเนินโครงการสำรวจความฉลาดรู้การเงินของประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 18 - 79 ในระดับนานาชาติ โดยมีวิธีการวัดความฉลาดรู้การเงิน ด้วยการสัมภาษณ์ส่วนตัว ทั้งการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยมีเครื่องมือที่ใช้วัด คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (OECD, 2011) ซึ่ง Atkinson and Messy ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสำรวจที่ประเทศทั้ง 14 ประเทศที่นำแบบวัดความฉลาดรู้การเงินของ OECD ไปใช้ เพื่อศึกษาระดับความรู้ทางการเงินพฤติกรรมทางการเงินที่แสดงออก อันจะส่งผลต่อเจตคติทางการเงินในระยะยาว ทั้งนี้ มีการวางโครงสร้างการวัดตามองค์ประกอบของความฉลาดรู้การเงินที่จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ทางการเงิน (Financial knowledge) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจ มโนทัศน์พื้นฐานทางการเงิน และความสามารถในการประยุกต์ความรู้และความเข้าใจทางการเงินไปใช้บริหารจัดการเงินในสถานการณ์ต่าง ๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่วัดความรู้ทางการเงิน 8 ข้อ ซึ่งข้อคำถามจะครอบคลุมหัวข้อทางการเงินที่หลากหลายและมีความยากแตกต่างกันไป การประเมินผลทำได้โดยการนับจำนวนคำตอบที่ถูกต้องโดยผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดเป็นคำตอบที่ถูกต้อง 6 ข้อขึ้นไป ถือว่ามีความรู้ทางการเงินในระดับสูง

2. พฤติกรรมทางการเงิน (Financial behavior) หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเงินในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแบบสอบถามถามคำถามหลากหลายรูปแบบ เพื่อค้นหาเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น คิดก่อนตัดสินใจซื้อ จ่ายบิลตรงเวลา

เป็นต้น คะแนนพฤติกรรมทางการเงินนับพฤติกรรมเชิงบวกที่แสดง มีค่าคะแนนสูงสุด 9 คะแนน และคะแนนตั้งแต่ 6 ขึ้นไปถือว่ามีพฤติกรรมทางการเงินสูง

3. เจตคติทางการเงิน (Financial Attitudes) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการเงินและการบริหารจัดการเงิน ความตระหนักถึงคุณค่าของเงิน และความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการเงินในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยแบบสอบถามจะประกอบด้วยข้อความเพื่อวัด เจตคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อเงินและการวางแผนสำหรับอนาคต 5 คำถาม หากตอบแบบสอบถามข้อเจตคติเชิงบวกมากกว่า 3 ข้อขึ้นไปถือว่ามีเจตคติทางการเงินดี (Atkinson และ Messy, 2012)

OECD ได้เสนอแนวทางการวัดความฉลาดรู้การเงินในโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) โดยวัดความฉลาดรู้การเงินด้วยการทดสอบและการสอบถาม เครื่องมือที่ใช้วัด ได้แก่ แบบวัดความฉลาดรู้การเงินที่ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบทดสอบ มี 2 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก และแบบเขียนตอบสั้น ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง โดยมีโครงสร้างการวัดความฉลาดรู้การเงินแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้และความสามารถทางการเงิน (Cognitive Domain) 2) พฤติกรรมและเจตคติทางการเงิน (Non -Cognitive Domain) (OECD, 2013b)

Hung, et al. ได้สรุปแนวทางการวัดความฉลาดรู้การเงินในช่วง ค.ศ. 1996 - 2008 โดยเสนอว่า การนิยามความหมายของความฉลาดรู้การเงินมีผลต่อการวัดและประเมินผล และความฉลาดรู้การเงินนั้นสามารถวัดได้จากความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะทางการเงิน โดยสรุปว่า ส่วนใหญ่การวัดความฉลาดรู้การเงินนั้นจะมีวิธีการวัด 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การทดสอบ (Performance Test) เพื่อความรู้และทักษะทางการเงิน 2) การประเมินตนเอง (Self-Assessment) เพื่อวัดความรู้ตามการรับรู้ของตนเอง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัด ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม หรืออาจเป็นแบบวัดความฉลาดรู้การเงินที่ใช้ทั้งแบบทดสอบและแบบสอบถาม ทั้งนี้ส่วนใหญ่เนื้อหาในการวัดมีขอบเขตครอบคลุม 3 เรื่อง ได้แก่ การออม การลงทุน และหนี้สิน ดังตารางที่ 3 (Hung และคณะ, 2009) อ้างถึงใน (ปริญทร์ ทองเผือก, 2561)

ตาราง 4 แนวทางการวัดความรู้ทางการเงินในมิติความรู้และทักษะทางการเงิน

ผู้เสนอ	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวัด		ขอบเขตเนื้อหา		
		การประเมินตนเอง	การทดสอบ	การออม	การลงทุน	หนี้สิน
Volpe, Chen, & Pavlicko (1996)	แบบทดสอบ แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ		✓		✓	
Chen & Volpe (1998)	แบบทดสอบ แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก จำนวน 36 ข้อ		✓	✓	✓	✓
Volpe, Kotek, & Chen (2002)	แบบทดสอบ แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ		✓		✓	
Hilgert, Hogarth, & Beverley (2003)	แบบทดสอบความรู้ทางการเงิน		✓	✓	✓	✓
FINRA (2003)	แบบวัด แบบเลือกตอบ ถูก หรือ ผิด จำนวน 10 ข้อ	✓	✓			
Moore (2003)	- แบบทดสอบความรู้ทางการเงิน แบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ - แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการเงิน จำนวน 14 - แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินทางบวกและทางลบ จำนวน 15 ข้อ - แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเชื่อมั่นเกี่ยวกับหนี้สิน	✓	✓	✓	✓	✓

ผู้เสนอ	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวัด		ขอบเขตเนื้อหา		
		การประเมินตนเอง	การทดสอบ	การออม	การลงทุน	หนี้สิน
Mandell (2004)	แบบทดสอบความรู้ทางการเงิน จำนวน 24 ข้อ		✓	✓	✓	✓
Agnew & Szykman (2005)	- แบบทดสอบ แบบเลือกตอบหลาย ตัวเลือกและเลือกตอบ ถูกหรือผิด จำนวน 10 ข้อ - แบบสอบถามความรู้ด้านการลงทุน แบบมาตราประมาณค่า 10 ระดับข้อ	✓	✓		✓	
NCEE (2005)	แบบทดสอบความรู้ทางการเงิน จำนวน 24 ข้อ		✓	✓	✓	✓
Lusardi and Mitchell (2006, 2008)	แบบทดสอบ แบบเลือกตอบหลายคำตอบ และเลือกตอบ ถูก หรือผิด จำนวน 3 ข้อ		✓	✓	✓	
Lusardi & Mitchell (2007a)	แบบทดสอบด้านการคำนวณ จำนวน 3 ข้อ		✓		✓	
Lusardi & Mitchell (2007b)	- แบบวัดการรู้เรื่องการเงินขั้นพื้นฐาน แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ - แบบวัดการรู้เรื่องการเงินขั้นสูง แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก จำนวน 8 ข้อ	✓	✓	✓	✓	
Mandell (2007)	แบบทดสอบความรู้ทางการเงิน		✓	✓	✓	
van Rooij, Lusardi, and Alessie (2007)	- แบบทดสอบการรู้เรื่องการเงินขั้นพื้นฐาน แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ - แบบทดสอบการรู้เรื่องการเงินขั้นสูง แบบเลือกตอบหลายตัวเลือก จำนวน 8 ข้อ		✓	✓	✓	
Lusardi and Tufano (2008)	แบบวัด แบบเลือกตอบหลาย ตัวเลือก จำนวน 3 ข้อ	✓	✓			✓
ANZ Bank (2008)	แบบวัดการรู้เรื่องการเงิน จำนวน 26 ข้อ	✓	✓	✓	✓	✓

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2559) ได้ประยุกต์โครงสร้างการวัดความฉลาดรู้การเงินจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และได้นำเสนอโครงสร้างในการวัดความฉลาดรู้การเงินออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) และด้านเจตคติทางการเงิน (Financial Attitudes) พร้อมทั้งกำหนดสัดส่วนของคะแนนโดยมีคะแนนเต็ม 21 คะแนน ตามตารางที่ 1 ข้างต้น (OECD, 2012)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

มนตรี เฉกเพลงพิน (2561) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 2) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ณัฐพร คุ่มครอง (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนแบบปกติ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ

81.85/83.41 2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.66)

ภาณุรุจ บุรินอก (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น และ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาหระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.59/81.96 ซึ่งเท่ากับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.7585 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7585 หรือคิดเป็นร้อยละ 75.85 และ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาหระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความก้าวหน้าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรภา อินทพรต (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินโดยการจัดการเรียนรู้ใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมจำลองสถานการณ์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบความฉลาดรู้ทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินโดยการจัดการเรียนรู้ใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมจำลองสถานการณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินโดยการจัดการเรียนรู้ใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมจำลองสถานการณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดรู้ทางการเงินโดยภาพรวมและรายด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้น มีความฉลาดรู้ทางการเงินสูงขึ้น และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรเสริม นักศึกษากลุ่มทดลองมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ จึงนา ข้อเสนอแนะไปปรับปรุงในส่วนของกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินของนักศึกษาให้สูงขึ้น

มุกิตา ย่องไทยสง (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาความฉลาดรู้การเงินโดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและ 2) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการเรียนรู้ความฉลาดรู้การเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้การเงินทุกองค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความรู้ทางการเงิน (2) พฤติกรรมทางการเงิน และ (3) เจตคติทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานมีผลการเปลี่ยนแปลงของความฉลาดรู้การเงินเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พฤติกรรมทางการเงิน เจตคติทางการเงิน และความรู้ทางการเงินตามลำดับ โดยมีผลการเปลี่ยนแปลงความฉลาดรู้การเงินในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ (1) ความรู้ทางการเงิน มีผลการเปลี่ยนแปลงไม่ชัดเจน โดยมีความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนที่ 0.70 คะแนน (2) พฤติกรรมทางการเงิน มีผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน โดยมีความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนที่ 2.20 คะแนน (3) เจตคติทางการเงิน มีผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน โดยมีความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนที่ 1.63 คะแนน

ประกายแก้ว ไกรสงคราม และสุศักดิ์ แก้วเอี่ยม (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย : การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับนักเรียนของความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียน 2) วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียน และ 3) วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อปัจจัยต่าง ๆ ในระดับห้องเรียน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,073 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามภูมิภาคและขนาดโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นให้มีคุณสมบัติการวัดเชิงจิตมิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ (3 ระดับ) ผลการศึกษาพบว่า การได้รับการปลูกฝังด้านการเงินจากครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อ ความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่พบว่ามีอิทธิพลทางอ้อมผ่านประสบการณ์ทางการเงินของนักเรียน เมื่อพิจารณาปัจจัยระดับห้องเรียนพบว่า ความฉลาดรู้ทางการเงินของครูมีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเงิน แต่มีอิทธิพลของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเงินที่มีต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าการสนับสนุนของโรงเรียน

ด้านการจัดการเรียนรู้ทางการเงินซึ่งเป็นปัจจัยระดับโรงเรียนยังมีอิทธิพลต่อ ความฉลาดรู้ทางการเงินของครูอีกด้วย

ชนากานต์ ธนนิวัฒน์ และ ศิริชัย กาญจนวาสี ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในโรงเรียนสาธิตสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 940 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบวัดความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน การทดสอบค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เชิงยืนยัน พบว่า 1) ความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน เจตคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน รายละเอียด 14 ตัวชี้วัด และรายการวัด 2 แบบ คือ แบบสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ รวมถึงแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 30 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ 2) แบบวัดมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 และ 3) ผลจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดรู้การเงิน พบว่า นักเรียนของโรงเรียนสาธิตฯ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดรู้การเงินสูงกว่ากลุ่มนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสพฐ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดล พบว่า โมเดลแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 42.25, df = 32, p = 0.11, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, RMR = 0.01, และ RMSEA = 0.02

กมลชนก สกนธวัฒน์ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษา ผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเป้าหมายวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความฉลาดรู้การเงิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย

ปรากฏว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์ เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 11 กิจกรรม มีหลักการสำคัญที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการนาทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติผ่านการใช้ทักษะทางการเงิน ที่หลากหลายในการตัดสินใจทางการเงินภายใต้ฉากทัศน์ในห้องเรียนที่ถูกรออกแบบให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงโดยไม่ถูกตัดสินว่าถูกหรือผิด แต่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการตัดสินใจทางการเงินที่ผิดพลาด ในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชั้นรับประสบการณ์ (2) ชั้นแสดงบทบาท

โยชิตา ป่องชัย (2565) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความฉลาดรู้ทางการเงินก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม จำนวน 40 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ 2) แบบวัดความฉลาดรู้ทางการเงิน และ 3) แบบประเมินความคิดเห็นหลังร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน t-test แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประยุกต์ใช้กระบวนการโค้ชทีม 6C Model ร่วมกับ GROW Model โดยมีการจัดการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.56/76.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มีความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดรู้ทางการเงิน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการตั้งเป้าหมายทางการเงิน มองเห็นแนวทางในการนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นระหว่าง

ทำกิจกรรมมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเงินในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพการเงินของตนเอง อีกทั้งยังตระหนักถึงความสำคัญของความฉลาดรู้ทางการเงินว่ามีความสำคัญกับตนเองมากน้อยเพียงใด เป็นผลมาจากกิจกรรมการโค้ชที่สะท้อนให้นักเรียนเห็นว่าการตั้งเป้าหมายทางการเงินส่งผลให้บุคคลที่มีเป้าหมายนั้นประสบความสำเร็จในด้านการเงิน

กรวุฒิ เหล่าโพธิ์ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุนของประชากรในเขตพื้นที่เมืองมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการออมเงินและการลงทุนของประชากรในเขตพื้นที่เมือง จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาถึงทัศนคติการออมเงินและการลงทุนของประชากรในเขตพื้นที่เมือง จังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาถึงทัศนคติการออมเงินและการลงทุนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงทุนและการออมเงินของประชากรในเขตพื้นที่เมือง จังหวัดมหาสารคาม 4) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุนของประชากรในเขตพื้นที่เมือง จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์โดยสถิติ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า 1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนเงินออมร้อยละ 10 หรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่ออมเพื่อใช้จ่ายซื้อของที่อยากได้ คิดเป็นร้อยละ 15.3 ส่วนใหญ่ฝากเงินกับธนาคาร (ธนาคารรัฐบาลหรือธนาคารเอกชน) คิดเป็นร้อยละ 31.0 ด้านเหตุผลที่ท่านเลือกรูปแบบการออมเงินดังกล่าวพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเหตุผลความเสี่ยงต่ำ ความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 30.8 2. ทัศนคติต่อการออมเงินและการลงทุน ภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ทัศนคติต่อการออมเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.28) และทัศนคติต่อการลงทุน (ค่าเฉลี่ย = 4.28) โดยมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการออมเงินและการลงทุนพบว่า ระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความน่าเชื่อถือของธนาคาร และสถาบันการเงินอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย = 4.29) รองลงมาได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการลงทุน ความสะดวกสบายและการเข้าถึงการบริการ ของทางธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย = 4.28) ผลตอบแทน เช่น กาไร ดอกเบี้ย ความเสี่ยงและความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 4.27) และมีบุคคลแนะนำ และเคยลงทุนมาแล้ว (ค่าเฉลี่ย = 4.25) ตามลำดับ 4. ทัศนคติการลงทุนและการออมเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการลงทุนและการออมเงินของประชากรในเขตพื้นที่เมือง จังหวัดมหาสารคาม และปัจจัย 1. ผลตอบแทน เช่น กาไร ดอกเบี้ย 2. ความเสี่ยงและความปลอดภัย 3. ความรู้เกี่ยวกับการลงทุน 4. ความน่าเชื่อถือของธนาคาร และสถาบันการเงินอื่น ๆ 5. ความสะดวกสบายและการเข้าถึงการบริการ ของทางธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ และ 6. มีบุคคลแนะนำ และเคยลงทุนมาแล้ว ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงทุนและการออมเงินของประชากรในเขตพื้นที่เมือง จังหวัดมหาสารคาม

รุ่งตะวัน แซ่พัว (2561) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุน Generation X ในเขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุน การกระจายการลงทุน และทัศนคติในด้านการลงทุนของกลุ่ม Generation X ปัจจุบันมีอายุระหว่าง 37-53 ปี ผู้วิจัยใช้ข้อมูลประเภทปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการเก็บแบบสอบถามจาก Generation X ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 254 ตัวอย่าง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และทดสอบทางสถิติที่ใช้ ค่าสถิติร้อยละ t-Test, One-Way Anova และ Chi-Square งานวิจัยพบว่า Generation X ส่วนมากมีรายได้หลักจากเงินเดือนหรือค่าจ้างจากงานประจำมากที่สุด มีรายได้รวมต่อเดือนมากกว่า 75,001 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีบุคคลที่ต้องอุปการะแต่มีภาระหนี้สินส่วนบุคคล โดยมีภาระหนี้สินในรูปหนี้สินระยะยาว ส่วนช่องทางการออมที่คนวัยนี้เลือกออมมากที่สุด คือ เงินฝากธนาคาร รองลงมาคือ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) และช่องทางการลงทุนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกลงทุนเป็นอันดับต้นๆ คือ กองทุนรวม หุ้นสามัญ และอสังหาริมทรัพย์และที่ดิน โดยวัตถุประสงค์หลักในการลงทุน คือ เพื่อใช้จ่ายยามเกษียณอายุ ด้านทัศนคติการลงทุน พบว่า Generation X เป็นกลุ่มนักลงทุนที่สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้เพื่อมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ด้านพฤติกรรมการลงทุน พบว่า มี Generation X เพียงส่วนน้อยที่กล้ายืนยันความคิดเห็นของตนเอง สะท้อนให้เห็นว่าส่วนใหญ่มีอคติที่เกิดจากการกลัวการตัดสินใจ (Regret Aversion Bias) ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยที่กล้าตัดขาดทุน (Cut Loss) โดยสรุป คือ Generation X ในเขตกรุงเทพฯ เป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีความกล้าเสี่ยง แต่กลัวการตัดสินใจ ในด้านพฤติกรรมการออม พบว่า Generation X ที่รายได้มากกว่า 75,000 บาท และไม่มีภาระหนี้สิน มีร้อยละการออมในระดับที่สูง สำหรับร้อยละการออมที่คิดว่าเพียงพอสำหรับการเป็นอิสรภาพทางการเงินในวัยเกษียณ เพื่อนามาปิดช่องว่างการออมติดลบ (Dissaving) ในยามเกษียณอายุ พบว่า กลุ่มสถานภาพโสดและหย่าร้างนั้นมีความต้องการสูงกว่าสถานภาพสมรส เนื่องจากกลุ่มสถานภาพดังกล่าวได้คาดการณ์ไว้แล้วว่าอาจจะต้องอยู่ตัวคนเดียวหลังจากเข้าสู่วัยเกษียณ ด้านพฤติกรรมการลงทุน พบว่า Generation X ที่ไม่มีจำนวนบุคคลที่ต้องอุปการะ ไม่มีภาระหนี้สิน ไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินลงทุน และรับความเสี่ยงได้มาก มีร้อยละการลงทุนต่อรายได้สูง โดยลักษณะของกลุ่ม Generation X ที่สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้ดี คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มที่มีสัดส่วนภาระหนี้สินต่อรายได้รวมในยิ่งต่ำ กลุ่มนักลงทุนที่มีประสบการณ์การลงทุนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนมากกว่า 7 ปีขึ้นไป

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

Elaine & Karen (2016) ได้ศึกษาการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน: ภาพรวมของกระบวนการและผลกระทบต่อการเรียนรู้ ทำให้ทราบภาพรวมของกระบวนการของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (PBL) และการศึกษาที่ตรวจสอบประสิทธิภาพของ PBL เรายังหารือเกี่ยวกับการศึกษา

เชิงธรรมชาติและเชิงประจักษ์จำนวนหนึ่งที่ได้ตรวจสอบกระบวนการของ PBL และองค์ประกอบต่าง ๆ ของมันส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร เราสรุปได้ว่าการศึกษาที่เปรียบเทียบประสิทธิผลสัมพัทธ์ของ PBL โดยทั่วไปมีความสอดคล้องกันในการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพเหนือกว่าสำหรับการรักษาความรู้ในระยะยาวและในการประยุกต์ใช้ความรู้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการของ PBL ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบใดของ PBL ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด แม้ว่าการศึกษาเชิงสาเหตุจะแสดงให้เห็นว่าทุกขั้นตอนของ PBL มีความจำเป็นในการมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน

Rooij, Lusardi, and Alessie (อริต มิวะสะศิริร์, 2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน การวางแผนการเงิน เพื่อการเกษียณอายุ และความมั่งคั่งในครัวเรือนในประเทศเนเธอร์แลนด์ ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเงินในระดับที่ดี และทักษะการจัดการเงินที่ดี จะมีการวางแผนทางการเงินที่เพิ่มความมั่งคั่งเพื่อการเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการออกแบบด้วยวิธีการตรวจสอบของความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวกับทักษะของพื้นฐานความเข้าใจและความรู้ของทางเศรษฐศาสตร์การเงิน โดยการใช้แบบสอบถามที่สามารถทดสอบ และสามารถระบุระดับความรู้ความเข้าใจได้ โดยรายละเอียดของแบบสอบถาม มีดังนี้ 1) พื้นฐานความรู้ความเข้าใจการเงิน ประกอบด้วย มูลค่าเงินตามเวลา อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ ภาวะเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าของเงิน 2) ความรู้ในเชิงลึกทางการเงิน ซึ่งเกี่ยวกับความรู้ในเชิงลึกเกี่ยวกับการลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ เช่น เงินฝาก พันธบัตร ตราสารทุน ตราสารหนี้ เป็นต้น รวมถึงการวิเคราะห์ และการประเมินเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยคัดเลือกจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดใช้เกณฑ์การคัดเลือกแบบเจาะจง (Criterion Based Selection) จำนวน 9 คน ได้แก่

- 1.1.1 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จำนวน 3 คน
- 1.1.2 โรงเรียนอุตรดิตถ์ จำนวน 3 คน
- 1.1.3 โรงเรียนพิชัย จำนวน 3 คน

1.2 กลุ่มที่ 2 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 6 คน ได้แก่

1.2.1 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี	จำนวน 2 คน
1.2.2 โรงเรียนอุตรดิตถ์	จำนวน 2 คน
1.2.3 โรงเรียนพิชัย	จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ดังนี้

2.1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถาม สัมภาษณ์ ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะ ความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

คำถามในการสัมภาษณ์สำหรับผู้เรียนจะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ผู้สอน

ด้านที่ 2 ผู้เรียน

ด้านที่ 3 เนื้อหา

ด้านที่ 4 สื่อการเรียนรู้

ด้านที่ 5 วิธีการจัดการเรียนรู้

ด้านที่ 6 การวัดผลและประเมินผล

คำถามในการสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอนจะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังต่อไปนี้

- ด้านที่ 1 ผู้สอน
- ด้านที่ 2 ผู้เรียน
- ด้านที่ 3 เนื้อหา
- ด้านที่ 4 สื่อการเรียนรู้
- ด้านที่ 5 วิธีการจัดการเรียนรู้
- ด้านที่ 6 การวัดผลและประเมินผล

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์

กลุ่มที่ 2 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์
การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์

โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 5 ขั้นตอน (Leonard, 1989) ดังนี้

1. ถอดข้อมูลการสัมภาษณ์
2. วิเคราะห์ประเด็นสำคัญจากแบบสัมภาษณ์
3. จำแนกประเด็นสำคัญของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
4. พิจารณาประเด็นสำคัญและอธิบายข้อมูล
5. จำแนกข้อมูลแยกประเด็นของครูผู้สอนและนักเรียน

4. ผลที่ได้จากการวิจัย

4.1 ข้อมูลสรุปผลจากการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะ
ความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำแนกตามกลุ่มข้อมูล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีหัวข้อ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้สอน
2. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียน
3. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา
4. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนรู้

5. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้
6. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล

กลุ่มที่ 2 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีหัวข้อ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้สอน
2. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียน
3. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา
4. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนรู้
5. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้
6. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล

4.2 ผู้วิจัยได้ทราบความคิดเห็นของครูผู้เรียนและนักเรียน ที่ได้สะท้อนสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนดำเนินการวิจัย ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ ร่วมกับการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในบทที่ 2 ดังต่อไปนี้

1. วิจัยดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. การจัดการเรียนการสอนเศรษฐศาสตร์
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. ความฉลาดรู้ทางการเงิน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี นำมาดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

2. จัดทำคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 วิเคราะห์สมรรถนะรายวิชา เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3 วิเคราะห์กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2.4 วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.5 วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกรูปแบบให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3. องค์ประกอบของคู่มือจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

- 3.1 มาตรฐานและตัวชี้วัด
- 3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3.3 สาระการเรียนรู้
- 3.4 กิจกรรมการเรียนรู้
- 3.5 การวัดผลและประเมินผล

3.6 สื่อและแหล่งการเรียนรู้

3.7 บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 2 แสดงคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้”

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 31 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

ขั้นตอนที่ 4 การวัดผลและประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นกระบวนการตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประเมินตามองค์ประกอบทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ออมเงินให้ปัง

ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge)

1. สามารถคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากได้อย่างถูกต้อง
2. สามารถจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายได้อย่างถูกต้อง

พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

1. สามารถตัดสินใจในการจัดสรรเงินได้อย่างถูกต้อง

2. สามารถเลือกวิธีการออมได้อย่างถูกต้อง
3. สามารถตั้งเป้าหมายการออมได้อย่างถูกต้อง

เจตคติทางการเงิน (Financial Attitude)

1. เห็นความสำคัญของการวางแผนการออม

กิจกรรมที่ 2 ลงทุนให้เป็น

ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge)

1. วิเคราะห์ความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนได้
2. สามารถกระจายความเสี่ยงของการลงทุนได้

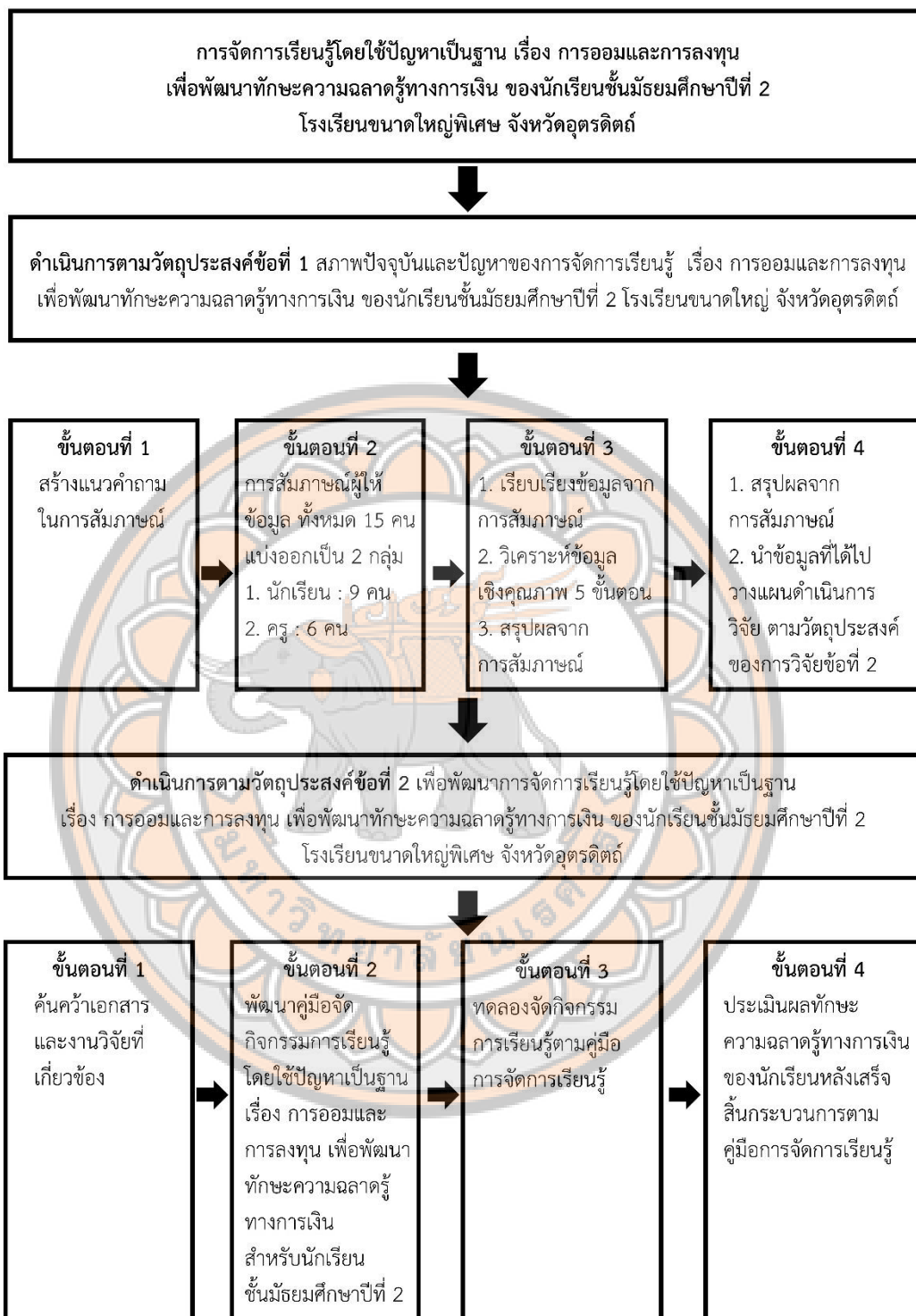
พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

1. สามารถตัดสินใจในการลงทุนได้อย่างเหมาะสม
2. สามารถวางแผนการลงทุนได้อย่างเหมาะสม

เจตคติทางการเงิน (Financial Attitude)

1. เห็นความสำคัญของการวางแผนการลงทุน

ภาพที่ 3 แสดงสรุปขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี และเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี โดยได้ดำเนินการศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการนำผลการวิเคราะห์ และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้สอน
2. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียน
3. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา
4. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนรู้
5. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้
6. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากการศึกษาข้อมูลพบสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้สอน

นักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้ดี แต่ผู้สอนยังขาดประสบการณ์จริงเกี่ยวกับการลงทุนจึงทำให้ไม่สามารถให้ตัวอย่างหรือแบ่งปันประสบการณ์การลงทุนของตนเองได้ ผู้สอนควรปรับเนื้อหาการสอนให้ทันสมัยมากขึ้น โดยเน้นวิธีการออมและการลงทุนที่เหมาะสมเพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนในบริบทของปัจจุบัน รวมไปถึงให้มีการสอนเกี่ยวกับทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) อย่างละเอียดมากขึ้นแทนที่จะพูดถึงเพียงภาพรวม ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ครูสอน เรื่อง การออมและการลงทุน ได้อย่างถูกต้อง แต่เนื้อหา
ควรสอนวิธีการออมและการลงทุนให้มีความทันสมัยมากขึ้น

(ผู้เรียน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ครูควรสอนการออมและการลงทุนในรูปแบบใหม่ และอธิบายให้
นักเรียนเข้าใจที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

(ผู้เรียน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุน
ได้อย่างถูกต้อง แต่ครูยังไม่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้ เพราะครูไม่
เคยมีประสบการณ์ในการลงทุน

(ผู้เรียน 3 โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี แต่ไม่มีการสอน
เกี่ยวกับทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน

(ผู้เรียน 4 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ครูเน้นสอนความรู้เกี่ยวกับการออมมากกว่าการลงทุน เพราะครูเห็นว่า การออมเป็นเรื่องใกล้ตัวสำหรับนักเรียนมากกว่าการลงทุนที่เป็นเรื่องของผู้ใหญ่

(ผู้เรียน 5, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ครูได้พูดถึงเรื่องทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินระหว่างที่ครูสอน แต่ครูพูดแบบกว้าง ๆ ไม่ได้มีรายละเอียดที่ลึกซึ้ง แต่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นทักษะการจัดการด้านการเงินในยุคปัจจุบัน

(ผู้เรียน 6, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ครูได้พูดถึงเรื่องการออมจากประสบการณ์ของตัวเอง แต่ไม่ได้พูดถึงการลงทุนของตนเองเลย เป็นไปได้ว่าครูอาจจะไม่มีประสบการณ์ของการลงทุน

(ผู้เรียน 7, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...ครูชอบพูดเรื่องการลงทุนในยุคปัจจุบัน เช่น การซื้อสลาก การซื้อหุ้น การซื้อกองทุนรวม แต่หนูยังไม่เข้าใจว่ามันคืออะไร แต่หนูคิดว่ามันน่าจะเป็นเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน

(ผู้เรียน 8, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...ผมเข้าใจเรื่องการออมกับการลงทุนมากขึ้นจากครู ตอนที่ครูสอนได้เอาข่าวเกี่ยวกับเศรษฐกิจของไทยมาเล่าให้ฟังด้วย เลยทำให้ผมรู้สึกว่าการออมกับการลงทุนน่าจะสำคัญมากในยุคนี้

(ผู้เรียน 9, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

ครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสามารถสรุปได้ว่า ครูผู้สอนได้พยายามจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ทางการเงินผ่านการทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การตั้งเป้าหมายการออม เป็นต้น แต่ยังมีอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ เช่น นักเรียน

บางส่วนขาดความรู้พื้นฐานด้านการเงิน ข้อจำกัดของหลักสูตรที่ไม่สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดเชิงลึกได้ เป็นต้น ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...พยายามให้นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่องการออมและการลงทุน ผ่านการทำกิจกรรมในชั้นเรียน แต่นักเรียนบางส่วนยังขาดพื้นฐานด้านการเงิน ทำให้เข้าใจได้ยาก และมีข้อจำกัดด้านหลักสูตรทำให้ไม่สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดเชิงลึกได้มากเท่าที่ควร

(ครูผู้สอน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ทำให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการออมโดยให้นักเรียนได้จดบันทึกรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน และตั้งเป้าหมายการออม แต่มีนักเรียนบางส่วนมองว่าการออมไม่จำเป็น เพราะพวกเขายังไม่ได้ใช้เงินของตนเอง ทำให้ต้องใช้วิธีการที่น่าสนใจมากขึ้น

(ครูผู้สอน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ให้นักเรียนจดบันทึกการใช้จ่ายของตัวเองเป็นเวลา 1 เดือน แล้วมาวิเคราะห์กันว่าอะไรเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นหรือไม่จำเป็น แต่นักเรียนบางคนไม่มีพื้นฐานความรู้การจัดการเงินเลย

(ครูผู้สอน 3, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...พยายามสอนให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการออมผ่านกิจกรรมเช่น การเก็บเงินหยอดกระปุก หรือการทำบัญชีรายรับรายจ่ายในชีวิตประจำวัน แต่นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักของการใช้เงิน

(ครูผู้สอน 4, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...พยายามเน้นเรื่องพื้นฐาน เช่น การออมเงินแบบง่ายๆ แต่เด็กหลายคนยังไม่เห็นความสำคัญของการออมและการลงทุน

(ครูผู้สอน 5, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

...ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจด้านการออมและการลงทุนได้ดี แต่ปัญหาคือนักเรียนบางคนยังมองว่าเรื่องการเงินเป็นเรื่องไกลตัว

(ครูผู้สอน 6, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

2. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียน

นักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุนควรมีความหลากหลายมากขึ้น และควรครอบคลุมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติจริง ต้องไม่สอนเน้นเพียงแค่การออมเงินอย่างเดียวแต่ต้องสอนการลงทุนในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ควรสอนให้ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และสอนวิธีการลงทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในยุคปัจจุบัน

(ผู้เรียน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูสอนวิธีการลงทุนด้วย ไม่อยากให้เน้นแค่การออมอย่างเดียว

(ผู้เรียน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ผมอยากให้ครูสอนสาธิตการลงทุนแบบจริง ๆ นักเรียนจะได้ประสบการณ์จริงจากการเรียน

(ผู้เรียน 3, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...อยากทำกิจกรรมแบบเป็นกลุ่ม เพื่อให้เพื่อน ๆ ช่วยกันระดมความคิดหาวิธีการลงทุนที่หลากหลาย

(ผู้เรียน 4 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูสอนจากการจำลองสถานการณ์เกี่ยวกับการออมและการลงทุน เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่เรียนมากขึ้นจากการได้ลงมือทำกิจกรรม
(ผู้เรียน 5 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...หนูอยากให้ครูสอนการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพราะหนูเคยฟังในออนไลน์เขาพูดว่าการทำรายรับรายจ่ายจะทำให้เรารู้ว่าเราจะได้ใช้จ่ายอะไรไปบ้างและจะได้ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก มันจะทำให้เรามีเงินเก็บมากขึ้น

(ผู้เรียน 6 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ผมอยากให้ครูสอนวิธีการการออมรูปแบบใหม่ ๆ ที่ไม่ใช่แค่การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

(ผู้เรียน 7, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูมีการยกตัวอย่างการลงทุนเพื่อให้นักเรียนได้เห็นการลงทุนที่มีอยู่ในยุคปัจจุบัน

(ผู้เรียน 8, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูอธิบายวิธีการลงทุนให้มากขึ้นมากกว่านี้ เพราะเป็นเรื่องที่ผมอยากรู้มาก ๆ ว่ามันจะทำให้ผมมีเงินมากขึ้นได้อย่างไร

(ผู้เรียน 9, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

ครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสามารถสรุปได้ว่า ครูผู้สอนพยายามส่งเสริมทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินให้แก่นักเรียนโดยให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการออมและการลงทุน แต่สำหรับนักเรียนการออม การลงทุน และทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ยังคงเป็นปัญหาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน เพราะนักเรียนบางคนยังขาดวินัยในการออม มีข้อจำกัดด้านการเงินเนื่องจากได้เงินจากพ่อแม่มาน้อย และมองว่าการลงทุนยังเป็นเรื่องไกลตัว จึงทำให้การออมและการลงทุนเป็นเรื่องยากที่จะนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...พยายามส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดรู้ทางการเงิน ผ่านการทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การออมเงิน การวางแผนใช้จ่าย เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง แต่ก็ยังมีนักเรียนบางคนที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เพราะพฤติกรรมการใช้จ่ายไม่เอื้อต่อการออมและได้เงินจากพ่อแม่มาน้อยทำให้การออมเงินเป็นเรื่องยาก

(ครูผู้สอน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...จัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กเห็นความสำคัญของการออมและการลงทุน แต่นักเรียนบางกลุ่มให้ความสนใจน้อย เพราะมองว่าเรื่องนี้ไม่ได้สำคัญมากและขาดแรงจูงใจในการออม

(ครูผู้สอน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...พยายามสอดแทรกทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินในบทเรียน แต่นักเรียนบางคนยังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง

(ครูผู้สอน 3, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...สอนให้นักเรียนรู้จักการออมด้วยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายรายวันของตัวเอง แต่นักเรียนบางคนขาดวินัยในการออม และได้เงินจากพ่อแม่มาน้อยจึงทำให้ไม่สามารถเก็บเงินออมได้

(ครูผู้สอน 4, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...นักเรียนบางคนสามารถนำเอาประสบการณ์เกี่ยวกับการออมที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ได้ในชีวิตจริง แต่เห็นว่าการลงทุนตนเองยังไม่สามารถทำได้เพราะเป็นเรื่องของผู้ใหญ่

(ครูผู้สอน 5, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

...พยายามทำให้การเรียนเรื่องการออมและการลงทุนเป็นเรื่องสนุกจากการเล่นเกมเศรษฐกิจกับการจำลองการลงทุน แต่นักเรียนยังไม่สามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ และนักเรียนบางคนก็สามารถเริ่มออมเงินเองได้

(ครูผู้สอน 6, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

3. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา

นักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจว่าการออมเป็นพื้นฐานสำคัญในชีวิตประจำวัน และรู้ว่าการลงทุนสามารถช่วยเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงในอนาคตได้ แต่จะลงทุนได้ต้องมีเงินเก็บก่อนถึงจะสามารถทำได้ และมีนักเรียนบางคนเคยมีประสบการณ์การลงทุนในรูปแบบที่ง่ายด้วยการนำเงินออมไปซื้อของมาขายเพื่อสร้างรายได้เสริม และการมีวินัยในการออมและการลงทุนจะช่วยให้ชีวิตมีความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ทราบว่า การออมเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน แต่เราต้องมีเงินก่อนถึงจะการลงทุนจะทำได้

(ผู้เรียน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...รู้ว่าการออมมีความสำคัญมากเพราะครูชอบพูดเกี่ยวกับการออมอยู่ตลอดเวลา และจะทำให้เกิดความมั่นคงภายในครอบครัว แต่ถ้าจะลงทุนต้องมีการเงินเก็บจากการออม

(ผู้เรียน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...รู้ว่าการเงินมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการใช้ชีวิตประจำวัน แต่ยังไม่รู้ว่าเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

(ผู้เรียน 3, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ผมรู้ว่าการออมมีความสำคัญมากและทำได้ทุกวัน แต่ยังไม่รู้ว่าการลงทุนในชีวิตจริงจะสามารถทำได้หรือป่าว

(ผู้เรียน 4 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...รู้ว่าการลงทุนเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะมันสามารถช่วยให้เรามีรายได้เสริม ผมเคยลองเก็บเงินแล้วนำไปลงทุนซื้อของมาขาย ทำให้มีเงินเก็บเพิ่มขึ้นด้วยครับ

(ผู้เรียน 5 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...คิดว่าความรู้เรื่องการออมและการลงทุนช่วยให้มีเงินมากขึ้น
และทำให้เราเห็นคุณค่าของเงินมากขึ้น

(ผู้เรียน 6 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...การมีความรู้เรื่องการออมจะช่วยให้การวางแผนการใช้เงินได้ดีขึ้น
ตอนนี้ผมพยายามเก็บเงินค่าขนมทุกวันเพื่อจะได้ซื้อของที่อยากได้โดยไม่ต้องขอเงินจากพ่อกับแม่

(ผู้เรียน 7, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...หนูว่าการลงทุนเป็นเรื่องสำคัญมากในตอนี้ เพราะเราจะ
สามารถทำให้เงินงอกเงยได้มากขึ้น ดีกว่าการเก็บเงินไว้เฉย ๆ

(ผู้เรียน 8, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...ผมเห็นว่าการมีวินัยในการออมและการลงทุนตั้งแต่ตอนนี้
จะช่วยให้อนาคตของผมมั่นคงขึ้น

(ผู้เรียน 9, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

ครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสามารถสรุปได้ว่า การออมและการลงทุนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางการเงิน การมีเงินสำรองไว้ใช้ในอนาคตช่วยให้เราสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการรายได้และรายจ่าย และการมีความรู้ด้านการออมและการลงทุนช่วยให้เราสามารถบริหารจัดการเงินภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีเสถียรภาพทางการเงิน ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...การวางแผนการออมและการวางแผนการลงทุนช่วยให้มีเงิน
สำรองสำหรับเอาไว้ใช้ในอนาคต และช่วยให้เรามีความมั่นคงทางการเงิน
โดยเฉพาะในยุคที่ค่าครองชีพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การลงทุนอย่างถูกต้องจะ
ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

(ครูผู้สอน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินช่วยให้เรารู้จักการบริหารรายได้ และรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้สามารถวางแผนอนาคตได้อย่างมั่นคง

(ครูผู้สอน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ความรู้เรื่องการออมและการลงทุนเป็นเรื่องสำคัญมากในยุคปัจจุบัน เพราะช่วยให้มีวินัยทางการเงิน ไม่ใช่จ่ายเกินตัว และสามารถจัดการกับรายได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(ครูผู้สอน 3, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...ในยุคที่เศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินช่วยให้เราสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี เพื่อไม่ทำให้เกิดปัญหาทางการเงินในอนาคต

(ครูผู้สอน 4, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน เพราะช่วยให้เรารู้จักการวางแผนชีวิตและสามารถใช้เงินอย่างมีสติ หากเรามีความรู้และสามารถบริหารเงินได้อย่างเหมาะสม ก็จะทำให้ชีวิตมีคุณภาพและมั่นคงมากขึ้น

(ครูผู้สอน 5, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

...ผมมองว่าการออมและการลงทุนเป็นพื้นฐานที่เราควรรู้ เพราะจะได้ทำให้รู้จักการจัดสรรเงินให้เป็น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง

(ครูผู้สอน 6, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

4. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการเรียนรู้

นักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนชอบสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น วิดีโอจาก YouTube และ TikTok เพราะมี

การอธิบายที่เข้าใจง่ายและมีตัวอย่างที่ชัดเจน ช่วยให้การเรียนรู้มีความสนุกและไม่น่าเบื่อ แต่หนังสือเรียนหรือเนื้อหาที่ต้องอ่านเยอะ ๆ ยังถูกมองว่าน่าเบื่อและไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน การใช้วิดีโอ อินโฟกราฟิก เกม หรือสถานการณ์จำลอง จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดการออมและการลงทุนได้ดีขึ้นและสนุกกับการเรียนมากขึ้น ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ชอบดูวิดีโอจาก YouTube ที่สอนเกี่ยวกับการออมและการลงทุน เพราะอธิบายง่ายและมีตัวอย่างให้เห็น

(ผู้เรียน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...บางสื่อก็น่าสนใจ เช่น คลิปจาก YouTube กับ TikTok แต่บางสื่อที่ใช้เป็นเนื้อหาแบบเดิมที่ต้องอ่านเยอะ ๆ ทำให้รู้สึกน่าเบื่อ

(ผู้เรียน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...บางสื่อน่าสนใจ บางสื่อก็ไม่น่าสนใจครับ ถ้าเป็นอินโฟกราฟิกหรือเกม ผมจะชอบมาก เพราะเข้าใจง่ายและไม่น่าเบื่อ

(ผู้เรียน 3, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ผมอ่านจากหนังสือเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ และดูข่าวเศรษฐกิจจากสื่อออนไลน์ครับ

(ผู้เรียน 4, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...สื่อบางอย่างก็ทันสมัย แต่บางอย่างยังเป็นแบบเดิม อยากให้ครูใช้สื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันครับ

(ผู้เรียน 5, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความทันสมัยและใช้ได้ในชีวิตจริงมากขึ้น หนูคิดว่ามันจะช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับการออมกับการลงทุนได้ดีขึ้นค่ะ

(ผู้เรียน 6, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ครูชอบให้เรียนจากหนังสือเรียนทำให้การเรียนน่าเบื่อ แต่ถ้าครูใช้คลิปวิดีโอหรือใช้สถานการณ์จำลอง จะช่วยให้การเรียนน่าสนใจและทำให้เรียนเข้าใจมากขึ้น

(ผู้เรียน 7, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...หนูดูคลิปใน YouTube ที่สอนเกี่ยวกับการออมและการลงทุน มีหลายช่องที่อธิบายได้ดีและเข้าใจง่ายค่ะ

(ผู้เรียน 8, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...สื่อบางอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน เช่น ตัวอย่างการออมกับการลงทุน แต่บางครั้งข้อมูลด้านเศรษฐกิจยังเป็นของปีที่แล้ว อยากให้ครูหาข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมาใช้สอน

(ผู้เรียน 9, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

ครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสามารถสรุปได้ว่าครูผู้สอนใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เช่น วิดีโอจาก YouTube อินโฟกราฟิก Google Forms Kahoot Quizizz PowerPoint Canva หนังสือเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด และข่าวสารทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ผมใช้วิดีโอเป็นหลักครับ เช่น วิดีโอสั้น ๆ จาก YouTube อินโฟกราฟิก จะได้ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องนี้น่าง่ายขึ้น แล้วผมก็ใช้ Google Forms ให้นักเรียนทำแบบทดสอบออนไลน์

(ครูผู้สอน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ส่วนมากใช้หนังสือเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด และใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ให้เด็ก ๆ ได้แสดงสถานการณ์การออมเงินในชีวิตประจำวัน

(ครูผู้สอน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...เน้นใช้โปรแกรมนำเสนอ เช่น PowerPoint และ Canva ในการสอน เรื่อง การออมและการลงทุน
(ครูผู้สอน 3, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...ใช้สื่อหลายแบบทั้ง PowerPoint Canva ที่ใช้ในการสอน แล้วก็ใช้ Kahoot สำหรับทำแบบทดสอบบนอินเทอร์เน็ต ให้คุณลิขิตสัมภาษณ์พวกนักธุรกิจเกี่ยวกับการลงทุน เพื่อให้เห็นภาพว่าการออมและการลงทุนมีความสำคัญอย่างไรในชีวิตจริง
(ครูผู้สอน 4, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...ใช้วิดีโอเป็นสื่อการสอน เพราะช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น และให้มีการแบบฝึกหัดในออนไลน์ โดยใช้ Kahoot และ Quizizz เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ผ่านการเล่น
(ครูผู้สอน 5, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

...ใช้ข่าวเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงมาประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการออมและการลงทุนในชีวิตจริง
(ครูผู้สอน 6, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

5. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ นักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เน้นการบรรยายและแบบท่องจำเป็นหลัก ทำให้นักเรียนเห็นว่าเนื้อหาห่างไกลจากชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้ขาดความน่าสนใจและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง นักเรียนเสนอว่าหากมีการสอดแทรกกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจะช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ครูสอนเน้นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออมกับการลงทุน แต่ไม่ค่อยมีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ทำให้บางครั้งเรียนแล้วรู้สึกว่ายาก
(ผู้เรียน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ไม่อยากให้ครูสอนแต่แบบเดิม ๆ อยากให้มีกิจกรรมที่ทำให้ได้ลงคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับการออมและการลงทุนด้วยตัวเอง
(ผู้เรียน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...อยากให้สอนที่ทำให้รู้จักการออมและการลงทุนจากการทำกิจกรรม เช่น แข่งขันการออมเงิน หรือจำลองการลงทุนแบบง่าย ๆ จะทำให้การเรียนสนุกมากขึ้น
(ผู้เรียน 3, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ครูสอนแบบบรรยายและท่องจำเนื้อหา แต่ไม่มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสอนที่ช่วยจำลองรูปแบบการออมและการลงทุน
(ผู้เรียน 4 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...เนื้อหาไม่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ถ้ามีการยกตัวอย่างของข่าวที่เกี่ยวข้องน่าจะทำให้เข้าใจมากขึ้น
(ผู้เรียน 5 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูนำข่าวสารเศรษฐกิจปัจจุบันมาสอดแทรกในการเรียนเพื่อให้เข้าใจว่าการออมและการลงทุนมีผลต่อชีวิตประจำวันอย่างไร
(ผู้เรียน 6 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ครูสอนเกี่ยวกับเนื้อหาการออมและการลงทุน แต่ไม่ได้ลองปฏิบัติจริง
(ผู้เรียน 7, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูใช้เกมหรือกิจกรรมที่ทำให้เราได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มกับเพื่อน เช่น เกมการลงทุน เกมวางแผนการเงิน หรือกิจกรรมจำลองสถานการณ์

(ผู้เรียน 8, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...การเรียนเรื่องการออมและการลงทุนยังเป็นการสอนแบบอธิบายครุ้มก้อธิบายเนื้อหาผ่านสไลด์หรือกระดาน

(ผู้เรียน 9, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

ครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสามารถสรุปได้ว่า ครูผู้สอนได้มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาการออมและการลงทุนผ่านการทำกิจกรรมในชั้นเรียนที่หลากหลาย ทั้งการบรรยาย การอภิปราย กิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ โดยมีการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เช่น PowerPoint วิดีโอ และหนังสือเรียน มีการจัดการเรียนรู้ทั้งแบบทฤษฎีและแบบลงมือปฏิบัติ และใช้กรณีศึกษาจากบุคคลที่ประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ใช้การบรรยายเป็นหลักและใช้สื่อการสอนทั้ง PowerPoint วิดีโอ หนังสือเรียน โดยเน้นสอนให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดของการออม การลงทุน และรูปแบบการลงทุนในยุคปัจจุบัน

(ครูผู้สอน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาเนื้อหาการออมและการลงทุน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

(ครูผู้สอน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...จัดกิจกรรมให้มีการจำลองสถานการณ์วางแผนการออมและวางแผนการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ แล้วให้พวกนักเรียนวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น

(ครูผู้สอน 3, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...จัดกิจกรรมให้มีการวางแผนการออมและการลงทุน แล้วให้ลองคำนวณผลตอบแทน เพื่อทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนในชีวิตจริง

(ครูผู้สอน 4, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...สอนโดยใช้กรณีศึกษาจากเรื่องราวของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการออมและการลงทุน เพื่อทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุน

(ครูผู้สอน 5, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

...ใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม ทำให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการออมและการลงทุนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวันของพวกเขา และทำให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นภายในกลุ่ม แล้วออกมานำเสนอหน้าห้องเรียน

(ครูผู้สอน 6, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

6. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลนักเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนได้มีการวัดผลและประเมินผลด้วยการทำแบบทดสอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน ผู้เรียนได้เสนอว่าควรมีการจัดการเรียนรู้ที่มีการวางแผนการออมและการลงทุนที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ผู้เรียนยังมองเห็นว่าการให้ นำเสนอแผนการออมและแผนการลงทุน ช่วยให้ได้ฝึกการวิเคราะห์ การวางแผน การทำงานเป็นทีม และพิจารณาความเป็นไปได้ของแนวทางที่ตนเองเลือก โดยที่ครูให้คะแนนจากการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น การจำลองการลงทุนในห้องเรียน เป็นต้น ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ครูให้ทำแบบทดสอบเพื่อดูว่าพวกเราเข้าใจเนื้อหาหรือไม่

(ผู้เรียน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...ครูให้ทำกิจกรรมกลุ่มโดยให้สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการออมและการลงทุนใส่ในใบงานและให้นำเสนอหน้าห้องเรียนให้เพื่อนฟัง

(ผู้เรียน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...อยากให้การนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการออมเงินและการลงทุนที่เหมาะสมในสถานการณ์จริง

(ผู้เรียน 3, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2567)

...อยากให้มีกิจกรรมจำลองเกี่ยวกับการออมและการลงทุน โดยให้เงินปลอมแล้วจำลองการใช้จ่าย การออม และการลงทุน เพื่อให้เข้าใจแนวคิดมากขึ้น

(ผู้เรียน 4 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ให้มีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับแผนการออมและแผนการลงทุนให้เพื่อน ๆ ฟัง

(ผู้เรียน 5 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ให้ทดลองโดยใช้แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับการออมเงิน แล้วรายงานว่าสามารถออมได้ตามแผนหรือไม่

(ผู้เรียน 6 โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2567)

...ให้มีวางแผนการออมและการลงทุนของตัวเอง แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยให้เพื่อนช่วยกันตรวจสอบว่าสามารถทำจริงได้ไหม

(ผู้เรียน 7, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...ครูใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้เรื่องการออมและการลงทุน และให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อให้เราลองคำนวณดอกเบี้ยจากการออมเงินด้วย

(ผู้เรียน 8, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

...อยากให้ครูมีการให้คะแนนจากการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น การจำลองสถานการณ์การลงทุนในห้องเรียน เพื่อให้ได้ฝึกคิดและทำงานร่วมกัน

(ผู้เรียน 9, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2567)

ครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนสามารถสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลได้มีการใช้แบบทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ของนักเรียน แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง กรณีศึกษาตัวอย่างเกี่ยวกับการออมและการลงทุน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการออม การลงทุน และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งมีข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

...ใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังการเรียน ใช้แบบฝึกหัดให้เด็กทำรายรับรายจ่ายของตนเอง เพื่อดูว่านักเรียนเข้าใจหลักการออมและการลงทุนหรือเปล่า

(ครูผู้สอน 1, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ใช้การประเมินจากใบงาน แบบฝึกหัด การบันทึกพฤติกรรม การออมเงิน ทำให้นักเรียนเห็นภาพของการออมอย่างชัดเจนขึ้น

(ครูผู้สอน 2, โรงเรียน A, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2567)

...ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมชั้นเรียนกับการทำแบบทดสอบ

(ครูผู้สอน 3, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...ให้นักเรียนทำงานกลุ่มและนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อประเมินว่านักเรียนเข้าใจเรื่องการออมและการลงทุนมากน้อยแค่ไหน

(ครูผู้สอน 4, โรงเรียน B, ผู้ให้สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2567)

...วัดความรู้ของนักเรียนด้วยการทำแบบทดสอบ ให้ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ให้นักเรียนทำงานกลุ่มแล้วออกมานำเสนอไอเดียทางลงทุน เพื่อให้เห็นว่านักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้หรือเปล่า

(ครูผู้สอน 5, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

...ใช้การประเมินจากการทำกิจกรรมกลุ่ม จากการทำให้นักเรียนศึกษาจากตัวอย่างของกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการออมและการลงทุน แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายจากกรณีศึกษา เป็นการให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

(ครูผู้สอน 6, โรงเรียน C, ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2567)

ดังนั้นจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปผลโดยภาพรวม ได้ดังนี้

1. **ด้านผู้สอน** สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ผู้สอนยังขาดประสบการณ์จริงด้านการลงทุน จึงทำให้ไม่สามารถยกตัวอย่างจากประสบการณ์ส่วนตัวมาแบ่งปันกับนักเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนขาดมุมมองที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ ผู้สอนควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยมากขึ้น โดยมุ่งเน้นแนวทางการออมและการลงทุนที่เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน รวมถึงให้ความสำคัญกับการสอนทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) อย่างละเอียดมากขึ้น แทนที่จะเน้นเพียงภาพรวม รวมทั้งมีการมุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ทางการเงินผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การตั้งเป้าหมายการออม และการอภิปรายแนวทางการลงทุน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ อาทิ นักเรียนบางส่วนขาดพื้นฐานด้านการเงิน และข้อจำกัดของหลักสูตรที่ไม่สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดเชิงลึกได้ตามความเหมาะสม

2. **ด้านผู้เรียน** เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุนควรมีความหลากหลายมากขึ้น โดยควรครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำความรู้

ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการออมเงินเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีการสอนเกี่ยวกับการลงทุนในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกจากนี้ นักเรียนยังคงประสบปัญหาในการนำแนวคิดเรื่องการออมและการลงทุนไปใช้ในชีวิตจริง เนื่องจากปัจจัยด้านวินัยทางการเงิน รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองมีจำกัด และการมองว่าการลงทุนเป็นเรื่องที่ไกลตัว ทำให้แนวคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยากต่อการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3. ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเข้าใจว่าการออมเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างเสถียรภาพทางการเงิน และการลงทุนสามารถช่วยเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอนาคต อย่างไรก็ตาม นักเรียนตระหนักว่าการลงทุนต้องอาศัยเงินออมเป็นทุนเริ่มต้น ทำให้บางส่วนยังไม่สามารถเริ่มต้นลงทุนได้ ในขณะเดียวกัน มีนักเรียนบางคนที่เคยมีประสบการณ์การลงทุนในรูปแบบที่ง่าย เช่น การนำเงินออมไปซื้อสินค้ามาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำแนวคิดการออมและการลงทุนไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ด้านครูผู้สอนเห็นว่าการออมและการลงทุนมีความสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเงินของบุคคล การมีเงินสำรองไว้ใช้ในอนาคตรับช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น ดังนั้น ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการรายรับและรายจ่าย รวมถึงการวางแผนทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านสื่อการเรียนรู้ นักเรียนให้ความสนใจสื่อการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น วิดีโอจาก YouTube และ TikTok เนื่องจากมีการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและมีตัวอย่างที่ชัดเจน ช่วยให้การเรียนรู้มีความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ อย่างไรก็ตาม สื่อการเรียนรู้ที่ต้องใช้การอ่านจำนวนมาก เช่น หนังสือเรียน ถูกมองว่าน่าเบื่อและไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ ดังนั้น การใช้สื่อที่มีลักษณะเป็นวิดีโอ อินโฟกราฟิก เกม หรือสถานการณ์จำลองจะสามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในส่วนของครูผู้สอน พบว่ามีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยสื่อที่ใช้รวมถึง วิดีโอจาก YouTube อินโฟกราฟิก Google Forms Kahoot Quizizz PowerPoint Canva หนังสือเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด และข่าวสารทางเศรษฐกิจ

5. ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ พบว่าการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังคงเน้นการบรรยายและการท่องจำเป็นหลัก ทำให้เนื้อหาดูห่างไกลจากชีวิตประจำวันของผู้เรียน อีกทั้งยังขาดความน่าสนใจและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง นักเรียนเสนอว่าหากมีการสอดแทรกกิจกรรมที่ช่วยให้สามารถลงมือปฏิบัติจริง จะช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้ดีขึ้น รวมถึงควรมีการเชื่อมโยงเนื้อหากับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่าผู้สอนได้มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจเรื่องการออมและการลงทุนผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน

ที่หลากหลาย อาทิ การบรรยาย การอภิปราย กิจกรรมกลุ่ม และการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เช่น PowerPoint วิดีโอ และหนังสือเรียน รวมถึงมีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนการใช้กรณีศึกษาจากบุคคลที่ประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการออม และการลงทุน

6. ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนได้ใช้การวัดผลและประเมินผลผ่านแบบทดสอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม นักเรียนเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการออมและการลงทุนที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เช่น การจำลองการลงทุนในห้องเรียน เพื่อให้สามารถฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การวางแผน และการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ครูผู้สอน พบว่าการวัดผลและประเมินผลในปัจจุบันดำเนินการผ่านการใช้แบบทดสอบ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย กรณีศึกษาตัวอย่างเกี่ยวกับการออมและการลงทุน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ขณะทำกิจกรรม เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการออม การลงทุน และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ในการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

ประเด็นการสัมภาษณ์	สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้	ปัญหาของการจัดการเรียนรู้
<p>ด้านครูผู้สอน</p>	<p>ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาเรื่อง การออมและการลงทุนได้อย่างถูกต้อง แต่เนื้อหาที่สอนยังไม่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน ครูผู้สอนได้ส่งเสริมความรู้ทางการเงินด้วยการให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การทำบัญชีรายรับและรายจ่าย การตั้งเป้าหมายการออม และการอภิปรายในชั้นเรียน แต่ผู้สอนยังคงสอนในภาพรวม แทนที่จะสอนอย่างเนื้อหาอย่างละเอียด</p>	<p>ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ด้านการลงทุน จึงทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับนักเรียนได้ จึงทำให้นักเรียนขาดความรู้ที่เป็นรูปธรรมในด้านการลงทุนที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง ขณะที่นักเรียนบางส่วนยังขาดความรู้พื้นฐานด้านการเงิน และข้อจำกัดของหลักสูตรจึงทำให้ไม่สามารถเรียนรู้แบบเชิงลึกได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>ด้านผู้เรียน</p>	<p>นักเรียนเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนยังไม่หลากหลาย และยังไม่ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนยังมุ่งเน้นสอนเรื่องการออมมากกว่าการลงทุน</p>	<p>นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนยังไม่ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมไปถึงผู้เรียนยังขาดวินัยทางการเงิน รายได้มีจำกัด และเห็นว่าการลงทุนเป็นเรื่องไกลตัว จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
<p>ด้านเนื้อหา</p>	<p>ผู้เรียนและครูผู้สอนมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าการออมเป็น การสร้างเสถียรภาพทางการเงินและการลงทุนมีส่วนสำคัญที่ทำให้การเงินมีเสถียรภาพและความมั่นคงต่อเศรษฐกิจในอนาคตขณะที่นักเรียน</p>	<p>ผู้เรียนเห็นว่าการลงทุนสามารถช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองได้ แต่ยังไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ เนื่องจากบางส่วนยังไม่สามารถเริ่มต้นลงทุนด้วยตนเองได้เพราะรายได้ไม่เพียงพอต่อการออม</p>

ประเด็นการ สัมภาษณ์	สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้	ปัญหาของการจัดการเรียนรู้
	<p>บางคนสามารถนำความรู้เรื่อง การลงทุนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ของตนเองด้วยการซื้อสินค้า แล้วนำมา จำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม</p>	
<p>ด้าน สื่อ การ เรียนรู้</p>	<p>มีการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน เช่น YouTube อินโฟกราฟิก Google Forms Kahoot Quizizz PowerPoint Canva และข่าวสารเกี่ยวเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็น สื่อที่ทันสมัย นักเรียนให้ความสนใจ ทำให้ เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และช่วยให้การเรียนรู้ไม่ น่าเบื่อ ขณะที่ครูผู้สอนยังมีการใช้เกมและ สถานการณ์จำลองมาใช้ในการเรียนการ สอนซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p>	<p>การใช้หนังสือเรียนทำให้นักเรียน เบื่อหน่ายและไม่สนใจเรียน ซึ่งส่งผล ให้การจัดการเรียนการสอนไม่มี ประสิทธิภาพ เพราะหนังสือเรียนไม่ สามารถดึงดูดความสนใจจาก นักเรียนได้</p>
<p>ด้านวิธีการ จัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้เรียนเห็นว่ามีจัดการเรียนการสอนโดย ใช้รูปแบบการบรรยายและการท่องจำ เนื้อหาเป็นหลักจึงทำให้การออมและการ ลงทุนเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับผู้เรียน แต่มีครู ส่วนหนึ่งได้จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่ ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายที่ ครอบคลุมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อ กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการ ออมและ การลงทุน</p>	<p>นักเรียนบางคนขาดความสนใจและ ไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ในชีวิตจริง เพราะนักเรียนเห็นว่าการ ออมและการลงทุนเป็นเรื่องไกลตัว เนื่องจากการเรียนการสอนใช้รูปแบบ การบรรยายและการท่องจำ ไม่ได้ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง</p>

ประเด็นการ สัมภาษณ์	สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้	ปัญหาของการจัดการเรียนรู้
ด้านการวัดและ ประเมินผล	ครูผู้สอนวัดผลและประเมินผลด้วยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แบบฝึกหัด ใบงาน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การทำบัญชีรายรับและรายจ่าย การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะทำกิจกรรมในชั้นเรียน	เนื่องจากยังขาดการวัดผลและประเมินผลด้วยการลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนจึงเสนอให้มีการวางแผนการออมและการลงทุน ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ให้มีการจำลองการลงทุนในห้องเรียนที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคำถามในการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ครบถ้วนแล้ว จึงนำผลมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ตามองค์ประกอบของข้อมูลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ มีทั้งหมด จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านครูผู้สอน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่า สภาพปัจจุบันของครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง แต่เนื้อหาที่สอนยังไม่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน และสอนในภาพรวมแทนที่จะสอนอย่างเนื้อหาอย่างละเอียด ส่วนปัญหาพบว่า ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ในการลงทุนจึงไม่สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ขณะที่นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานด้านการเงินและข้อจำกัดของหลักสูตร จึงทำให้ไม่สามารถเรียนรู้แบบเชิงลึกได้ ดังนั้นจึงต้องมีปรับเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาในการจัด

การเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คนจะรวยช่วยไม่ได้ ซึ่งครูผู้สอนมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนเลือกใช้ปัญหาที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน
2. ครูผู้สอนยกตัวอย่างจากข่าวสภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันมาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความน่าสนใจ
3. ครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สร้างความตื่นเต้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เช่น การใช้สื่อประกอบการสอนที่ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
4. ครูใช้สื่อที่เป็นบุคคลตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จจากการออมและการลงทุนมาถ่ายทอดประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างชัดเจน
5. ครูผู้สอนมีการใช้คำถามเพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาการออมและการลงทุน รวมไปถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการออมและการลงทุน
6. ครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย ของการออมและการลงทุน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน

ภาพที่ 4 ครูผู้สอนมีการใช้สื่อประกอบการสอนที่ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

1.2 ด้านผู้เรียน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่า สภาพปัจจุบันของวิธีการจัดการเรียนการสอนยังไม่หลากหลาย และยังไม่ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมไปถึงยังมุ่งเน้นสอนเรื่องการออมมากกว่าการลงทุน ส่วนสภาพปัญหาพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และเห็นว่าการลงทุนเป็นเรื่องไกลตัว จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดบทบาทของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คนจะรวยช่วยไม่ได้ ซึ่งผู้เรียนมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยนักเรียนจะได้เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนพยายามเข้าใจปัญหา ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ และเรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออมและการลงทุน
3. นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น เช่น การอภิปราย การวิพากษ์ ตอบคำถาม ถอดคำถาม และการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
4. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและร่วมทำงานกับผู้อื่น เพื่อทำให้เกิดทักษะทางสังคม
5. นักเรียนร่วมกันนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นวิพากษ์แนวทางการแก้ไขปัญหาของตน ซึ่งทำให้เกิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
6. นักเรียนได้วางแผนการแก้ไขปัญหาการออมและการลงทุน โดยนำข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของสถานการณ์ตัวอย่าง ทำให้เกิดการนำความรู้มากประยุกต์ใช้และเกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน

ภาพที่ 5 นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้ความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

1.3 ด้านเนื้อหา

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่า สภาพปัจจุบันของเนื้อหา ผู้เรียนและครูผู้สอน เห็นว่าการออมและการลงทุนเป็นการสร้างเสถียรภาพทางการเงินและความมั่นคงต่อเศรษฐกิจในอนาคต ส่วนปัญหาพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ เนื่องจากบางส่วนยังไม่สามารถเริ่มต้นลงทุนด้วยตนเองได้เพราะรายได้ไม่เพียงพอต่อการออม ดังนั้นจึงต้องเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินต่อผู้เรียน ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คนจะรวยช่วยไม่ได้ ซึ่งกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา ดังต่อไปนี้

กิจกรรม เรื่อง ออมเงินให้ปัง

1. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการออม ดังนี้
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของการออม
 - 1.2 ปัจจัยของการออม
 - 1.3 เป้าหมายการออม
 - 1.4 การบริหารจัดการเงินออมของภาคครัวเรือน
 - 1.5 หลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณาในการออม
 - 1.5 ปัญหาการออมของสังคมไทย
2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการออมเงิน
3. พัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน โดยให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมการวางแผนการออมของตนเองในชั้นเรียน ดังนี้
 - 3.1 สมุดบันทึกรายรับและรายจ่าย
 - 3.2 การตั้งเป้าหมายการออมของตนเอง

ภาพที่ 6 สมุดบันทึกรายรับและรายจ่ายเพื่อใช้ในการทำกิจกรรม “ออมเงินให้”

กิจกรรม เรื่อง ลงทุนให้เป็น

1. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการลงทุน ดังนี้
 - 1.1 ความสำคัญของการลงทุน
 - 1.2 แหล่งที่มาของเงินลงทุน
 - 1.3 ประเภทของการลงทุน
 - 1.4 หลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงในการลงทุน
 - 1.5 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการลงทุน
 - 1.6 การบริหารการลงทุนในครัวเรือน
 - 1.7 ปัญหาของการลงทุนในประเทศไทย
2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการลงทุน
3. พัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน โดยให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมการวางแผนการลงทุนในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนได้ออกแบบแผนจำลองการลงทุน

การออม

การออม

การเก็บรักษาเงินหรือทรัพย์สินไว้ใช้ในอนาคต โดยไม่ใช้จ่ายในทันที เป็นพฤติกรรมทางการเงินที่สำคัญที่ทุกคนควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเรียน เพื่อให้สามารถวางแผนชีวิตได้เป็นอย่างดีและมีเสถียรภาพทางการเงินในระยะยาว

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออม

- รายได้
- นิสัยการใช้จ่าย
- ความรู้ทางการเงิน
- เป้าหมายในชีวิต
- สิ่งแวดล้อมและครอบครัว

ความสำคัญของการออม

1. สร้างความมั่นคงทางการเงิน
2. ช่วยใช้เงินสำรองใช้ในยามฉุกเฉิน
3. อดออมเพื่อเงิน
4. มีความสุขในการใช้จ่าย
5. ส่งเสริมให้รู้จักคิด วิเคราะห์ และจัดการเงินของตนเอง

เป้าหมายของการออม

ประเภท	ตัวอย่างเป้าหมาย
ระยะสั้น (1-6 เดือน)	ซื้อหนังสือใหม่, เก็บเงินไปทัศนศึกษา
ระยะสั้น (6 เดือน-2ปี)	ซื้อจักรยาน, เก็บเงินเรียนพิเศษ
ระยะยาว (2 ปีขึ้นไป)	เก็บเงินเรียนมหาวิทยาลัย, เก็บเงินลงทุนในอนาคต

ภาพที่ 7 เนื้อหาเกี่ยวกับการออมตามคู่มือการจัดการเรียนรู้

การลงทุน

การนำเงินออมที่มีอยู่ไปใช้เพื่อสร้างผลตอบแทน หรือรายได้เพิ่มเติมในอนาคต โดยยอมรับความเสี่ยงบางประการเพื่อให้เงินงอกเงยมากขึ้น

ความสำคัญ

- เพิ่มมูลค่าเงินออม
- เตรียมความพร้อมด้านการเงินในอนาคต เช่น เพื่อการศึกษา หรือเกษียณ
- สร้างรายได้เสริมจากดอกเบี้ย เป็นเงินผลหรือกำไรจากทรัพย์สิน
- ลดภาระทางการเงินระยะยาว - เช่น สงทุนเพื่อให้มีรายรับมากกว่าค่าใช้จ่ายในอนาคต

หลักการลงทุน

- ผลตอบแทนที่คาดหวังยิ่งสูงยิ่งต้องเข้าใจความเสี่ยง
- ผลตอบแทนและความเสี่ยง

ผลตอบแทนและความเสี่ยง

- ผลตอบแทนที่คาดหวังยิ่งสูงยิ่งต้องเข้าใจความเสี่ยง

ต่ำ

สูง

ตัวอย่างการลงทุน

- ฝากเงินในธนาคาร
- ซื้อหุ้นและพันธบัตร
- ลงทุนในกองทุนรวม

ภาพที่ 8 เนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้

1.4 ด้านสื่อการเรียนรู้

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา พบว่าสภาพปัจจุบันของสื่อการเรียนรู้ มีการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน เช่น YouTube อินโฟกราฟิก Google Forms Kahoot Quizizz PowerPoint Canva ข่าวสารเกี่ยวเศรษฐกิจ เกม และสถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ช่วยให้การเรียนไม่น่าเบื่อ และช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนปัญหา พบว่า หนังสือเรียนไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนได้ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ จึงได้ใช้สื่อการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คนจะรวยช่วยไม่ได้ ซึ่งผู้เรียนมีบทบาทดังต่อไปนี้

กิจกรรม เรื่อง ออมเงินให้ปัง

1. มีการใช้สื่อวิดีโอจาก Youtube PowerPoint Canva เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน
2. ใช้สถานการณ์จำลองในลักษณะคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจจากผู้เรียน
3. ใช้สมุดบัญชีรายรับและรายจ่ายให้นักเรียนได้ฝึกทำบัญชีรายรับและรายจ่ายเพื่อสร้างวินัยในการออมเงินให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน
4. ใช้ข่าวสารทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการออมในการเป็นกรณีศึกษา

กิจกรรม เรื่อง ออมเงินให้ปัง

1. มีการใช้สื่อวิดีโอจาก Youtube PowerPoint Canva เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน
2. กำหนดปัญหาโดยใช้สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับการลงทุน เพื่อให้ได้ใช้ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการลงทุน
3. ใช้ข่าวสารทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการลงทุนในการเป็นกรณีศึกษา

ภาพที่ 9 ครูใช้สื่อ PowerPoint เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน

1.5 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของวิธีการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันมีการจัดการเรียนรู้แบบการบรรยายและการท่องจำเนื้อหาเป็นหลัก แต่มีครูส่วนหนึ่งได้มีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และครอบคลุมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ ส่วนปัญหาพบว่า นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนและไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง เพราะใช้การจัดการเรียนรู้แบบการบรรยายและการท่องจำ และไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนได้ลองปฏิบัติจริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ตามคู่มือตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คนจะรวยช่วยไม่ได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้สร้างคู่มือการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แล้วนำไปทดลองใช้จัดกิจกรรมการเรียนอยู่ที่โรงเรียนอัครดิศตร์คุณิ ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวนนักเรียน 31 คน ซึ่งผ่านการทำกิจกรรม 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ออมเงินให้ปัง

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจการบริหารจัดการเงินด้วยการออมเงิน ด้วยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายและการตั้งเป้าหมายการออม เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งตรงกับแนวคิดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ครูพยายามสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการออม เช่น นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการออมเงินบ้างหรือไม่ มีลักษณะการออมอย่างไร นักเรียนเคยออมเงินได้มากที่สุดกี่บาท นักเรียนนำเงินที่เก็บออมไปใช้ประโยชน์อย่างไร เป็นต้น และเริ่มกำหนดสถานการณ์สมมติให้นักเรียนต้องออมเงินด้วยการให้นักเรียนตั้งเป้าหมายของการออมเงินของตนเอง

ภาพที่ 10 ครูผู้สอนได้พยายามกระตุ้นให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการออม

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา เมื่อมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว ครูจึงให้นักเรียนกำหนดจำนวนเงินที่ต้องใช้ และระยะเวลาในการออม ซึ่งต้องสอดคล้องการรายได้ที่นักเรียนจะได้รับจากผู้ปกครองในแต่ละวัน

ภาพที่ 11 นักเรียนเริ่มทำความเข้าใจกับปัญหาโดยครูผู้สอนใช้คำถามหรือยกตัวอย่างสถานการณ์ก่อนให้นักเรียนเริ่มศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ครูแนะนำแหล่งสืบค้นหาข้อมูลรูปแบบหรือวิธีการเขียน บัญชีรายรับและรายจ่าย และการวางแผนการออม โดยให้นักเรียนไปศึกษาด้วยตนเองจากหนังสือเรียนและอินเทอร์เน็ต

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ นักเรียนสังเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้น โดยการนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการเขียนเป้าหมายการออม การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของนักเรียน

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ นักเรียนลงมือปฏิบัติในการเขียนเป้าหมายการออม การวางแผนการออม และฝึกทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง เมื่อได้ทำชิ้นงานแล้วให้นักเรียนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และนำชิ้นงานไปให้นักเรียนคนอื่นประเมินชิ้นงานของตนเอง

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
11/01/66	ได้ขโมยเงิน	50		95
	ซื้อขนม		10	
	ซื้อขนม		10	
	ซื้อน้ำ		12	
	ได้ขโมยเงิน	9		
	ซื้อขนม		10	
				2
20/01/66	ได้รับเงิน	200		202
	ซื้อน้ำ		12	
	ซื้อข้าว		20	
	ซื้อขนม		20	
				140
21/01/66	ขอยืมเงินจากเพื่อน		120	
	ซื้อข้าว		50	
	ซื้อขนม		30	
	ซื้อน้ำ		15	
	ซื้อขนม		50	
	รวม	259	292	12

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
25/01/66	ได้ขโมยเงิน	1500		
	รวมค่าใช้ซ้ำจตุรัสวัน		489	
				1012
24/01/66	ขอยืมเงินจากเพื่อน			1012
	รวมค่าใช้ซ้ำจตุรัสวัน		240	
				772
25/01/66	ขอยืมเงินจากเพื่อน			772
	รวมค่าใช้ซ้ำจตุรัสวัน		699	
				73
27/01/66	ได้ขโมยเงิน	24		40
	ซื้อข้าว		35	
	ซื้อน้ำ		2	
	ได้ขโมยเงิน	250		253
	ซื้อขนม		20	
	ซื้อน้ำ		15	
	ซื้อขนม		10	
	รวม	1779	1512	266

ภาพที่ 14 ผลงาน สมุดบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของนักเรียน B

กิจกรรมที่ 2 ลงทุนให้เป็น

เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและบริหารจัดการเงินด้วยการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งตรงกับแนวคิดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา สร้างสถานการณ์จำลองให้นักเรียนวางแผนการลงทุน โดยนำเงินไปลงทุนให้ได้รับผลตอบแทนและมีเงินเพิ่มมากขึ้น โดยให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน

กิจกรรม เรื่อง ลงทุนให้เป็น

“ในปัจจุบันการออมเงินเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ออมมากนัก ผู้ออมจึงควรนำเงินที่ออมไปลงทุนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยังเป็นการทำให้เงินออมงอกเงยเพิ่มมากขึ้น แต่การลงทุนนั้นมีความเสี่ยงผู้ลงทุนควรศึกษาหาข้อมูลการลงทุนก่อนตัดสินใจในการลงทุนให้ดี และพร้อมรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น”
 หากนักเรียนมีเงินออมจำนวน 50,000 บาท นักเรียนจะนำเงินออมไปลงทุนอย่างไรบ้าง

ภาพที่ 15 สถานการณ์จำลองการลงทุน

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของการลงทุน หลักเกณฑ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน และรูปแบบของการลงทุน

ภาพที่ 16 นักเรียนร่วมกันสนทนาและอภิปรายภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ โดยสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียน เศรษฐศาสตร์ ม.2 ฯลฯ เกี่ยวกับรูปแบบการลงทุนหรือวิธีการลงทุนในยุคปัจจุบัน

1. ให้นักเรียนศึกษาประเภทของการลงทุน และเลือกประเภทของการลงทุน (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ประเภท)

ประเภทของการลงทุน

1. การลงทุนเพื่อบริโภค
2. การลงทุนธุรกิจ
3. การลงทุนในหลักทรัพย์

2. เมื่อนักเรียนเลือกประเภทของการลงทุนได้แล้ว ให้นักเรียนเขียน mind map วิเคราะห์การลงทุนของกลุ่มตัวเอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- วิธีการลงทุน
- จำนวนเงินที่ลงทุน
- ผลตอบแทนที่จะได้รับหากครบระยะเวลาในการลงทุน
- ระดับความเสี่ยงของการลงทุน (น้อย / ปานกลาง / มาก)

ภาพที่ 17 ข้อมูลที่นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาวางแผนการลงทุน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ นักเรียนสมาชิกภายในกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ตัวเองค้นหาได้จากแหล่งต่างๆ ให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง เพื่อสังเคราะห์ความรู้ที่สืบค้นมาว่าถูกต้องตรงตามประเด็นของสถานการณ์ที่กำหนดให้หรือไม่ จากนั้นจึงออกแบบแผนการลงทุนของกลุ่มตนเอง

ภาพที่ 18 นักเรียนออกแบบแผนการลงทุนของกลุ่มตนเอง

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ นักเรียนสมาชิกในกลุ่มช่วยกันตรวจสอบข้อมูลของแผนการลงทุนของกลุ่มตัวเอง โดยใช้การอภิปรายภายในกลุ่ม

ภาพที่ 19 นักเรียนร่วมกันอภิปรายกลุ่มเพื่อตรวจสอบแผนการลงทุนของกลุ่มตนเอง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้เพื่อนกลุ่มอื่นวิพากษ์วิจารณ์แผนการลงทุนของกลุ่มที่นำเสนอว่าสามารถทำได้จริงหรือไม่ อย่างมีเหตุผล

ภาพที่ 20 นักเรียนในห้องเรียนมีส่วนร่วมในการวิพากษ์ผลงานแผนการลงทุนของกลุ่มที่นำเสนอ

1.6 ด้านการวัดและประเมินผล

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการวัดและประเมินผล พบว่า สภาพปัจจุบัน ครูผู้สอนวัดผลและประเมินผลด้วยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบ แบบฝึกหัด ใบงาน การนำเสนองาน หน้าชั้นเรียน การทำบัญชีรายรับและรายจ่าย การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะทำกิจกรรมในชั้นเรียน ส่วนปัญหาพบว่า ยังไม่มีการวัดผลและประเมินผลด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ควรมีการวางแผนการออมและการลงทุน การจำลองการลงทุนในห้องเรียนที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดให้มีการวัดและประเมินผล ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คนจะรวย ช่วยไม่ได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

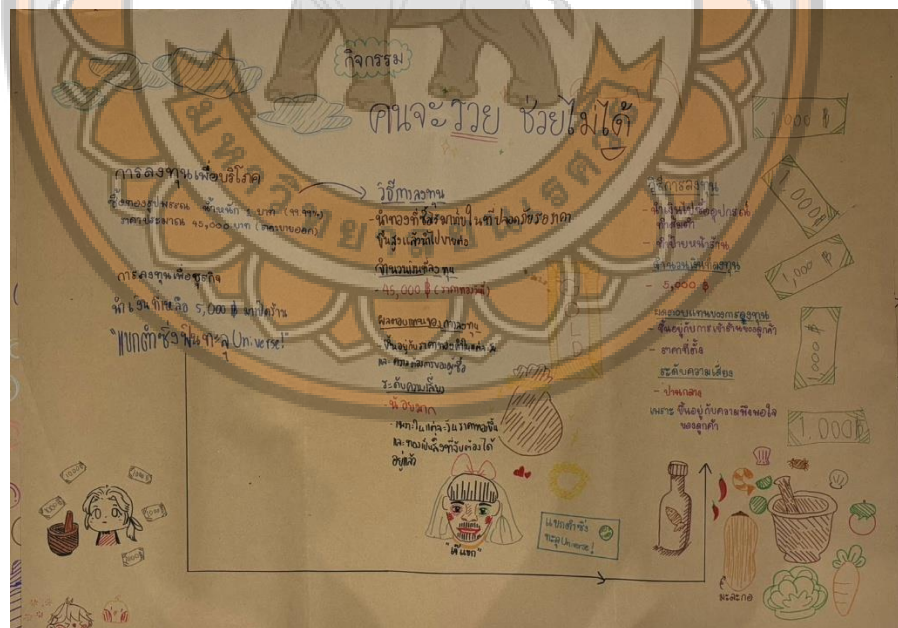
1. ชิ้นงานที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการออมและการลงทุน
2. ชิ้นงานที่แสดงถึงการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน
3. การนำเสนอการวางแผนการออม การตั้งเป้าหมายการออม และแผนจำลอง

การลงทุน

4. การตอบคำถามหรือการสนทนาระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน
5. ใช้วิธีการประเมินผลงานของตนเอง ประเมินผลงานกลุ่มเพื่อน ร่วมกับครูผู้สอน

ภาพที่ 21 นักเรียนนำเสนอแผนจำลองการลงทุนหน้าชั้นเรียน

ภาพที่ 22 ตัวอย่างผลงานแผนการลงทุนของกลุ่ม A

2. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งประเมินตามองค์ประกอบทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ออมเงินให้ปัง

พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการออมเพิ่มมากขึ้นซึ่งครูผู้สอนได้พยายามสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการใช้ปัญหาหรือสถานการณ์สมมติเป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้นักเรียนเกิดความสนใจ นักเรียนได้เกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินจากการได้นำความรู้เกี่ยวกับการออมที่ศึกษาจากสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการออมด้วยการทำบัญชีรายรับและรายจ่าย และการตั้งเป้าหมายการออม

ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge)

นักเรียนสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการออม ประเภทของการออม การวางแผนการออมในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี การวิเคราะห์ปัญหาการออมของสังคมไทย และการนำเสนอเป้าหมายการออมที่เหมาะสมของตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจในทักษะทางการเงินที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ดีขึ้น จากการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และวางแผนการออมเงินของตนเองจากเงินค่าขนมหรือรายได้ที่ตนเองได้รับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่านักเรียนบางคนได้นำความรู้ที่ได้รับจากทำกิจกรรมในชั้นเรียนไปปรับใช้จริง เช่น การตั้งเป้าหมายการออม และสร้างวินัยในการออมของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเงินที่ดี

ด้านเจตคติทางการเงิน (Financial Attitude)

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการออม โดยแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการออมเงิน นักเรียนมีความภาคภูมิใจในการวางแผนการใช้จ่ายและออมเงินได้ด้วยตนเอง รวมถึงการให้ความสำคัญกับการออม กิจกรรมในชั้นเรียนช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติที่ดีต่อ

การออมซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินที่เกิดจากการส่งเสริมทัศนคติทางการเงินเชิงบวก

กิจกรรมที่ 2 ลงทุนให้เป็น

พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการลงทุน โดยนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจากการที่ครูผู้สอนได้กำหนดสถานการณ์จำลองให้นักเรียนได้วางแผนบริหารจัดการเงินด้วยการวางแผนจำลองการลงทุนของตนเอง นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนจากสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้หรือแหล่งเรียน แล้วไปนำวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อประยุกต์ใช้ในการวางแผนจำลองการลงทุน นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้นจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง

ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge)

นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการลงทุน สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลตอบแทนของการลงทุนในแผนการลงทุนของกลุ่มตนเองได้ รวมถึงสามารถเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย ของการลงทุนที่ตนเองเลือกลงทุนได้โดยใช้ข้อมูลของโจทย์ปัญหาและข้อมูลสถานการณ์ของเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกแนวทางการลงทุนที่เหมาะสมได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความรู้ทางการเงินอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง

ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

นักเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมทางการเงิน จากการได้ลงมือทำแผนจำลองการลงทุนจากการได้ทำกิจกรรมตามกระบวนการ PBL โดยมีการเลือกวิธีการลงทุน ไปจนถึงการคาดการณ์ผลตอบแทนและความเสี่ยง และมีการนำเสนอแผนจำลองการลงทุน ซึ่งสะท้อนถึงทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนยังมีพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

ด้านเจตคติทางการเงิน (Financial Attitude)

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการบริหารจัดการเงินจากการได้ทำแผนจำลองการลงทุน โดยมีความสนใจในการเรียนรู้เรื่องการลงทุนมากขึ้นจากการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน มีเจตคติที่ดีและตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการลงทุน ระหว่างการนำเสนอแผนจำลองการลงทุนนักเรียนได้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการหรือวางแผนเป้าหมายชีวิตทางการเงินในอนาคตของตนเอง และพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนการลงทุนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุตรดิตถ์ สามารถสรุปผลโดยภาพรวม ได้ดังนี้

จากการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการใช้สถานการณ์จำลองและปัญหาเป็นตัวกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ในด้านการออม นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับจากสื่อการเรียนรู้และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการออม โดยจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และตั้งเป้าหมายการออมอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนในด้านการลงทุน นักเรียนได้มีโอกาสวางแผนและบริหารจัดการเงินผ่านสถานการณ์จำลองการลงทุนของตนเอง โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่อการเรียนรู้และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อประยุกต์ใช้ในการวางแผนการลงทุน

จากการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge)

นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ประเภท และการวางแผนการออมในชีวิตประจำวัน สามารถวิเคราะห์ปัญหาการออมในสังคมไทย และนำเสนอเป้าหมายการออมที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงการมีทักษะทางการเงินที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้นักเรียนยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการลงทุน สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุน ตลอดจนเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแนวทางการลงทุนที่เลือก โดยอ้างอิงข้อมูลจากโจทย์ปัญหาและสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกแนวทางการลงทุนได้อย่างมีเหตุผล อันแสดงถึงการพัฒนาความรู้ทางการเงินอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์จริง

2. ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

นักเรียนมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมทางการเงินในทางที่ดีขึ้น โดยสามารถบริหารจัดการรายรับ-รายจ่ายและวางแผนการออมเงินจากเงินค่าขนมหรือรายได้ส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การตั้งเป้าหมายการออม และการสร้างวินัยในการออมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทาง

การเงินที่เหมาะสมนอกจากนี้ นักเรียนยังมีการพัฒนาทักษะทางการเงินผ่านการจัดทำแผนจำลองการลงทุนตามกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยสามารถเลือกวิธีการลงทุน วิเคราะห์ผลตอบแทนและความเสี่ยง ตลอดจนการนำเสนอแผนจำลองได้อย่างมีเหตุผล แสดงให้เห็นถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านเจตคติทางการเงิน (Financial Attitude)

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการออมและการบริหารจัดการเงิน โดยแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการออมเงิน ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงินด้วยตนเอง อีกทั้งยังมีความภาคภูมิใจในการดำเนินการดังกล่าว กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการออมซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักเรียนยังมีเจตคติที่ดีต่อการบริหารจัดการเงินจากการได้จัดทำแผนจำลองการลงทุน มีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้เรื่องการลงทุนมากยิ่งขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการลงทุนในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเสนอแผนจำลองการลงทุน นักเรียนได้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ และสามารถวางเป้าหมายทางการเงินในอนาคตของตนเองได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนทางการเงินของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี และ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

งานวิจัยฉบับนี้ จัดเป็นรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ “คนจะรวยช่วยไม่ได้” จำนวน 2 กิจกรรม โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 9 คน และกลุ่มที่ 2 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 6 คน

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานีในประเด็นต่าง ๆ ทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านผู้สอน สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ผู้สอนยังขาดประสบการณ์จริงเกี่ยวกับด้านการลงทุน จึงทำให้ไม่สามารถยกตัวอย่างจากประสบการณ์ส่วนตัวมาแบ่งปันกับนักเรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนขาดมุมมองที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ ผู้สอนควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยมากขึ้น โดยมุ่งเน้นแนวทางการออมและการลงทุนที่เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน รวมถึงให้ความสำคัญกับการสอนทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) อย่างละเอียดมากขึ้น แทนที่จะเน้นเพียงภาพรวม รวมทั้งมีการมุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ทางการเงินผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การตั้งเป้าหมายการออม และการอภิปรายแนวทางการลงทุน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ อาทิ นักเรียนบางส่วนขาดพื้นฐานด้านการเงิน และข้อจำกัดของหลักสูตรที่ไม่สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดเชิงลึกได้ตามความเหมาะสม

2. ด้านผู้เรียน เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุนควรมีความหลากหลายมากขึ้น โดยควรครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการออมเงินเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีการสอนเกี่ยวกับการลงทุนในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังคงประสบปัญหาในการนำแนวคิดเรื่องการออมและการลงทุนไปใช้ในชีวิตจริง เนื่องจากปัจจัยด้านวินัยทางการเงิน รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองมีจำกัด และการมองว่าการลงทุนเป็นเรื่องที่ไกลตัว ทำให้แนวคิดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยากต่อการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3. ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเข้าใจว่าการออมเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างเสถียรภาพทางการเงิน และการลงทุนสามารถช่วยเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอนาคต อย่างไรก็ตาม นักเรียนตระหนักว่าการลงทุนต้องอาศัยเงินออมเป็นทุนเริ่มต้น ทำให้บางส่วนยังไม่สามารถเริ่มต้นลงทุนได้ ในขณะเดียวกัน มีนักเรียนบางคนที่เคยมีประสบการณ์การลงทุนในรูปแบบที่ง่าย เช่น การนำเงินออมไปซื้อสินค้ามาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำแนวคิดการออมและการลงทุนไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าการออมและการลงทุนมีความสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเงินของบุคคล การมีเงินสำรองไว้ใช้ในอนาคตรับมือกับความเสี่ยงทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น ดังนั้น ทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการรายรับและรายจ่าย รวมถึงการวางแผนทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านสื่อการเรียนรู้ นักเรียนให้ความสนใจสื่อการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น วิดีโอจาก YouTube และ TikTok เนื่องจากมีการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและมีตัวอย่างที่ชัดเจน ช่วยให้การเรียนรู้มีความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ อย่างไรก็ตาม สื่อการเรียนรู้ที่ต้องใช้การอ่านจำนวนมาก เช่น หนังสือเรียน ถูกมองว่าน่าเบื่อและไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ ดังนั้น การใช้สื่อที่มีลักษณะเป็นวิดีโอ อินโฟกราฟิก เกม หรือสถานการณ์จำลองจะสามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในส่วนของครูผู้สอน พบว่ามีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยสื่อที่ใช้รวมถึง วิดีโอจาก YouTube อินโฟกราฟิก Google Forms Kahoot Quizizz PowerPoint Canva หนังสือเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด และข่าวสารทางเศรษฐกิจ

5. ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ พบว่าการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันยังคงเน้นการบรรยายและการท่องจำเป็นหลัก ทำให้เนื้อหาห่างไกลจากชีวิตประจำวันของผู้เรียน อีกทั้งยังขาดความน่าสนใจและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง นักเรียนเสนอว่าหากมีการสอดแทรกกิจกรรมที่ช่วยให้สามารถลงมือปฏิบัติจริงจะช่วยให้อาจารย์เข้าใจเกี่ยวกับการออมและการลงทุนได้ดีขึ้น รวมถึงควรมีการเชื่อมโยงเนื้อหากับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า ผู้สอนได้มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจเรื่องการออมและการลงทุนผ่านกิจกรรมในชั้นเรียนที่หลากหลาย อาทิ การบรรยาย การอภิปราย กิจกรรมกลุ่ม และการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เช่น PowerPoint วิดีโอ และหนังสือเรียน รวมถึงมีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนการใช้กรณีศึกษาจากบุคคลที่ประสบความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการออมและการลงทุน

6. ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนได้ใช้การวัดผลและประเมินผลผ่านแบบทดสอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม นักเรียนเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการออมและการลงทุนที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เช่น การจำลองการลงทุนในห้องเรียน เพื่อให้สามารถฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การวางแผน และการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ครูผู้สอน พบว่าการวัดผลและประเมินผลในปัจจุบันดำเนินการผ่านการใช้แบบทดสอบ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย กรณีศึกษาตัวอย่างเกี่ยวกับการออมและการลงทุน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะทำกิจกรรม เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการออม การลงทุน และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการใช้สถานการณ์จำลองและปัญหาเป็นตัวกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินเพิ่มขึ้น ในด้านการออม นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับจากสื่อการเรียนรู้และแหล่งข้อมูลต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการออม โดยจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และตั้งเป้าหมายการออมอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนในด้านการลงทุน นักเรียนได้มีโอกาสวางแผนและบริหารจัดการเงินผ่านสถานการณ์จำลองการลงทุนของตนเอง โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสื่อการเรียนรู้และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อประยุกต์ใช้ในการวางแผนการลงทุน ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial literacy) ตามทฤษฎีของธนาคารแห่งประเทศไทยทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge)

นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ประเภท และการวางแผนการออมในชีวิตประจำวัน สามารถวิเคราะห์ปัญหาการออมในสังคมไทย และนำเสนอเป้าหมายการออมที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงการมีทักษะทางการเงินที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้นักเรียนยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการลงทุน สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุน ตลอดจนเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแนวทางการลงทุนที่เลือก โดยอ้างอิงข้อมูลจากโจทย์ปัญหาและสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกแนวทางการลงทุนได้อย่างมีเหตุผล อันแสดงถึงการพัฒนาความรู้ทางการเงินอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์จริง

2. ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

นักเรียนมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมทางการเงินในทางที่ดีขึ้น โดยสามารถบริหารจัดการรายรับ-รายจ่ายและวางแผนการออมเงินจากเงินค่าขนมหรือรายได้ส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การตั้งเป้าหมายการออม และการสร้างวินัยในการออมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสมนอกจากนี้ นักเรียนยังมีการพัฒนาทักษะทางการเงินผ่านการจัดทำแผนจำลอง

การลงทุนตามกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยสามารถเลือกวิธีการลงทุน วิเคราะห์ผลตอบแทนและความเสี่ยง ตลอดจนการนำเสนอแผนจำลองได้อย่างมีเหตุผล แสดงให้เห็น ถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งมีความสามารถในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านเจตคติทางการเงิน (Financial Attitude)

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการออมและการบริหารจัดการเงิน โดยแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของการออมเงิน ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการใช้จ่ายและการออมเงิน ด้วยตนเอง อีกทั้งยังมีความภาคภูมิใจในการดำเนินการดังกล่าว กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนส่งเสริม การแลกเปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการออมซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะความฉลาดรู้ ทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักเรียนยังมีเจตคติที่ดีต่อการบริหารจัดการเงินจากการได้ จัดทำแผนจำลองการลงทุน มีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้เรื่องการลงทุนมากยิ่งขึ้นจากการลงมือ ปฏิบัติจริงในกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการลงทุนในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเสนอแผนจำลองการลงทุน นักเรียนได้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการเป็น ผู้ประกอบการ และสามารถวางแผนเป้าหมายทางการเงินในอนาคตของตนเองได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนทางการเงินของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษา มี 6 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดผล และประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างถูกต้องโดยมุ่งเน้นแนวทางการออม และการลงทุนผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน แต่ผู้เรียนยังคงเห็นว่าการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการออมและ การลงทุนควรมีความหลากหลายมากขึ้น โดยควรครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงนักเรียนให้ความสนใจสื่อการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน ขณะที่วิธีการจัดการ

เรียนรู้ยังคงเน้นการบรรยายและการท่องจำเป็นหลักจึงทำให้ขาดความน่าสนใจ และการวัดผลและประเมินผลยังคงใช้การทำแบบทดสอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ด้านสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษา มี 6 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนขาดประสบการณ์จริงเกี่ยวกับการลงทุน จึงทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ไปยังนักเรียนได้ยังชัดเจน และไม่ควรมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาการออมเงินเพียงอย่างเดียว แต่ควรมีการสอนเกี่ยวกับการลงทุนในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจในปัจจุบัน สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนถูกมองว่าน่าเบื่อและไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ รวมไปถึงวิธีการสอนยังเน้นไปที่การบรรยายไม่มีการสอนเกี่ยวกับการวางแผนการออมและการลงทุนที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงทำให้ไม่น่าสนใจและไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ซึ่งสามารถสรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาออกมาได้ 6 ด้าน ประกอบด้วยด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับกับ วริษา กิมสวัสดิ์ (2563) ซึ่งได้ทำการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนการลงทุนที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 7-17 ปี โดยสรุปผลออกมาได้ 4 ด้าน คือ 1) ทศนคติต่อการลงทุน พบว่า เด็กอายุ 7 - 17 ปีที่มีความเห็นว่าการลงทุนไม่มีความจำเป็น เนื่องจากมีเงินที่ผู้ปกครองให้ใช้อยู่แล้วและคิดว่าตัวเองยังเด็กเกินไปที่จะลงทุน 2) ความรู้ด้านการลงทุนของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน สามารถแบ่งตามลักษณะของการลงทุน ได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่การลงทุนในสินทรัพย์มีตัวตน และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่งมีทั้งผู้มีความรู้ด้านการลงทุนและผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านการลงทุนซึ่งจะอยู่ในกลุ่มผู้ปกครองเด็กอายุ 7-17 ปี อายุ 51 และ 53 ปี จำนวน 2 คน จาก 8 คน เนื่องจากไม่เคยศึกษาด้านการลงทุน และผู้สอนอายุ 70 ปีจำนวน 1 คน จาก 8 คน เนื่องจากไม่เคยศึกษาด้านการลงทุนและไม่มีเวลา 3) การเริ่มรู้จักการลงทุน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มรู้จักการลงทุน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 16-20 ปีเป็นกลุ่มตัวอย่างเริ่มรู้จักการลงทุนมากที่สุด รองลงมา คือ ช่วงอายุ 11-15 ปีตามด้วยช่วงอายุ 7-10 ปี และ ช่วงอายุ 21-25 ปีตามลำดับ ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ยังอยู่ในวัยเรียนหรือช่วงทำงานช่วงแรก 4) สถานที่และรูปแบบในการเรียนการสอนการลงทุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นในด้านสถานที่สำหรับการเรียนการสอนการลงทุนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กอายุ 7-17 ปี ได้แก่ โรงเรียน รองลงมาคือบ้าน ถัดมาคือเรียนนอกบ้านหรือนอกโรงเรียนและอันดับสุดท้ายคือเรียนทางออนไลน์ แต่ในส่วนของรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม กลับไม่มีความสอดคล้องกัน เนื่องจาก ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 คือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายและมีทฤษฎีประกอบ รองลงมาคือรูปแบบการเรียนการสอน แบบกิจกรรมลงมือปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับ Proposition ที่ 2 ที่เสนอว่า

รูปแบบการเรียนการสอนการลงทุนที่เป็นการเรียนการสอนโดยการเรียนผ่านการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเอง การให้ได้ทดลองทั้งผิดและถูก ทำให้เกิดประสบการณ์โดยตรง เพื่อค้นหาความรู้หรือข้อเท็จจริง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์

จากการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผ่านการทำกิจกรรมตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งมีองค์ประกอบของทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน (Financial literacy) ทั้งหมด 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านเจตคติทางการเงิน พบว่า นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการออมและการลงทุนในชีวิตประจำวัน สามารถกำหนดเป้าหมายการออม และวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนได้ ซึ่งทำให้เห็นว่าผู้เรียนมีทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมทางการเงินในทางที่ดีขึ้น เช่น บริหารจัดการรายรับ-รายจ่าย วางแผนการออมเงิน การตั้งเป้าหมายการออม ทำแผนจำลองการลงทุน เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม นักเรียนยังมีการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินผ่านการตามกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) โดยสามารถเลือกวิธีการลงทุน วิเคราะห์ผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุน ตลอดจนการนำเสนอแผนจำลองได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการออมและการลงทุน โดยแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการออมและการลงทุน ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการใช้จ่าย การออมเงินด้วยตนเอง การได้จัดทำแผนจำลองการลงทุน ซึ่งนักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้เรื่องการลงทุนมากยิ่งขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเสนอแผนจำลองการลงทุน นักเรียนได้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการเป้าหมายทางการเงินในอนาคตของตนเองได้อย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนทางการเงินของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้อง กับรุ่งตะวัน แซ่พั้ว (2560) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมออมและการลงทุนของ Generation X ในเขตกรุงเทพมหานคร และดำเนินการสรุปผลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลเชิงพฤติกรรมของการออมและการลงทุนไว้ว่า ด้านพฤติกรรมการออมของ Generation X ส่วนใหญ่เลือกออมเงินผ่านช่องทางเงิน

ฝากธนาคารเป็นอันดับแรก รองลงมาคือกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) และกองทุนประกันสังคม โดยมีแนวโน้มต้องการเกษียณอายุเมื่อมีอายุระหว่าง 55-60 ปี มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่คิดจะเกษียณ ทั้งนี้มากกว่าร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าอัตราการออมในปัจจุบันเพียงพอสำหรับการมีอิสรภาพทางการเงิน อย่างไรก็ตาม สาเหตุหลักที่ทำให้ Generation X กังวลว่าอาจมีเงินไม่เพียงพอในวัยเกษียณคือ รายได้ที่ไม่สอดคล้องกับภาระค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน และด้านพฤติกรรมการลงทุน พบว่า Generation X ส่วนใหญ่เลือกลงทุนในกองทุนรวมเป็นลำดับแรก รองลงมาคือหุ้นสามัญและอสังหาริมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้จ่ายยามเกษียณ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะลังเลในการตัดสินใจลงทุน โดยมีความกลัวที่จะตัดสินใจผิดพลาด (Regret Aversion Bias) ส่งผลให้มีเพียงส่วนน้อยที่กล้าตัดขาดทุน (Cut Loss) อย่างสม่ำเสมอ และมักเลือกถือสินทรัพย์ที่ขาดทุนต่อไปแม้จะไม่มีแนวโน้มฟื้นตัว ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่ม Generation X มีทัศนคติแบบยอมรับความเสี่ยงในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดความมั่นใจในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด และสอดคล้องกับกรวูดี เหล่าโพธิ์ (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุนของประชากรในเขตพื้นที่เมืองมหาสารคาม จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมของประชากรในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการออมเงินและการลงทุนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ความน่าเชื่อถือของธนาคารและสถาบันการเงิน รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการลงทุน ความสะดวกสบายและการเข้าถึงบริการทางการเงิน ผลตอบแทนที่ได้รับ เช่น กำไรหรือดอกเบี้ย ความเสี่ยงและความปลอดภัยในการลงทุน และสุดท้ายคือ การมีบุคคลแนะนำและเคยมีประสบการณ์ในการลงทุนมาก่อน โดยมีที่เกี่ยวข้องปัจจัยทั้ง 6 ประการ ได้แก่ 1) ผลตอบแทน เช่น กำไรหรือดอกเบี้ย 2) ความเสี่ยงและความปลอดภัย 3) ความรู้เกี่ยวกับการลงทุน 4) ความน่าเชื่อถือของธนาคารและสถาบันการเงิน 5) ความสะดวกสบายและการเข้าถึงบริการของธนาคารและสถาบันการเงิน และ 6) การมีบุคคลแนะนำและมีประสบการณ์ลงทุนมาก่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุนของประชากรในเขตพื้นที่เมืองจังหวัดมหาสารคามอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี โดยสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ศึกษาควรนำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 ผู้ศึกษาควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารหรือองค์กรที่ส่งเสริมความรู้ทางการเงิน เพื่อนำผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในกลุ่มนักเรียนจากโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน

2.2 ศึกษาปัจจัยด้านสื่อการเรียนรู้ ทักษะของครู หรือปัจจัยทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้หรือไม่

2.3 ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นที่เหมาะสมกับเนื้อหา เรื่อง การออมและการลงทุนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.4 ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการออมหรือการลงทุนมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดทักษะและความรู้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กนก จันทรา. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลชนก สกลธวัฒน์. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลชนก สกลธวัฒน์, และชาริณี ตรีวิญญู. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 12(2), 34-52.
- กรวุฒิ เหล่าโพธิ์. (ม.ป.ป.). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการลงทุนของประชากรในเขตพื้นที่เมืองมหาสารคาม. บทความวิชาการค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ การเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยรามคำแหง. <http://www.mbaфин-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf>
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2562). ความฉลาดรู้การเงิน. เดลินิวส์, น. 25
- ชนากานต์ ธนนิวัฒน์, และศิริชัย กาญจนวาสี. (2566). การพัฒนาแบบวัดความฉลาดรู้การเงินสำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารการวัดผลการศึกษา, 40(107), 40-51.
- ณัฐพร คุ่มครอง. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ตีรณ พงศ์มณฑิวัฒน์ และคณะ. (ม.ป.ป.). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. อักษรเจริญทัศน์
- ทรงธรรม ปิ่นโต, จริญญา เปรมศิลป์, และคณะ. (2563). เศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวอยู่ (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: บริษัท ฮีธ จำกัด
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). เศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวอยู่ ฉบับปรับปรุงใหม่. ธปท.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565. ธปท.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). สถานการณ์หนี้ครัวเรือนไทย. Bot. <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/Phrasiam-67-2/2567-info-debt-situation.html>

- ประกายแก้ว ไกรสงคราม, และสุรศักดิ์ แก้วเอี่ยม. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย : การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(3), 27-40.
- พัชรภา อินทพรต. (2565). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดรู้ทางการเงินโดยการจัดการเรียนรู้ใช้สมองเป็นฐานร่วมกับเกมจำลองสถานการณ์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภานุรุจ บุรินอก. (2565). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- มูทิตา ย่องไทยสง. (2566). การพัฒนาความฉลาดรู้การเงินโดยใช้แนวคิดปรากฏการณ์เป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา (ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- มนตรี เฉกเพลงพิน. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศิลปกร
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (ม.ป.ป.). *คู่มือการวางแผนการเงินส่วนบุคคล*. มหาวิทยาลัย.
- โยษิตา ป้องชัย, จักรกฤษณ์ จันทะคุณ, และอังคณา อ่อนธานี. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร*. 8(2), 43-60.
- รุ่งตะวัน แซ่พัว. (2561). การศึกษาพฤติกรรมออมและการลงทุนของ Generation X ในเขตกรุงเทพมหานคร (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วริษา กิมสวัสดิ์. (2563). รูปแบบการเรียนการสอนการลงทุนที่เหมาะสม สำหรับเด็กอายุ 7-17 ปี (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต). นครปฐม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ (2550). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. กรม.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566*. กรม.
- อติต ทิวะสะศิริ. (2563). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงินของผู้มีงานทำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย. *วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(1), 62-72.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (สำหรับครูผู้สอน) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (สำหรับผู้เรียน) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

3. คู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง คนจะรวยช่วยไม่ได้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (สำหรับครูผู้สอน)
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน
เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี โดยมีประเด็นคำถามต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อส่งเสริมทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความร่วมมือจากท่านในครั้งนี้

นายสหกิจ ชำมา

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนพิชัย
 นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
ตั้งแต่เวลา..... ถึงเวลา.....
สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง : โปรดให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของท่าน

ชื่อ - นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์..... ตำแหน่ง.....

วุฒิการศึกษา..... โรงเรียน.....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

ด้านที่ 1 ผู้สอน

1.1 การจัดการเรียนรู้ของท่านในปัจจุบัน เรื่อง การออมและการลงทุน ได้ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.2 ท่านได้จัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจในสังคมไทยหรือสังคมโลกหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ด้านที่ 2 ผู้เรียน

2.1 ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ของท่านทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 เนื้อหา

3.1 ท่านคิดว่าความรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุนส่งผลต่อชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ด้านที่ 4 สื่อการเรียนรู้

4.1 ปัจจุบันท่านใช้สื่อรูปแบบใดบ้างในการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน

.....

.....

.....

ด้านที่ 5 วิธีการจัดการเรียนรู้

5.1 ปัจจุบันท่านได้จัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน โดยมีลักษณะอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ด้านที่ 6 การวัดผลและประเมินผล

6.1 ปัจจุบันท่านได้ใช้เครื่องมือใดในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา
สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน

.....

.....

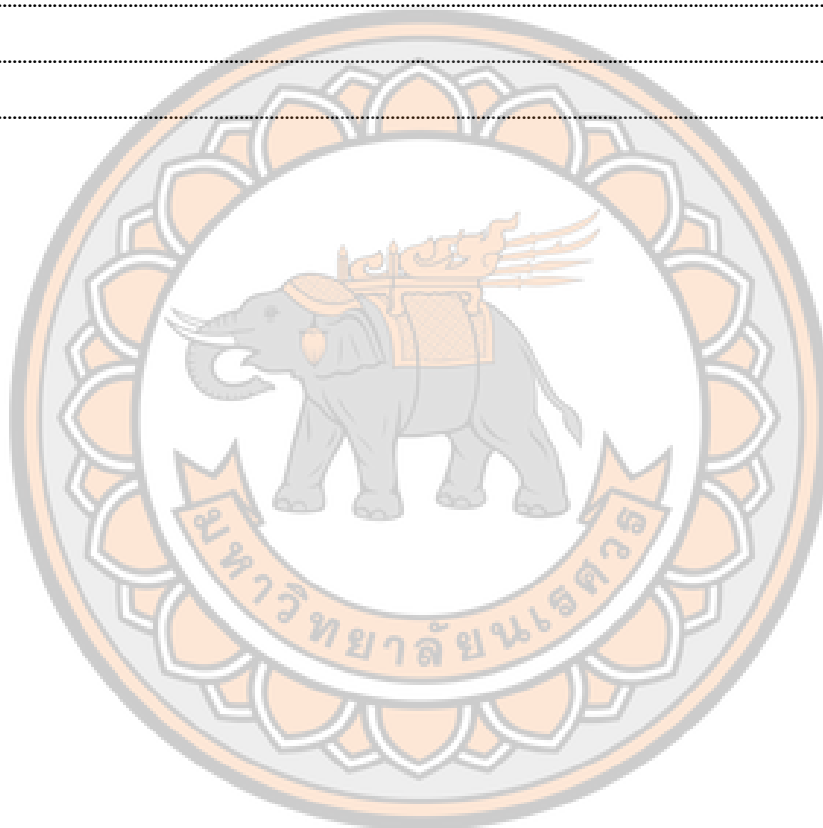
.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (สำหรับผู้เรียน)
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน
เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี โดยมีประเด็นคำถามต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อส่งเสริมทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความร่วมมือจากท่านในครั้งนี้

นายสหกิจ ชำมา

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนพิชัย
 นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
 ตั้งแต่เวลา..... ถึงเวลา.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง : โปรดให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของนักเรียน

ชื่อ - นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์..... ชั้น.....
 โรงเรียน.....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เรื่อง การออมและการลงทุน
 เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขนาดใหญ่
 พิเศษ จังหวัดอุดรธานี

ด้านที่ 1 ผู้สอน

1.1 นักเรียนคิดว่าครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและ
 การลงทุน สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

.....

1.2 นักเรียนคิดว่าครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและ
 การลงทุน ได้สอดแทรกทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ในระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่
 อย่างไร

.....

ด้านที่ 2 ผู้เรียน

2.1 นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและ
 การลงทุน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรให้น่าสนใจ

.....

2.2 นักเรียนคิดว่าการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินต่อผู้เรียน

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 เนื้อหา

3.1 นักเรียนคิดว่าความรู้เกี่ยวกับการออมและการลงทุนส่งผลต่อชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 นักเรียนคิดว่าทักษะความฉลาดรู้ทางการเงินมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ด้านที่ 4 สื่อการเรียนรู้

4.1 นักเรียนคิดว่าสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน มีความน่าสนใจหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 นักเรียนสามารถเรียนรู้หรือค้นคว้า เรื่อง การออมและการลงทุน จากสื่อใดได้บ้าง

.....

.....

.....

4.3 นักเรียนคิดว่าสื่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา สังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ด้านที่ 5 วิธีการจัดการเรียนรู้

5.1 การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันในรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน เป็นมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

5.2 นักเรียนคิดว่าครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การออมและการลงทุน ควรจัดการเรียนรู้แบบใด เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะความฉลาดความรู้ทางการเงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน

.....

.....

.....

ด้านที่ 6 การวัดผลและประเมินผล

6.1 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การออมและการลงทุน ครูผู้สอนได้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างไร

.....

.....

.....

6.2 นักเรียนคิดว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล เรื่อง การออมและการลงทุน ควรมีลักษณะอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และเหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ตัวอย่างคู่มือการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้
ทางการเงิน เรื่อง การออมและการลงทุน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำนำ

คู่มือการเรียนรู้เรื่อง “คนจะรวยช่วยไม่ได้” เล่มนี้ จัดทำขึ้น
 เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการเงิน การออม และการใช้จ่าย
 อย่างมีเหตุผล ผ่านกิจกรรมแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ซึ่ง
 จะช่วยฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และตัดสินใจด้วย
 ตนเอง

ผู้จัดทำหวังว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อครูผู้สอน
 และนักเรียน ในการเรียนรู้เรื่องเงินอย่างเข้าใจและนำไปใช้ได้
 จริงในชีวิตประจำวัน

สททิจ ขำมา

มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

LOW MEDIUM HIGH RISK

กิจกรรม ออมเงิน ให้ปัง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายและความสำคัญของการออมได้ (K)
- เขียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมได้ (P)
- ใฝ่เรียนรู้ (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

1. นักเรียนและครูกล่าวทักทายกัน
 2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การออมและการลงทุน

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา

3. นักเรียนและครูร่วมสนทนากันเกี่ยวกับความรู้หรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนให้เชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้ - การออม คืออะไร - การออม มีความสำคัญอย่างไรบ้าง - การออม มีเป้าหมายอย่างไร - ปัจจัยอะไรบางอย่างที่ส่งผลให้เกิดการออม

กิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษา

5. นักเรียนจับกลุ่ม ๆ ละ 5 - 6 คน เพื่อที่จะระดมความคิดและสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
6. ครูแนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูลในการหาคำตอบให้นักเรียน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้

7. นักเรียนสมาชิกในกลุ่มนำเสนอคำตอบที่ตัวเองค้นหามาได้จากแหล่งต่างๆ ให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มฟัง เพื่อสังเคราะห์ความรู้
8. ครูคอยให้คำแนะนำ คอยตรวจสอบกระบวนการทำงานกลุ่ม และเสนอแนะแนวทาง

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าหาคำตอบ

9. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปข้อมูล และเขียนใส่ลงในใบงาน
10. นักเรียนสมาชิกในกลุ่มช่วยกันตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องสมบูรณ์
11. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้

กิจกรรมออมเงินให้ปัง

การบริหารจัดการเงินออมภาคครัวเรือน

จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาการออมได้
- เขียนการกำหนดเป้าหมายการออมและบัญชีรายรับรายจ่ายได้
- ใฝ่เรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

- นักเรียนสนทนากับครูเกี่ยวกับพฤติกรรมออม
- ตั้งคำถามกระตุ้น เช่น เคยออมได้มากที่สุดเท่าไร และอะไรเป็นแรงจูงใจในการออม

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา

- ครูแสดงตัวอย่างการตั้งเป้าหมายการออม
- แสดงภาพบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักการเบื้องต้น

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษา

- นักเรียนสืบค้นข้อมูลเรื่องการจัดการเงินออมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ตหรือหนังสือเรียน
- ศึกษาเทคนิคการทำบัญชีรายรับรายจ่ายและการจัดเป้าหมายทางการเงิน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้

- นำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้จริง
- เขียนเป้าหมายการออมของตนเอง พร้อมจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย
- วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการออม

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าหาคำตอบ

- นักเรียนทำใบงานที่ 1.3 และ 1.4
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มเกี่ยวกับเป้าหมายและพฤติกรรมออม
- ดูวิดีโอ “วิธีเก็บเงินให้ได้ 100%” และครูชี้แนะการต่อยอดไปสู่การลงทุน

ภาคผนวก ข การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1. ภาพบรรยากาศภายในชั้นเรียน
2. ตัวอย่างผลงานนักเรียน

ภาพบรรยากาศภายในชั้นเรียน

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

ตารางบัญชี
รายรับ รายจ่าย
 เดือน: สิงหาคม - กันยายน 2568
 หน้า

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
22/01/2568	ธนาคารสงวน		60.-	476.-
23/01/2568	ธนาคารสงวน		35.-	
	ซื้อน้ำ		12.-	
	ซื้อขนม		30.-	399.-
24/01/2568	ซื้อธนาคารสงวน		60.-	339.-
25/01/2568	ใส่ใบใส่			
26/01/2568	เงินฝากประจำ 1 ปี	700.-		1039.-
27/01/2568	ธนาคารสงวน		35.-	
	ซื้อน้ำ		12.-	1052.-
28/01/2568	ซื้อขนม		20.-	
	ธนาคารสงวน		35.-	997.-
29/01/2568	ธนาคารสงวน		65.-	932.-
30/01/2568	ธนาคารสงวน		45.-	887.-
31/01/2568	ธนาคารสงวน		36.-	851.-
01/02/2568	ใส่ใบใส่			
02/02/2568	เงินฝากประจำ 1 ปี	700.-		1551.-
	ซื้อ 60 บาท		10.-	1541.-
	รวม	1400.-	484.-	1512.-

ตารางบัญชี
รายรับ รายจ่าย
 เดือน: กุมภาพันธ์ 2568

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
08/02/2568	ธนาคารสงวน		60.-	1451.-
04/02/2568	ธนาคารสงวน		35.-	
	ซื้อน้ำ		10.-	
	ซื้อขนม		12.-	1385.-
	เงินฝาก		10.-	
05/02/2568	ธนาคารสงวน		35.-	
	เงินฝาก 1 ปี		35.-	1315.-
06/02/2568	ธนาคารสงวน		35.-	1280.-
07/02/2568	ธนาคารสงวน		60.-	
	ซื้อขนม		20.-	1200.-
08/02/2568	ใส่ใบใส่			
09/02/2568	เงินฝากประจำ 1 ปี	700.-		1900.-
10/02/2568	ธนาคารสงวน		65.-	1835.-
11/02/2568	ซื้อขนม		30.-	1805.-
12/02/2568	ใส่ใบใส่			
13/02/2568	ธนาคารสงวน		35.-	
	ซื้อ		12.-	1758.-
	รวม	700.-	254.-	1758.-

ตารางบัญชี
รายรับ รายจ่าย
 เดือน: กุมภาพันธ์ 2568

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
6/2/68	ยอดยกมาจากเมื่อวาน	264		
	ซื้ออาหารกลางวัน		35	
	ซื้อไอติม		10	
				219
7/2/68	ยอดยกมาจากเมื่อวาน	219		
	ซื้ออาหารกลางวัน		30	
	ซื้อของกินเล่น		20	
	สมัคร vip บัตรซีสต์		129	
				40
10/2/68	คืนแม่ให้เงิน	450		
	ซื้ออาหารกลางวัน		35	
	ซื้อน้ำปั่น		19	
	ซื้ออาหารกินเล่น		20	
	ซื้อนมกล้วย		6	
				374
	รวม			

ตารางบัญชี
รายรับ รายจ่าย
 เดือน: กุมภาพันธ์ 2568

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
12/2/68	ยอดยกมาจากร้านที่ 10	374		
	ซื้ออาหารกลางวัน		35	
	ซื้อน้ำ		6	
	ซื้อคุกกี้		10	
				323
14/2/68	ยอดยกมาจากเมื่อวาน	323		
	ซื้ออาหารกลางวัน		30	
	ซื้ออาหารกินเล่น		20	
	ซื้อนมกล้วย		16	
				257
17/2/68	คืนแม่ให้เงิน	450		
	ซื้ออาหารกลางวัน		35	
	ของกินเล่น + น้ำ		30	
				359
18/2/68	ยอดยกมาจากเมื่อวาน	359		
	ซื้ออาหารกลางวัน		30	
	ซื้อของกินเล่น		20	
				309
	รวม			

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/๐๑๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นายสหกิจ ชำมา รหัสประจำตัว ๒๖๐๗๑๗๓๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การออมและการลงทุนเพื่อพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน)
รองคณบดีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๙๖-๘๘๔๐

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นายสหกิจ ชำมา

โทร. ๐๖-๔๔๙๗-๙๗๗๕